

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HR

HRVATSKA

RIJEČ

BROJ 737

2. LIPNJA 2017. CIJENA 50 DINARA

ISSN 1451-4257

**Maturanti
2017.**

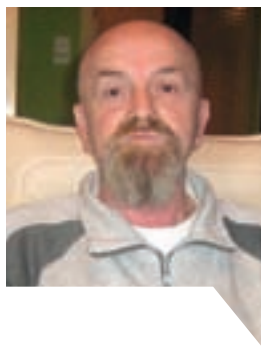
SADRŽAJ:

5

Nacionalne manjine na lokalnim izborima u Hrvatskoj

Brojni mandati za srpske predstavnike

8

Okončan slučaj učitelja Mate Žarka iz Srijemske Mitrovice

Pravda je zadovoljena

10

Aktiviran proračunski fond za nacionalne manjine

Bit problema je u visini iznosa

12

Krunoslav Đaković, predsjednik Hrvatskog kulturnog centra Srijem – Hrvatski dom iz Srijemske Mitrovice

Prava »na papiru«

20

Posveta crkve svete Ane u Maradiku

Povijesni trenutak za Maradičane

29

Znanstveni kolokvij ZKVH-a

O naseljavanju Hrvata u Banat

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova

Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Ladislav Suknović (zamjenik predsjednika),
Martin Bačić, Antun Borovac, Josip Dumendžić,
Petar Pifat, Josip Stantić, Andrej Španović,
Thomas Šujić

RAVNATELJ

Ivan Ušumović

e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (urednica@hrvatskarijec.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK

GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

LEKTOR:

Zlatko Romić

REDAKCIJA:

e-mail: desk@hrvatskarijec.rs

Jelena Dulić Bako

(društvo)

Davor Bašić Palković

(urednik rubrike kultura i urednik Kužiša)

Ivana Petrekanić Sič

(društvo, urednica Hrčka i korektura)

Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)

Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)

Jelena Ademi (grafička urednica)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Davor Bašić Palković

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

TEKUĆI RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: ured@hrvatskarijec.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Doo Magyar Szó Kft Novi Sad

List je upisan u Registar javnih glasila

Agencije za privredne registre Republike Srbije

pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija

u publikaciji Biblioteka

Matice srpske, Novi Sad

32+659.3(497.113=163.42)

Igre s vremenom

Aleksandar Vučić je u srijedu, 31. svibnja, i službeno stupio na dužnost predsjednika Srbije na koju je izabran prije skoro dva mjeseca, 2. travnja. Tko će ga naslijediti na dužnosti premijera na kojoj je bio tri godine još se ne zna. Nagađanja o tome tko će to biti – netko iz Srpske napredne stranke ili **Ivica Dačić** ili nestranačka ličnost, ostaju aktualna za punjenje novinskih stubaca i raznih političko-analitičkih emisija i »zabavu« tzv. običnog naroda. Ono što se zna, a što je sada već bivši premijer najavio je da će se odgovor na to pitanje »znati« između 12. i 18. lipnja. U međuvremenu u Hrvatskoj će se znati rezultati drugog kruga lokalnih izbora, kao i to tko će biti gradonačelnik Zagreba i drugih velikih gradova. Znat će i nacionalne manjine tko će ih zastupati na lokalnu buduću da, kao što se zna, u Hrvatskoj postoje zajamčeni mandati za manjine na svim razinama. Kada će tako nešto biti i u Srbiji, ne zna se još.

U ovo vrijeme »analiziranja« Vučićevog učinka na mjestu premijera može se primijetiti da je sve ovo vrijeme proteklo u raznim pitanjima i nagađanjima – hoće li ili neće biti izvanrednih izbora, kada će se konstituirati Vlada, hoće li se Vučić kandidirati ili neće na predsjedničkim izborima, ugrožava li netko (i tko?) mir i stabilnost, pa onda opet hoće li biti izvanrednih izbora? A sve to vrijeme SNS ima lagodnu većinu u parlamentu! Sada je aktualno pitanje tko će ga zamijeniti na mjestu premijera i tko će sve doći na proslavu inauguracije koja se planira za 23. lipnja. Jednostavno, nema praznog hoda, drži se pažnja »naroda« i potiču uvjerenja da o svim tim pitanjima netko brine i naći će rješenje. A ako i ne nađe, bar to obećava. Aktualna su i neka druga pitanja u analitičarskim i medijskim krugovima kao npr. jesu li podaci o stopi nezaposlenosti i prosječnim plaćama koji su sada u opticaju točni ili nisu, napreduje li Srbija pod naprednjacima ili ne, želi li Vučić apsolutnu vlast, što to ustvari želi oporba i postoji li ona uopće, što hoće demonstranti...

Puno pitanja za raspravljanje i ispunjavanje vremena u očekivanju da se stvari poprave i životni standard poraste. Jer, sada će početi godišnji odmori i pitanje je kada će Vlada početi s radom, hoće li se konstituirati brzo, kao što to novi predsjednik očekuje ili ćemo je čekati, kao i prethodnu, nekoliko mjeseci.

I jedno pitanje se nameće samo po sebi: nije li malo kontradiktorno ovoliko čekanje i vučenje vremena kada Srbija mora – brže, jače, bolje?

J. D.

Državni tajnik za informiranje Nino Brajović u posjetu hrvatskoj zajednici

Promjene u medijskoj sferi se nastavljaju

Predstavnici hrvatske manjine tijekom razgovora predložili su da država izdvaja veća sredstva za manjinske medije, te da treba u značajno većoj mjeri uvažavati stajališta nacionalnih vijeća kod odlučivanja o natječajima za manjinske medije i promijeniti stanje koje se može opisati gotovo kao ignoriranje. Predstavnici HNV-a i NIU *Hrvatska riječ* tražili su više izdvajanja za namjene informiranja te da novcem budu pokriveni troškovi projektnih aktivnosti tijekom cijele godine, a ne samo osam ili deset mjeseci.

Jedna od novina je da se nakon istraživanja Ministarstva došlo do zaključka kako treba zajamčiti stanoviti minimum novca koji bi lokalne samouprave trebale izdvajati za projektno sufinanciranje medija. Taj bi minimum trebao iznositi jedan posto od lokalnog proračuna.

»Ovo se odnosi na sve medije, ali posebno moramo imati u vidu one višejezične koji su privatizacijom ostali bez ogromnog dijela novca koji su lokalne samouprave ulagale dok su bile vlasnici tih medija. Za očekivati je da se to lokalnoj samoupravi neće dopasti«, kaže Brajović i podsjeća da je Radio Subotica prije privatizacije dobivala iz proračuna oko 48 milijuna dinara, na što se dodavala suma za ostale lokalne medije. »Rekao bih da je i više od 60 milijuna dinara ulagano u medije u Subotici. Mi kažemo – u redu, pošto je država u krizi neka bude i manje, ali moramo odrediti neki nivo ispod kojega ne bi trebalo ići. To je dobro i za lokalne medije i za lokalnu zajednicu«.

Predstavnik Ministarstva ukazao je kako ne moramo čekati izradu nove medijske strategije kako bismo popravili ono što je loše u postojećem javnom informiranju, a što se temelji na prethodnoj strategiji.

»Htjeli smo projektno financiranje medija i uveli smo ga. Ali nismo lokalne samouprave obvezali rokovima, nismo propisali kaznene odredbe ako se natječajni ne raspišu, niti rokove kada se natječajni trebaju raspisati. U Beogradu se dogodilo da se raspiše natječaj za tekuću godinu u prosincu. To je obesmišljavanje. Za popravljavanje toga nije nam potrebna nikakva nova strategija nego samo zdrav razum i malo vremena da se postojeća pravila primijene«.

Brajović dodaje kako je Ministarstvo kulture odlučilo ubrzati postupak i da će mediji dobiti novac 3 ili 4 mjeseca ranije nego do sada.

»Ministarstvo će u studenom, a pokrajinsko resorno tajništvo u prosincu raspisati natječaje za 2018. godinu kako bi cijela procedura bila završena početkom 2018. godine i mediji tada dobili novac. Tako bismo osigurali kontinuitet rada medija. No, to ne treba biti volja nekoga u Ministarstvu već biti sustavno i obveza«.

Kada je riječ o financiranju medija čiji su osnivači nacionalna vijeća, za sada je postojeći sustav financiranja korektan i dobar, naslijeđen i zadržan, kaže Brajović. Potrebno je osigurati opstanak ovih medija koji se sada financiraju kao da su u statusu javnih medijskih ustanova, poput, primjerice, *Hrvatske riječi*. Ali model se mora mijenjati, kaže Brajović i izražava uvjerenje da će se pronaći model sličan ovom sadašnjem kako bi se financiranje medijskih sadržaja osiguralo i iz proračuna ali da ono bude potpomognuto iz upravo ponovno aktiviranog fonda za nacionalne manjine, te dodaje kako se svakako moraju štititi i dosegnuti standardi.

Tvrdnje da je novi medijski zakon već sačinjen Brajović je nazvao glasinama:

»Za mene je to spin. Imamo samo krovni zakon o informiranju i medijima iz listopada 2014. godine koji sada želimo popraviti, imamo zakon o elektroničkim medijima koji također dijelom treba mijenjati. Tu je i zakon o javnim servisima, koji bi mogao biti promijenjen ukoliko bude prijeke potrebe. Prije svega toga nastat će Strategija za razvitak sustava javnog informiranja od 2017. do 2022. godine«.

Kako bi se počelo na radu Strategije potrebno je formirati radnu skupinu, što još nije učinjeno. Čeka se prijedlog za člana iz redova Medijske koalicije.

»U toj radnoj skupini trebao bi biti i ekspert za pitanja manjinskih medija. To ranije nismo imali i sada bismo htjeli i jednog takvog čovjeka«, kaže Brajović.

S. J.

Nacionalne manjine na lokalnim izborima u Hrvatskoj

Brojni mandati za srpske predstavnike

Kada na izborima postoji institut zajamčenih mandata za predstavnike nacionalnih manjina, tada te manjine nemaju razloga za brigu u pogledu političke predstavljenosti. Postoji jedino rivalitet među strankama s manjinskim predznakom. Takav je slučaj i u Hrvatskoj, a nakon nedavno održanog prvog kruga lokalnih izbora dvije najveće stranke koje okupljaju pripadnike srpske manjine u Hrvatskoj, Samostalna demokratska srpska stranka i Demokratski savez Srba, zadovoljne su rezultatima u prvom krugu.

Za pretpostaviti je da su i građani, pripadnici nacionalnih manjina, zadovoljni izbornim rezultatima, kako na temelju općeg biračkog prava tako i na osnovu »manjinskih kvota«. S ove strane Dunava se čini da bi eventualno nezadovoljstvo bilo neprimjereno. Osim što Hrvatska jamči pripadnicima nacionalnih manjina u Hrvatskoj ostvarenje prava na zastupljenost u Saboru, također je zakonski utvrđeno da se na lokalnim izborima u jedinicama koje ostvaruju pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika i župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina isti bira neposredno na izborima. Osim toga, postoje i garantirani vijećnički mandati. U Srbiji manjine, pa tako ni Hrvati, nemaju zajamčenu zastupljenost u Skupštini Srbije, a ne postoji zakonsko pravo ni na zajamčenu zastupljenost na pokrajinskoj i lokalnoj razini.

Dobre regulative i kontroverze

O prvom krugu lokalnih izbora i zakonskim propisima kojima se uređuje sustav lokalne i područne samouprave i druga manjinska prava u Hrvatskoj razgovarali smo s novinarom zagrebačkih *Novosti* **Nenadom Jovanovićem**. Ne negirajući uspostavljen visok standard zaštite nacionalnih manjina, Jovanović kaže kako postoje određene manjkavosti i kontroverze u toj zakonskoj regulativi.

»Na prvo čitanje Ustavni zakon i zakonski propi-

si koji iz njega proizlaze, a kojima se reguliraju određena prava nacionalnih manjina, od prava na manjinski jezik i pismo do prava na proporcionalnost u zapošljavanju u državnim i javnim službama, izgledaju jako dobro. Problem je samo što postoji diskrepancija između pravnih akata i njihove provedbe. Zapravo, određene manjkavosti u samoj zakonskoj regulativi ugrađene su već od starta. Tako se ne predviđa da koordinacije manjina budu pravne osobe, bilo da je riječ o horizontalnim koje okupljaju manjine u pojedinoj općini, gradu i županiji, bilo da je riječ o vertikalnim koordinacijama koje obuhvaćaju jednu nacionalnu manjinu na nivou županija i države. Ta odredba nije uvrštena u Ustavni zakon iako su u raspravama prije donošenja u prosincu 2002. srpski i drugi manjinski predstavnici upozoravali na njenu neophodnost. Štoviše, ustavni zakon trebao je biti još rigidniji, jer su tadašnja vodstva dviju najjačih političkih stranaka: SDP-a i HDZ-a našla zajednički jezik oko toga da manjinama, a prije svega Srbima, ne treba davati prevelika prava, pa je morao intervenirati tadašnji predstavnik OEES-a **Peter Semneby**.«

Jovanović kaže da Zakonska regulativa ima još kontroverzi, zbog čega su u problemu manjinska vijeća.

»Zakonska regulativa omogućava veliki broj manjinskih vijeća koja se osnivaju u gradovima i općinama i koja u nekim sredinama još uvijek 'vise u zraku', jer nije sustavno riješeno njihovo financiranje i statusna pitanja. Tu je i pitanje upotrebe jezika i pisma za koje se traži postotak od bar 30 posto pripadnika neke manjine u ukupnom stanovništvu. Posljednjih godina česti su zahtjevi da se taj prag povisi na 50 posto, što bi bilo najviše u Europi.«

Zajamčeni mandati

Objašnjavajući iz manjinske vizure sustav lokalnih izbora, Jovanović navodi kako u općinama i gradovima gdje živi od 5 do 15 posto pripadnika neke manjine, ona mora imati bar jednog vijećnika, a u slučaju da neka manjina u stanovništvu sudjeluje s više od 15 posto, treba se osigurati njeno proporcionalno sudjelovanje.

»S obzirom na to da na lokalnim izborima veliki broj stranaka sudionika na svojoj listi imaju nekog 'manjinca', ulazak manjinaca ne predstavlja problem. Problem je što su mnogi od onih koji uđu u ta tijela prije svega 'vojnici svojih partija', pa tek onda 'manjinci' koji često najveće neprijatelje vide baš u predstavnicima manjinskih stranaka«, kaže Jovanović i naglašava kako se za po-

stizanje prava nacionalnih manjina uvode i zamjenici načelnika općina, gradonačelnika i župana iz redova nacionalnih manjina.

»To važi za općine i gradove u kojima živi bar 15 posto ili 200 pripadnika neke manjine, odnosno županije u kojima živi bar pet posto ili 500 pripadnika neke nacionalne manjine. Izbor navedenih zamjenika provodi se u jednom krugu, a pobjednik je onaj koji ima najveći broj glasova, pa makar bio i manji od 50 posto. Ovo zvuči dobro kad ne bi bilo sitnice – da kandidati za te zamjenike dolaze i iz stranaka koje nisu manjinske.«

Jovanović kaže da je bitniji problem to što na izborima sudjeluje sve manji broj Srba.

»Kako se broj vijećnika i zamjenika određuje prema popisu stanovništva, velika iseljavanja i brisanja iz evidencije prebivališta koja su pogodila 67.000 Srba, neće utjecati na kvote na ovim i lokalnim izborima 2021. godine, osim što utječu na odziv i rezultate u pojedinim sredinama. Ako se odlazno-izbrisni trend nastavi, na izborima 2025. koji će se provoditi po popisu iz 2021., čiji će se rezultati do tada znati, a na rezultate popisa iz 2011. čekali smo skoro dvije godine, Srbi i neke druge manjine imat će pravo na znatno manji broj svojih predstavnika u izvršnoj vlasti i predstavničkim tijelima.«

Puna kapa mandata

Konačni rezultati nakon prvog kruga lokalnih izbora pokazuju brojnost osvojenih mandata političkih predstavnika srpske nacionalne manjine. Jovanović navodi da Srbi imaju zamjenike župana u deset županija. Samostalna demokratska srpska stranka, koja je najjača i jedina parlamentarna srpska stranka, ima šest zamjenika župana (Vukovarsko-srijemska, Osječko-baranjska, Virovitičko-podravska, Ličko-senjska, Karlovačka i Šibensko-kninska), dok je u Primorsko-goranskoj i Bjelovarsko-bilogorskoj bila dio koalicija koje su podržale pobjedničke kandidate,

a u Sisačko-moslavačkoj i Požeško-slavonskoj županiji pobjednici su kandidati Demokratskog saveza Srba.

»Srbi imaju 16 načelnika općina, veliki broj zamjenika načelnika i gradonačelnika, kao i preko 200 vijećničkih mjesta u skupštinama županija, gradova i općina.

Od toga, SDSS ima 176 vijećnika uz još šest mandata u okviru koalicija, kao i 14 načelničkih mandata, od čega jedan preko koalicije. Ta brojka nije konačna, jer se će se u drugom krugu izbora 4. lipnja znati tko će biti načelnici u Dvoru, Gračacu i Trpinji. U općinama i gradovima SDSS ima i 18 zamjenika (grado)načelnika, ali gradonačelnika nema jednostavno zato što su Srbi najbrojniji u ruralnim sredinama, dok ih u gradovima ima postotno manje«, kaže Jovanović i navodi da osim Srba pravo na garantirani izbor zamjenika općinskih načelnika, gradonačelnika i župana imaju i Talijani koji imaju dožupana u Istarskoj županiji, kao i Mađari i Česi, a u nekim sredinama i Bošnjaci.

»Zanimljivo je da u slučaju da u nekoj sredini većinski nastanjenoj pripadnicima neke manjine Hrvati imaju više od 15 posto, imaju pravo na zamjenika (grado)načelnika iz redova hrvatskog naroda.«

Primjena Zakona o prebivalištu

Biračko pravo na lokalnim izborima – pravo glasa i kandidature proizlazi iz prebivališta. Prema pisanju zagrebačkih *Novosti* s popisa birača izbrisano je 67.000 Srba u 11 županija u Hrvatskoj, dok je Hrvatski helsinški odbor na temelju dobivenih podataka od Ministarstva uprave iznio kako je s popisa birača izbrisano 40.103 Srba od početka primjene Zakona o prebivalištu od siječnja 2015. do 19. travnja 2017. Brojne su primjedbe o proved-

bi spomenutog zakona od strane SDSS-a, a Jovanović kaže da je brisanje iz evidencije prebivališta u mnogim sredinama bilo proizvoljno.

»Brisani su i ljudi koji žive na svojim adresama, ali baš tog časa nisu bili tu ili su u kategorijama koje zakonski nisu obuhvaćene brisanjima. Bilo da su u procesu povratka, stambenog zbrinjavanja ili obnove, bilo da su u inozemstvu na radu, školovanju ili liječenju. Iako na terenu nije bilo mnogo pritužbi, stvorena je atmosfera straha i zabrinutosti što će biti s ostvarivanjem biračkog i drugih prava. Već sam naveo da je policija prevazišla svoja ovlaštenja i brisala ljude koje nije trebala. Razlika između dvije brojke, 67.000 i 40.000, proizlazi iz različito promatranog razdo-

blja, jer su se brisanja događala i prije donošenja Zakona. Osim toga, malo se govori da je u Hrvatskoj izbrisano i oko 60.000 ljudi čija je nacionalnost nepoznata, među kojima je velik broj Srba koji se nisu izjasnili.«

Jovanović za to navodi i neke primjere.

»U Vukovaru je izbrisano 2.187 Srba i 1.389 Hrvata. U većinski srpskoj općini Ervenik kod Knina izbrisano je 12 Hrvata, 378 Srba i 363 osobe nepoznate nacionalnosti, a to svakako nisu bili Bugari ili Nijemci. Dakle, vidi se da je problem brisanja velik, iako je faktički veći problem iseljavanja i manjina i većinskog naroda zbog loše političke, a pogotovo ekonomske situacije u zemlji.«

SDSS ispred DSS-a

Komentirajući pojavu, rad i politički utjecaj nove stranke srpske manjine Demokratskog saveza Srba na hrvatskoj političkoj sceni, Jovanović kaže da je DSS nastao nakon što su njegovi čelnici uz podršku tadašnjeg HDZ-a pod vodstvom **Tomislava Karamarka** pokušali puč u SDSS-u i nametnuti se kao kandidati za Sabor 2015.

»Njima su se priključili još neki predstavnici Srba koji iz nekih njima znanih razloga nisu mogli smisliti SDSS. Njihov program sastoji se od napada na SDSS, čak i više nego na stranke desnice

iz kojih dolaze antisrpske parole. DSS-ovci su krahirali u izborima za Sabor 2016., a na ovim lokalnim izborima dva njihova prvoborca: **Siniša Ljubojević** i **Jovica Radmanović** izgubila su utrku za zamjenike župana u Karlovačkoj, odnosno Primorsko-goranskoj županiji. Izgubili su i mjesto zamjenika gradonačelnika Pakraca koje je sada u rukama SDSS-a.

Uspjeh DSS-a ogleda se u osvajanju mjesta zamjenika Sisačko-moslavačkog župana i zadržavanje mandata zamjenika Požeško-slavonskog župana, kao i mandata zamjenika gradonačelnika Vukovara, ali i u osvajanju određenog broja vijećničkih mandata. Ovi izbori pokazali su postojanje i trećeg faktora – nezavisnih lista, odnosno kandidata grupa birača koji su i u nekim sredinama kao što su općina Topusko ili grad Glina u Sisačko-moslavačkoj županiji osvojili zamjenička i određen broj vijećničkih mjesta. Ali kad se sve sagleda, u najvećem broju sredina srpski birači su ponovo izabrali svoje dosadašnje čelne ljude i stranke, daleko najviše iz SDSS-a.«

Nezavidna situacija

Za hrvatsku manjinsku zajednicu u Srbiji ne postoji institucija zajamčenih zastupničkih mjesta na republičkoj, pokrajinskoj i lokalnoj razini, iako se to pravo traži već nekoliko godina, jer je Srbija potpisala bilateralni sporazum kojim se jamči ostvarivanje tog prava. Kako komentirate ovu činjenicu?

»Narod kaže: preko plota je trava zelenija. Manjine u Srbiji zavide nama u Hrvatskoj zbog predstavničkih prava na nivou države, iako neke stranke traže smanjenje tih ovlasti ili same institucije manjinskih zastupnika. Manjine u Hrvatskoj vama zavide zbog riješenog pitanja, tako mi bar vidimo, prisustva u elektroničkim medijima i nekim drugim stvarima. Ali, i jedni i drugi smo po nekim pitanjima u nezavidnoj situaciji«, kaže Jovanović.

Prema njegovom mišljenju, kada je riječ o hrvatskoj i srpskoj manjini, one jesu ravnopravne po manjinskom statusu, ali ne i po brojnosti ili političkim statusima tijekom povijesti.

»Srpska manjina je i pored stradanja i pritisaka na njihovu vjeru i identitet, ostala najbrojnija manjina u Hrvatskoj, a za vrijeme Jugoslavije tadašnji hrvatski Ustav naglašavao je da je Hrvatska država hrvatskog i srpskog naroda. S druge strane, hrvatska manjina nikad nije bila najbrojnija u Srbiji. Naravno, to ne znači da ne treba imati prava kao druge, veće manjine. Što se tiče poboljšanja nekih pitanja manjina, pa tako i hrvatske, proces pristupanja Srbije EU i pregovori oko nadležnih poglavlja prilika su za to. Pa makar će koju godinu nakon ulaska u Uniju, neke 'mudre' glave u Srbiji, kao sada u Hrvatskoj, zaključiti da manjine imaju, po njima, prevelika prava.«

Komentirajući neprovođenje spomenutog bilateralnog sporazuma, Jovanović kaže da se mrtvo slovo na papiru ipak može na neki način nadvladati.

»Umjesto potpisa na sporazumima koji često ostaju mrtvo slovo na papiru, mnogo je bolji garant za poboljšanje prava jednih i drugih stvaranje atmosfere za što bolju suradnju dvije države, kao i suradnja i što bolji odnosi dviju manjina, kako predstavnika, tako i pripadnika. O tome već postoji dosta primjera, pogotovo među mladima. Konačno, kontaktima i izvještavanjima i mi u *Novostima* i vi u *Hrvatskoj riječi* tome dajemo određeni doprinos.«

Zvonko Sarić

Okončan slučaj učitelja Mate Žarka iz Srijemske Mitrovice

Pravda je zadovoljena

Ne znam jesam li im smetao zato što sam Hrvat ili zato što sam bio član Demokratske stranke, kazao je Žarko

u lipnju prošle godine, kao i Hrvatskom nacionalnom vijeću za pomoć:

»Ne znam jesam li im smetao zato što sam Hrvat ili zato što sam bio član Demokratske stranke, ali da hoće znali bi da sam ja pomagao Srbima koji su dolazili ovdje kao izbjeglice, možda više nego drugi«, izjavio je Žarko.

Vjera u pravdu

Konačnu riječ je po žalbi Mate Žarka rekao Apelacijski sud koji je po pravosnažnoj i izvršnoj presudi od 20. travnja 2017. godine naložio da se njegova žalba prihvati, da mu se isplate sudski troškovi, zaostale plaće, kao i da od 1. lipnja počne raditi. Mate Žarko već 19 mjeseci ne prima plaću. Kako kaže, živio je na rubu gladi, u bijedi i siromaštvu, ali danas sa zadovoljstvom navodi da ipak ima pravde:

»Dvadeset mjeseci nisam imao što jesti. Dijete sam morao vratiti kući s treće godine fakulteta, jer ga nisam imao mogućnosti školovati. Mlađe dijete nisam poslao na maturu, jer nisam imao novca spremi ga. Zadovoljan sam sudskim postupkom i presudom Apelacijskog suda. Uočeno je da je Zakon kompletno kršen i u vrijeme dok nisam bio suspendiran i dok se protiv mene vodio disciplinski postupak. Pravosuđe je uradilo svoj posao i donijeli su zakonsku odluku na temelju činjenica kojima su raspolagali. Vjerovao sam da ima pravde i to je jedino što mi je davalo snage za ovo vrijeme«, navodi Žarko.

Nakon dobivene presude Apelacijskog suda, oglašila se i direktorica O.Š. *Slobodan Bajić Paja* **Ankica Jevtić** koja, među ostalim, kaže da će škola postupiti po presudi Apelacijskog suda, koji se nije upuštao u nasilničke prestupe tuženog, te ga vratiti na rad, a istodobno svoje pravo potražiti će na Vrhovnom sudu:

»Nakon dobivene presude Osnovnog suda u kome se dokazuje povrede tuženog kao i zakonitost rješenja o otkazu, uslijedila je presuda Apelacijskog suda koji je zbog neusuglašenosti našeg krovnog Zakona o osnovama sustava obrazovanja i odgoja i Zakona o upravnom postupku utvrđena formalna greška. Po mišljenju Apelacijskog suda koji, citiram, 'smatra da se nema potrebe upuštati u sadržinu osporenih rješenja, odnosno izjašnjavati se o povredama koje su tužitelju stavljanje na teret, uviđamo manjkavost cjelokupnog pravnog sustava i neusuglašenost sa Zakonom o radu i pitamo se treba li se jedno takvo pravno tijelo zaista upuštati u nečije pravne prestupe', navodi ona.

Nakon 20 mjeseci odsustvovanja s posla **Mate Žarko**, učitelj iz Srijemske Mitrovice, sa zadovoljstvom danas kaže da mu je vraćena vjera u pravni sustav države i da je pravda konačno zadovoljena. Nakon nešto više od godinu dana Apelacijski sud naložio je da se učitelju iz Srijemske Mitrovice prihvati žalba na rješenje o otkazu, te da se on vrati na posao i da mu škola u kojoj je Mate radio, O.Š. *Slobodan Bajić Paja*, isplati troškove sudskog postupka u iznosu od 165.750 dinara, kao i da učitelju isplate sve zaostale plaće pod prijetnjom prinudnog izvršenja, te da se o od 1. lipnja vrati na posao.

Apel za pomoć

A sve je počelo u listopadu 2015. godine kada je nastavniku razredne nastave Mate Žarku u O.Š. *Slobodan Bajić Paja* u Srijemskoj Mitrovici oduzet dnevnik pod obrazloženjem da je suspendiran. S obzirom na to da je tražio objašnjenje i nije želio napustiti učionicu, sutradan, 20. listopada, u školu je ušla policija koja mu je zabranila boravak u objektu škole. Poslije 31 godine radnog staža i poslije šestomjesečnog disciplinskog postupka koji je školski odbor vodio protiv njega Mate je suspendiran s posla, s obrazloženjem da je prekršio Zakon o obrazovanju i odgoju zbog osnova sumnje da je 5. listopada 2015. godine učinio povredu zabrane – »psihičko nasilje koje dovodi do trenutnog ili trajnog ugrožavanja psihičkog i emocionalnog zdravlja i dostojanstva djeteta i učenika ili zaposlenog«. Učitelj Žarko tužio je školu Osnovnom sudu u Srijemskoj Mitrovici zbog nezakonitog otkaza. Bio je iznenađen nepravednom presudom i po njegovom mišljenju očiglednom pristrasnošću Suda. Obratio se i premijeru **Aleksandru Vučiću** prilikom njegovog susreta s hrvatskom predsjednicom **Kolindom Grabar-Kitarović** u Tavankutu

Žigmanov pozdravlja presudu

U svoje osobno ime i u ime Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini pozdravljam presudu Apelacijskog suda u korist gospodina **Mate Žarka**, učitelja iz Srijemske Mitrovice, koji će uskoro biti vraćen na posao. Sud je donio odluku kojom je potvrđeno da je Mate Žarko nezakonito ostao bez posla. Ovakva odluka suda jasno pokazuje kako pravna država može funkcionirati i djelovati pozitivno i kada su u pitanju pripadnici nacionalnih manjina, čiji je položaj osjetljiv i specifičan.

U tom smislu, ovim putem želimo ohrabriti i druge građane hrvatske nacionalnosti da i nadalje prijavljuju diskriminaciju, ukoliko smatraju da je trpe u svom svakodnevnom životu, a kao i u ovom slučaju Hrvatsko nacionalno vijeće i zastupnik Hrvata u srbijanskom parlamentu će uvijek nastojati pomoći sukladno svojim mogućnostima.

S druge strane, DSHV odlučno odbija bilo kakve medijske insinuacije o djelovanju i upletenosti visokih predstavnika Hrvatske u cijeli ovaj slučaj, te se nadamo da će mjerodavna tijela reagirati na odgovarajući način i kada su u pitanju pojedini netočni i zlonamjerni medijski napisi, napose dio lokalnih u Srijemskoj Mitrovici, u kojima su pripadnici hrvatske zajednice u Srbiji negativno predstavljeni.

Podrška Hrvatskog nacionalnog vijeća

Kako ističu u HNV-u, pružili su potporu Mati Žarku u okvirima svojih nadležnosti, mogućnosti i kapaciteta:

»Učitelj nam se obratio s molbom da mu vijeće pomogne koliko može. Jedan od ciljeva nam je bio da ukažemo javnosti da diskriminacija po etničkoj osnovi postoji, ali da je ona nedopustiva i da se mora reagirati. Koliko smo mogli, u medije smo iznijeli što se događa i u vidu jednog apela smo očitovali zabrinutost zbog postojećeg stanja. Predstavnici hrvatskih institucija su slučaj Mate Žarka predstavili i međunarodnim institucijama, te relevantnim nevladinim udrugama kao primjer diskriminacije. Pozdravljamo odluku srbijanskog suda i stojimo iza onoga što je naš predstavnik u srbijanskom parlamentu Tomislav Žigmanov rekao. Ovdje najprije mislimo da je pravna država pokazala da može postojati i za pripadnike nacionalnih manjina, te da kao takva ona može biti i senzitivna i za građane čiji je položaj posebice specifičan i pružiti im neophodnu zaštitu. Slučaj je bio težak i kompliciran, ali epilog je svakako više nego pozitivan i ohrabrujući«, navodi predsjednik Povjerenstva za praćenje kršenja prava nacionalnih manjina u HNV-u **Darko Baštovanović**.

Pobjeda pravne države

Odvjetnica Mate Žarka **Zorica Cundra**, nakon dobijanja presude Apelacijskog suda, kaže:

»U ovom slučaju je dozvoljeno da se podnese zahtjev za reviziju Kasacijskom sudu. Pretpostavljam da će škola tu mogućnost koristiti. Neovisno od postupanja Kasacijskog suda, škola je dužna da ovu presudu izvrši. Imaju rok od 15 dana po prijemu presude da Mate Žarka vrata na rad, da plate troškove koje su prouzrokovali i da razmisle hoće li mu mirnim putem isplatiti zaostale zarade. Ukoliko ga škola ne bude vratila na posao do 1. lipnja, počinje rok za prinudno izvršenje. Ono što je meni u ovom dijelu simptomatično, to je da je Apelacijski sud iz formalnih razloga preinačio presudu i što je taj sud rekao da direktorica škole nije mogla donijeti rješenje o otkazu. Mi smo se obraćali inspekciji rada za Srijemski okrug, tražili smo odgovor izvršenja ove presude, da ga vrata na rad, pa nek postupak traje. Međutim, inspekcija je odbila naš zahtjev. Ova presuda predstavlja pobjedu pravne države«, navodi odvjetnica Zorica Cundra.

S. Darabašić

Javni natječaj za radno angažiranje nezaposlenih

Nacionalna služba za zapošljavanje i Grad Subotica raspisuju Javni natječaj za organiziranje provedbe javnih radova na kojima se angažiraju nezaposlene osobe u 2017. godini.

Program javnih radova namijenjen je radnom angažiranju prvenstveno teže zapošljivih nezaposlenih osoba i nezaposlenih u stanju socijalne potrebe, radi očuvanja i unaprjeđenja radnih sposobnosti nezaposlenih, kao i radi ostvarivanja određenog društvenog interesa. Javni rad provodi poslodavac-izvođač javnog rada, kojega određuje Nacionalna služba za zapošljavanje (u daljnjem tekstu: Nacionalna služba) temeljem javnog natječaja, uz prethodno pribavljeno mišljenje Lokalnog vijeća za zapošljavanje grada Subotice.

Poslodavac-izvođač javnog rada može organizirati provedbu javnih radova samo ukoliko u ukupnom broju nezaposlenih osoba uključenih u program javnih radova ima najmanje 70 posto nezaposlenih osoba po pojedinačnoj prijavi, koja pripadaju sljedećim kategorijama: radno sposobni korisnici novčane socijalne potpore, Romi, osobe bez kvalifikacija/s niskim kvalifikacijama, viškovi zaposlenih, mladi do 30 godina starosti sa statusom djece palih boraca, mladi do 30 godina starosti koji su imali/imaju status djece bez roditeljske skrbi, žrtve trgovine ljudima i žrtve obiteljskoga nasilja.

Maksimalna duljina trajanja javnog rada je četiri mjeseca, sukladno raspoloživim financijskim sredstvima.

Javni radovi se mogu provoditi u područjima: socijalnih i humanitarnih djelatnosti, održavanja i obnavljanja javne infrastrukture, održavanja i zaštite okoliša i prirode.

Informacije o javnom natječaju mogu se dobiti u Nacionalnoj službi za zapošljavanje – Područni ured Subotica, preko Pozivnog centra Nacionalne službe, telefon: 0800-300-301 ili na internetskoj stranici www.nsz.gov.rs.

Javni natječaj je otvoren od dana objavljivanja na internetskoj stranici Nacionalne službe za zapošljavanje: www.nsz.gov.rs i grada Subotice: www.subotica.rs, a posljednji rok za prijam prijava za sudjelovanje na javnom natječaju je 12. lipnja 2017. godine.

Aktiviran proračunski fond za nacionalne manjine

Bit problema je u visini iznosa

Već na samom početku jasno je da navedena svota ne može u ozbiljnijoj mjeri pokriti potrebe bilo kojeg pojedinačnog projekta kada se razdijeli na sve nacionalne manjine * U Hrvatskoj je u sličnom fondu manjinama na raspolaganju više milijuna eura

Suzanom Paunović. Na tim sastancima su definirani novi prijedlozi mehanizama rada koji bi trebali unaprijediti rad Savjeta, ističe Sarić Lukendić.

Dobro je da je Savjet započeo s radom

Proracunski fond za nacionalne manjine aktiviran je poslije 15 godina. Sredstva u iznosu od 1.800.000 dinara namijenjena su financiranju projekata iz područja kulture, informiranja, obrazovanja i službene upotrebe jezika i pisma nacionalnih manjina u Srbiji.

Već na samom početku jasno je da navedena svota ne može u ozbiljnijoj mjeri pokriti potrebe bilo kojeg pojedinačnog projekta kada se razdijeli na sve nacionalne manjine, upozoravaju iz Hrvatskog nacionalnog vijeća. Ipak, prvi je korak učinjen.

Hvatanje zamaha

Ova je informacija objavljena nakon sjednice Savjeta za nacionalne manjine, koji počinje ispunjavati svoje zakonske ovlasti i kome je predsjedavala ministrica državne uprave i lokalne samouprave **Ana Brnabić**. Sastanku su prisustvovali predstavnici nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, predstavnici ministarstava vanjskih poslova, pravde, kulture i informiranja, prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja, Ureda za ljudska i manjinska prava i Uprave za suradnju s crkvama i vjerskim zajednicama.

Predstavnik hrvatske zajednice, predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća (HNV) **Darko Sarić Lukendić** prenosi da je u prosincu prekinut slijed zasjedanja Savjeta. Tadašnja sjednica nije održana, jer nije usvojen dnevni red. Problem je za sve predstavnike nacionalnih manjina bio što je dnevni red dostavljen bez naznake očekuje li se usvajanje odluka po točkama ili je tek riječ o informaciji na planu aktivnosti koje se realiziraju po određenim područjima.

Ove nedoumice i problemi su otklonjeni, budući da su u razdoblju iza nas u dva navrata održani sastanci, jedan s ministricom Brnabić te drugi s direktoricom Ureda za ljudska i manjinska prava

Tijekom sjednice akteri su razmijenili informacije o trenutačnim aktivnostima, što je veoma dobro, konstatira Lukendić.

»Konkretno, na ovoj je sjednici donijeta odluka da se operacionalizira republički fond za nacionalne manjine koji postoji već osam godina i za sve to vrijeme ne funkcionira. Jedna od aktivnosti Akcijskog plana za nacionalne manjine jest upravo operacionalizacija ovoga fonda«, ističe on.

Sugovornik međutim ukazuje da je problem što je za tih osam godina ostao jedan te isti iznos – 1.800.000 dinara.

»Primjerice u Hrvatskoj, u sličnom fondu je manjinama na raspolaganju više milijuna eura. Bit problema je zapravo u visini iznosa. Dobro je što će fond postati operativan i što je to pitanje pomaknuto s mrtve točke. No, fond sada treba napuniti novcima kako bi se mogle financirati aktivnosti nacionalnih vijeća, odnosno želimo vjerovati da bi se u njemu moglo naći novca za ustanove i institucije čiji su osnivači nacionala vijeća.«

Po drugim točkama sudionici su informirani o tome što rade pojedini ministri, te su imali priliku uputiti pitanja. Unatoč pomaku koji je ostvaren na planu tiskanja udžbenika za osnovnu školu, Sarić Lukendić je ukazao na jedan od problema s kojim se hrvatska zajednica suočava i koji je iznimno aktualan. Riječ je o davanju suglasnosti na otvaranje odjela u srednjim školama, odnosno na mrežu obrazovnih profila za srednje škole, pored ostalog i na jezicima nacionalnih manjina. Ove je godine HNV inicirao otvaranje novog odjela u Srednjoj medicinskoj školi u Subotici na profilu medicinski tehničar.

»Nije, nažalost, dana suglasnost na otvaranje ovoga odjela. Kriteriji koje ministarstvo ima, jesu da se razmjerno broju učenika koji završe osmi razred odobrava i broj odjela za nastavu na hrvatskom jeziku u srednjim školama.«

Akcijskom mjerom 6.13 Akcijskog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina eksplicitno je predviđeno da se prilikom da-

vanja suglasnosti za formiranje grupa i odjela za nastavu na jezicima nacionalnih manjina rabe afirmativni kriteriji.

»Ako je kriterij 'koliko osmaka, toliko srednjoškolaca', ne možemo govoriti o afirmativnim kriterijima, nego je to kriterij ravan jezično većinskoj populaciji.«

Upravo s ovim argumentima Sarić Lukendić upoznao je prisutne na sjednici Savjeta za nacionalne manjine. Ipak, sugovornik smatra da se na tome planu vrlo malo može promijeniti.

»Od našeg zahtjeva nećemo odustati i s tim u vezi uputili smo dopise mjerodavnom ministru, ali i predstavnicima hrvatske diplomacije u Srbiji i hrvatskom premijeru **Andreju Plenkoviću**. Nadamo se da će po ovom pitanju stvari s mrtve točke biti pomaknute u najskorije vrijeme.«

Hrvatska je zajednica iznimno dobro integrirana u društvo u Srbiji, ukazuje predstavnik HNV-a. »Ne postoji jezična barijera kao za neke druge manjine. Zato je posve prirodno da netko tko je završio osnovnu školu na srpskom jeziku, jer u njegovom mjestu nema škole s nastavom na hrvatskom, poželi upisati profil na hrvatskom. Ali i suprotno, netko tko je završio osnovno obrazovanje na hrvatskom, uslijed toga da ne postoji obrazovni profil na hrvatskom u srednjoj školi, upisat će profil na srpskom. Baš iz tog razloga smatramo iznimno značajnim da se broj profila u ponudi na hrvatskom jeziku proširi i da se na taj način ostvari svojevrsna sinergija što bi poticajno djelovalo na one koji se upisuju u odjele na hrvatskom u osnovnoj školi, te na upis na profile na hrvatskom u srednjoj školi.«

Uloga i značaj Savjeta

Dobro je da je profunkcionirao Savjet za nacionalne manjine, jer je upravo to mjesto gdje bi se ovakvi operativni problemi mogli i trebali rješavati. Također, značaj i uloga ovoga Savjeta u predstojećem razdoblju dodatno će rasti jer je predviđen kao tijelo koje treba pratiti realizaciju Akcijskog plana za manjine, smatraju u HNV-u.

»Sljedstveno tome, nacionalna vijeća sada imaju priliku ne samo izvještavati o vlastitim aktivnostima u onom dijelu gdje su prepoznati kao nositelji ili sunositelji aktivnosti Akcijskog plana, nego i upućivati pitanja pojedinim državnim tijelima o tome što su ta tijela izvijestila kao element aktivnosti u sklopu Akcijskog plana. Ta pitanja, komentari ili primjedbe trebaju biti razmatrani na prvoj sljedećoj sjednici Savjeta. Dakle, u jednom neposrednom razgovoru s državnim činovnicima i predstavnicima resornih ministarstava koja trebaju biti nositelji aktivnosti, možemo razjasniti nedoumice, jer se često događa da unaprijeđenje položaja jedne nacionalne manjine ne prati nužno unaprijeđenje položaja svih nacionalnih manjina u konkretnom području. To je najveća točka sporenja što se tiče Akcijskog plana.«

Težište aktivnosti ovoga tijela u razdoblju pred nama upravo će biti raščlamba ili prepoznavanje nedosljednosti koje bi mogle biti sporne kako u samom procesu realizacije Akcijskog plana, tako i u izvještavanju o tim aktivnostima, smatraju u HNV-u.

»Savjet se aktiviranjem sada u stanovitoj mjeri redefinira, počevši od toga da mu ne predsjedava premijer nego ministrica Brnabić, pa do toga da je prepoznat kao tijelo koje treba pratiti ostvarivanje akcijskog plana. Ali spomenuta su ovom prilikom i druga pitanja od značaja poput, prema mišljenju našeg i drugih nacionalnih vijeća, nelegitimnog predstavnika manjina u REM-u. Da podsjetim, romsko nacionalno vijeće je jednostrano poslalo vlastiti prijedlog koji su republička tijela uvažila, premda je nakon toga dostavljen prijedlog

prema zakonskoj proceduri, s dva kandidata, od kojih je jedan predstavnik hrvatske zajednice **Kalman Kuntić**, a drugi dolazi iz zajednice Rumunja. Iza ovoga prijedloga su zajednički stala sva nacionalna vijeća, međutim sada u REM-u imamo predstavnika romskog nacionalnog vijeća iza kojeg je stalo samo romsko nacionalno vijeće.«

Po ovom pitanju nije, međutim, bilo nikakvog odgovora na ovoj sjednici Savjeta

Predsjednik Izvršnog odbora HNV-a očekuje da postavljena pitanja u dogledno vrijeme dobiju nekakve razumne odgovore, ali i da se ostvari pomak u pogledu spornih pitanja.

»Veoma je važno da postoji kontinuiran dijalog između predstavnika nacionalnih vijeća i državnih tijela. Često problemi na koje nailazimo nisu rezultat niti politike, koja je diskriminatorna spram nacionalnih manjina, niti nečije želje ili animoziteta, nego su posljedica gledanja samo krupne slike od strane državnih tijela i pri tome zanemarivanja pojedinosti koje za neku nacionalnu manjinu predstavljaju cijeli svijet.«

Savjet za nacionalne manjine upravo je točka gdje te značajne pojedinosti mogu i trebaju biti izvučene u prvi plan te se rješavati.

Siniša Jurić

Javni poziv poslodavcima za dodjelu subvencija

Nacionalna služba za zapošljavanje i Grad Subotica raspisuju Javni poziv poslodavcima za dodjelu subvencija za zapošljavanje nezaposlenih osoba iz kategorije teže zaposljivih na novootvorenim radnim mjestima u 2017. godini.

Subvencija za zapošljavanje nezaposlenih osoba iz kategorije teže zaposljivih na novootvorenim radnim mjestima odobrava se poslodavcima koji pripadaju privatnom sektoru, u jednokratnom iznosu, radi zapošljavanja nezaposlenih koji se vode na evidenciji Nacionalne službe za zapošljavanje (u daljnjem tekstu: Nacionalna služba), uz prethodno pribavljeno mišljenje Lokalnog vijeća za zapošljavanje grada Subotice.

Kategorije teže zaposljivih na koje se ovaj poticaj odnosi su: mladi u dobi do 30 godina – bez kvalifikacija/s niskim kvalifikacijama ili mladi koji posao traže dulje od 12 mjeseci, stariji od 50 godina, viškovi zaposlenih, Romi, osobe s invaliditetom, radno sposobni korisnici novčane socijalne potpore, mladi u dobi do 30 godina sa statusom djece palih boraca, mladi u dobi do 30 godina koji su imali/imaju status djece bez roditeljske skrbi, žrtve trgovine ljudima i žrtve obiteljskoga nasilja.

Informacije o programu, djelatnostima koje ne mogu biti subvencionirane i stupnju razvijenosti općina u Srbiji mogu se dobiti u svakoj ustrojbenoj jedinici Nacionalne službe, preko Pozivnog centra Nacionalne službe, telefon: 0800-300-301 ili na internetskoj stranici www.nsz.gov.rs.

Tablica s prikazom razvijenosti općina u Srbiji i popis djelatnosti koje ne mogu biti subvencionirane dostupni su u svakoj ustrojbenoj jedinici Nacionalne službe, kao i na internetskoj stranici www.nsz.gov.rs i www.subotica.rs.

Javni poziv je otvoren od dana objavljivanja do utroška sredstava, a najkasnije do 30. listopada 2017. godine.

Krunoslav Đaković, predsjednik Hrvatskog kulturnog centra
Srijem – Hrvatski dom iz Srijemske Mitrovice

PRAVA »na papiru«

Udruga je službeno registrirana tek poslije demokratskih promjena u Srbiji, 2000. godine, iako je registracija zatražena već 1997. * Mi smo kao nasljednici hrvatskih udruga zatražili povrat Hrvatskog doma po Zakonu o povratu imovine i obeštećenju, ali do dana današnjeg on nam nije vraćen * Nije dovoljno da nas više ne proganjaju, pa da plešemo, pjevamo i »šuti-mo«, jer ćemo tako u tišini nestati

Ove godine Hrvatski kulturni centar *Srijem* – Hrvatski dom iz Srijemske Mitrovice, obilježava 20 godina postojanja i rada. Kulturni centar *Srijem* iz Srijemske Mitrovice, nastavljajući tradiciju svih hrvatskih kulturnih društava u tom gradu, čiji je rad zabranjen poslije Drugog svjetskog rata. Od 1997. godine HKC *Srijem* obnavlja svoj rad. Za dvadeset godina postojanja članovi ove hrvatske udruge vrijedno su radili na očuvanju svoje tradicije, kulture i jezika, a tako je i danas. O značaju postojanja Hrvatskog kulturnog centra *Srijem* u Srijemskoj Mitrovici, kao i obilježavanju značajne obljetnice, razgovarali smo s predsjednikom **Krunoslavom Đakovićem**:

Hrvatski narod u Srijemskoj Mitrovici puno je propatio nakon Drugog svjetskog rata. Najprije se to dogodilo 1944. godine kada su partizani bez ikakvog osnova i suđenja pobili brojne Hrvate i, tada, hrvatsku Mitrovicu zavili u crno. Tada je prestao i rad brojnih hrvatskih udruga, jer ljudi su se jednostavno bojali biti Hrvati, a kamoli aktivni u hrvatskoj udruzi. Drugi put Hrvati u Srijemskoj Mitrovici doživljavaju progon devedesetih godina zajedno s brojnim Hrvatima u Srijemu i Srbiji.

Nakon ovakvih događanja, obnova rada hrvatskih udruga bila je tračak nade i ohrabrenja za sve Hrvate u Srijemskoj Mitrovici. Od 1997. godine HKC *Srijem* okuplja mitrovačke Hrvate kako bi se družili i gajili svoju tradiciju, kulturu i jezik. Sve do tada hrvatsko ime se smjelo spominjati samo u okvirima Katoličke Cr-

kve. Kroz dvadeset godina HKC *Srijem* je bio ne više samo tračak nade i ohrabrenja nego li svjetionik na gori za hrvatski narod u Srijemskoj Mitrovici, a mislim i u cijelom Srijemu. Broj Hrvata u Srbiji i dalje se smanjuje, što zbog malog broja novorođenih, što zbog ekonomskih migracija, i bez čuvanja kulture, jezika i hrvatskog imena, kroz folklor, pjesmu, slikarstvo, književnost, sport i druženje u ovim, za nas Hrvate burnim vremenima, nestali bismo s ovih prostora. Katolička Crkva bila je i još uvijek je čuvar identiteta svih svojih vjernika, ali kroz HKC *Srijem* se puno više i artikuliranje može govoriti upravo o hrvatskom identitetu. Radi toga su postojanje i rad HKC-a *Srijem* od presudne važnosti za opstanak Hrvata na našem prostoru.

Koja su sve hrvatska društva postojala u Srijemskoj Mitrovici prije Prvog i Drugog svjetskog rata?

Krajem devetnaestog i početkom dvadesetog stoljeća u Mitrovici su djelovale brojne hrvatske udruge. Najstarija i najpoznatija je svakako Hrvatsko pjevačko društvo *Nada*. Tu su još i Hrvatsko ratarsko, pjevačko i prosvjetno društvo *Tomislav*, Hrvatsko pjevačko društvo *Hrvatska omladina*, *Hrvatski sokol*, Hrvatska čitaonica, Hrvatska građanska obrtna čitaonica, Pjevačko društvo *Fanfara*. Obnavljajući rad ovih udruga, od 1997. godine pokušavamo kroz različite odjele u Hrvatskom kulturnom centru *Srijem* pokriti sva ona područja djelovanja kojima su se bavile ove udruge i proširiti rad i na druga područja, kao što je na primjer folklor.

Je li bilo teško okupiti mlade prije 20 godina i je li postojala veća zainteresiranost pristupanju rada sekcija?

Prije dvadeset godina, uz veliku pomoć Katoličke Crkve, HKC *Srijem* je počeo okupljati i mlade i starije koji su željeli sudjelovati u njegovom radu – najprije u radu folklornog odjela kojim je sve započelo. Nakon progona devedesetih, osjetilo se olakšanje kada su progoni prestali, a ljudi su se pomalo opustili i ohrabрили. Zanimljivo je da je tada interes za rad Hrvatskog kulturnog centra bio velik. Mnogi su željeli igrati u folkloru i nastupati za HKC *Srijem*. Drugačija je priča pravna registracija udruge oko koje je bilo puno problema, jer je udruga imala hrvatski predznak. Udruga je službeno registrirana tek poslije demokratskih promjena u Srbiji, 2000. godine, iako je registracija zatražena već 1997. Trebalo je tada, nakon svih problema, »spiskova« za progone, i drugog što su ljudi doživjeli, imati hrabrosti dati svoje osobne podatke, broj osobne iskaznice i potpis na dokument kojim se traži osnutak hrvatske udruge. Ne zaboravimo, po tadašnjem zakonu su se udruge registrirale u lokalnom sekretarijatu unutrašnjih poslova, ne kao danas, u Agenciji za privredne registre, tako da je i cijela procedura imala »policijski« prizvuk.

Kakva je situacija danas? Može li se reći da postoji podjednaka volja i želja mladih da očuvaju svoju vjeru, tradiciju i običaje?

Iako je taj prvotni polet splasnulo, kao što se uvijek i događa, postoji i danas interes za rad Hrvatskog kulturnog centra *Srijem*. Moramo priznati da je danas situacija drugačija, ali i vrijeme je drugačije i interesi i mladih i starijih su promijenjeni. Zapitajmo se samo tko je prije dvadeset godina koristio mobilni telefon, internet, facebook. Vremena se mijenjaju, pa se i mi moramo mijenjati s njima. Radi toga pokušavamo na najrazličitije načine privući i omladinu ali i starije da sudjeluju u radu Hrvatskog kulturnog centra *Srijem*. Tako, osim folklornog odjela, s kojim je započeo rad HKC-a *Srijem*, imamo i druge odjele kako bi svatko mogao pronaći sebe u nekome od njih, bio to ples, pjevanje, sviranje, slikanje, vajanje, sport ili, jednostavno, druženje. Također, danas, za razliku od prije dvadeset godina, imamo predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u školama. Školski predmet, naravno, nije izravna briga naše udruge, ali HKC *Srijem* kroz rad svog književnog odjela velikim dijelom sudjeluje u izvannastavnim programima ovog predmeta, kao što su priredbe, ekskurzije i slično.

Komunistički režim je 1945. godine pogasio sva hrvatska kulturna društva, oduzeo svu njihovu imovinu, pa tako i zgradu Hrvatskog doma. Kakav je danas imovinsko-pravni status tog objekta?

Sve hrvatske udruge koje su djelovale početkom dvadesetog stoljeća zajedno su koristile zgradu Hrvatskog doma u Mitrovici. Oni su tada uvidjeli da im je potrebna zgrada u kojoj se mogu okupljati, imati svoju čitaonicu, priredbe, *igranke*. Radi toga su sve udruge zajedno sudjelovale u kupovini kuće i njenom proširenju u zgradu Hrvatskog doma koju su potom svi koristili. Trebalo je tada puno truda i angažmana na skupljanju sredstava za ovaj projekt. Nažalost, Hrvatski dom je korišten samo od 1928. kada je službeno završen i blagoslovljen do 1944., a 1946. godine je i službeno nacionaliziran, oduzet onima koji su ga gradili. Mi smo kao nasljednici hrvatskih udruga zatražili povrat Hrvatskog doma po Zakonu o povratu imovine i obeštećenju, ali do dana današnjeg on nam nije vraćen. Nakon podnijete dokumentacije

i nekoliko ročišta i nakon puno vremena dobili smo odbijenicu na koju smo se žalili, te je predmet ponovno u postupku jer je drugostupanjsko tijelo prihvatilo našu žalbu i vratilo predmet Agenciji za restituciju. Ako se sjetimo 1997., kada nismo mogli registrirati udrugu iz različitih pravnih razloga, a onda 2000. godine isti taj Statut (bez promijenjenog slova) je ispunio pravne uvjete, onda možemo povući paralelu i s povratom Hrvatskog doma. Dok ga nam oni na vlasti ne budu željeli vratiti, nećemo ga dobiti i uvijek će se naći pravna zapreka. Radi ovoga smo ovo pitanje podigli na višu razinu, te su s njim upoznati i svi relevantni predstavnici vlasti Hrvatske od koje očekujemo pomoć, kao i predstavnici vlasti Srbije. Ovo je pitanje ušlo i u »Subotičku deklaraciju«, koju su potpisali predsjednica Hrvatske **Kolinda Grabar-Kitarović** i premijer Srbije **Aleksandar Vučić**. Nažalost, svjetlo na kraju tunela još se ne vidi.

Kako danas gledate na situaciju u Srijemu po pitanju očuvanja svih kulturnih vrijednosti Hrvata i koje su teškoće s kojima se hrvatske udruge najčešće susreću i koje bi trebalo na neki način otkloniti?

Opće ozračje koje danas postoji u Srbiji i odnos prema hrvatskoj nacionalnoj manjini je daleko bolji nego prije dvadeset godina. To se mora priznati. Ali, isto tako moramo reći i da je u mnogim stvarima manjkav. Najveća manjkavost je što se prava daju »na papiru«, a u praksi se ne provode. Navest ću samo neke primjere, mislim da naši ljudi znaju takvih primjera puno više. Savezna Republika Jugoslavija ratificira sporazum s Hrvatskom po kojem bi Hrvati trebali biti izravno zastupljeni na svim razinama vlasti (kao što je srpska manjina u Hrvatskoj), a do danas nema niti jednog predstavnika hrvatske manjine u vlasti koji je tu zato što je predstavnik Hrvata (a ne na listi Demokratske stranke). Predsjednica i premijer potpišu da će mnogi problemi biti riješeni, a onda se od svih obećanja asfaltira jedna ulica u jednom selu. Uvede se hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u škole, a onda se poveća minimalni broj učenika po grupi, tako da se nastava može odvijati samo uz ludi (čitaj neplaćeni) angažman profesora hrvatskog. Mogli bismo ovako nabrajati jako dugo... Problem prava hrvatske manjine je dvojak. S jedne strane ne postoji zakonodavni okvir pozitivne diskriminacije, s druge strane, čak i ono što postoji, ne provodi se. Nadam se da će pristupanje Srbije Europskoj uniji zbilja transformirati pristup ovim problemima, a ne samo »zafarbati ih« kako bi se dobila prolazna ocjena. Naravno, tu se moramo i mi u udrugama i drugim hrvatskim institucijama dobro potruditi i ne šutjeti. Nije dovoljno da nas više ne proganjaju, pa da plešemo, pjevamo i »šutimo«, jer ćemo tako u tišini nestati.

I na kraju, kada će i kako Hrvatski kulturni centar obilježiti svoju značajnu obljetnicu i čime će se sve predstaviti?

Ove godine na poseban način želimo proslaviti dvadeset godina od obnove rada udruge. Kako bismo se osvrnuli na povijest, želimo objaviti jednu monografiju u kojoj bismo prošli cijelu povijest hrvatskih udruga u Mitrovici, od *Nade* do danas. Također, želimo naš godišnji koncert ove godine napraviti posebnim i većim nego inače. Svake godine pozivamo jedno gostujuće društvo, ove godine želimo ugostiti nekoliko njih. Središnja proslava trebala bi biti održana 7. listopada, o čemu ćemo svakako još obavijestiti javnost.

Suzana Darabašić

Otvoreni za suradnju

Okupili su se predstavnici nekoliko organizacija koje su na proteklim izborima podržali predsjedničkog kandidata Sašu Jankovića

Na Prvoj redovitoj skupštini u Novom Sadu na kojoj je Hrvatski građanski savez obilježio godinu dana postojanja i djelovanja na javnoj i političkoj sceni Srbije, okupili su se predstavnici nekoliko organizacija koje su na proteklim izborima podržali predsjedničkog kandidata **Sašu Jankovića**. Novoosnovani Pokret slobodnih građana, osim Saše Jankovića, predstavljali su i osnivači iz Vojvodine **Branislav Grubački** i **Zorana Šobot Matić**, Novu stranku predstavljali su potpredsjednik **Aleksandar Stanković**, republička zastupnica **Marinika Tepić** i predsjednik novosadskog odbora **Vladimir Cvetković**, a Vojvođanski klub predsjednica **Branislava Kostić**.

U uvodnoj riječi predsjednik Hrvatskog građanskog saveza **Tomislav Stantić** naglasio je kako je usprkos osporavanjima i saplitanjima, naročito unutar same hrvatske zajednice, organizacija opstala, zaokružila svoju prvu godinu rada i opravdala epitet »građanska«.

Suradnja s političkim strankama

»Na proteklim izborima lako smo donijeli odluku iza koga stati, koga podržati. Poslije mnogo godina na političkoj sceni Srbije pojavila se ličnost s kojom smo imali potpunu suglasnost u pogledu vrijednosti i ciljeva. Rezultat koji je postignut u uvjetima potpuno neravnopravne političke utakmice daje nam danas za pravo da tvrdimo da je okupljanje oko građanskih ideja u Srbiji i nužno i moguće. HGS će i u vremenu koje dolazi biti otvoren i spreman na suradnju s Pokretom slobodnih građana, ali i s drugim političkim organizacijama i pokretima koji su se okupili u kampanji Saše Jankovića«.

Predsjednik novoosnovanog Pokreta Saša Janković zahvalio se aktivistima i aktivisticama HGS-a na doprinosu predsjedničkoj kampanji u Vojvodini i rekao da u Statutu i programskim dokumentima HGS-a vidi veliki stupanj podudaranja s onim što Pokret slobodnih građana zastupa. Naglasio je potrebu da se ovo prirodno savezništvo nastavi u budućnosti i tako ubrzaju procesi koji će dovesti do konačnog pada **Vučićevog** režima.

Predsjednica Vojvođanskog kluba Branislava Kostić rekla je kako je njihov Klub s odobravanjem dočekao pojavu jedne građanske organizacije na manjinskoj sceni i da je danas zadovoljna što je HGS pokazao da je istrajan i dosljedan u svom djelovanju.

Narodna zastupnica Nove stranke Marinika Tepić, govoreći o pasivnosti predstavnika hrvatske, ali i drugih manjina u aktualnom sazivu Skupštini Srbije, iskazala je otvorenost i spremnost da bude glas HGS-a i drugih organizacija koje brane i zastupaju prava manjina u Srbiji.

Na Skupštini HGS-a je iskazano nezadovoljstvo stanjem u medijima, a posebno primjenom metoda pritiska kroz kažnjavanje i ekonomsko iscrpljivanje kakvim je ovih dana izloženo NDNV i njihov portal *Autonomija*.

Članice i članovi HGS-a i gosti Skupštine uključili su se u akciju prikupljanja sredstava kojim se NDNV-u pomaže da plati nedavno izrečenu drakonsku kaznu i osigura nesmetan rad Društva i ovog medija.

Prva godina

»Kao organizacija koja je pokrenuta s ciljem da radi na jačanju demokratskih procesa unutar hrvatske manjinske zajednice, ali i društva u cjelini, a u okruženju u kojem se zlorabe i potiču međuetničke distance, povremeno i sukobi, rad na ostvarenju naše misije ocjenjujemo kao težak i pun izazova«, navodi se u izvješću o prvoj godini rada.

Nadalje se navodi kako aktualnoj političkoj eliti idu na ruku procesi dezintegracije demokratskih dostignuća, jer se na taj način lakše čuvaju osvojene pozicije i privilegije koje one podrazumijevaju (na manjinskoj i većinskoj političkoj sceni podjednako).

»Medijska (nerijetko tabloidna) potpora retrogradnim procesima je evidentna, a svaka 'dobra vijest' u međuetničkim odnosima u zemlji i regiji nepoželjna je i marginalizirana. S druge strane, mora se sa žaljenjem konstatirati, ni unutar hrvatske zajednice danas ne postoji dovoljno kapaciteta da se ovi procesi, kroz javni dijalog i ukrštanje stavova i koncepata, demaskiraju, analiziraju i na kraju – zaustave«, zaključuje se u izvješću.

Veljko Bačić, predsjednik privremenog Vijeća MZ Sonta

Sve u interesu rodnoga mjesta

Odlukom predsjednika općine Apatin **Milana Škrbića** iz Srpske napredne stranke (SNS) o obrazovanju privremenog Vijeća MZ Sonta riješen je pravni vakuum nastao istekom četverogodišnjeg mandata posljednjeg saziva Savjeta MZ. Izbori za novi saziv nisu provedeni, mještani nisu dobili objašnjenje zbog čega. Za predsjednika privremenoga Vijeća imenovan je odgojitelj u DV *Pčelica*, odjeljenje u Sonti, **Veljko Bačić** (SNS).

Istekom mandata bivšeg saziva Savjeta mandat je istekao i tajnici MZ Renati Kuruc. Zbog čega nisu raspisani izbori za novi saziv Savjeta i na koji način je obavljen izbor novog tajnika Dragana Radojevića?

O samom razlogu neraspisivanja pravodobnih izbora za novi saziv Savjeta MZ Sonta nemam validna saznanja. Istekom mandata članova bivšega Savjeta nastao je pravni vakuum kojega je trebalo popuniti, kako bi MZ mogla normalno funkcionirati. Stoga je lokalna vlast općine Apatin formirala privremeno Vijeće, a mene imenovala predsjednikom. Upravo na moje inzistiranje u ovo privremeno tijelo, osim troje članova SNS-a, imenovani su i predstavnici Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i Socijalističke partije Srbije. I oni su bili članovi posljednjeg saziva Savjeta, pa je tako osiguran kontinuitet u radu. Promjena tajnika MZ uslijedila je po isteku mandata Renate Kuruc na toj dužnosti. Raspisan je natječaj, a od dvije validne prijave, privremeno Vijeće je većinom glasova na ovu dužnost izabralo Dragana Radojevića.

Već od formiranja dobili ste vruć krumpir u ruke. Seoski sustav za vodoopskrbu Sončani su izgradili i održavali sredstvima samodoprinosu, a sada je pripojen JKP-u *Naš dom* u Apatinu. Nije li se to moglo izbjeći?

Ovaj problem nije specifikum Sonte, dodijeljen je svim mjesnim zajednicama još 1. srpnja 2016. godine. Po važećoj zakonskoj regulativi Vlada Srbije je donijela odluku da sva komunalna javna djelatnost u okviru mjesnih zajednica prijeđe u nadležnost općina. Jednostavno, sve do sada je odgađana primjena zakona, ne samo kod nas, nego u cijeloj Srbiji. Mislim da je ovo mudar potez, jer bismo uskoro upali u velike dubioze zbog dotrajalih strojeva i prateće opreme s jedne strane i nedostatka kvalitetnih sredstava zbog osjetno smanjenog broja onih koji uplaćuju tekući samodoprinos. Istina, mi smo imali organiziran odvoz smeća, ali, na veliku žalost, na divlji deponij. To nam je stvaralo velike probleme koje ćemo sada izbjeći. Jedino mi je žao što su bez posla ostala trojica mještana, angažiranih na odvozu smeća po ugovoru o djelu. Svi smo svjesni situacije da je u JKP-u *Naš dom* ušlo ono što je izgrađeno našim sredstvima, ali tu smo nemoćni, to su potezi viših instanci. Za Sončane je najbit-

nije to što je nedavno urađena sanacija vodotornja i dezinfekcija cijele mreže, a ispitivanja poslije toga su pokazala da pijemo jednu od kemijski i biološki najispravnijih voda u Vojvodini. Isto tako, u bliskoj perspektivi nam je i sanacija velikog divljeg deponija, tako da ćemo time eliminirati povremena zagađenja zraka, nastala paljenjem dijelova deponija od strane nepoznatih osoba. Glede odvoza smeća u početku je bilo sitnih nesporazuma, a puno veći problem predstavlja nam odvoz fekalnog otpada. Vjerujem da ćemo sve probleme otklanjati u hodu, u dogovoru s direktoricom *Našeg doma* **Sanjom Bačić**.

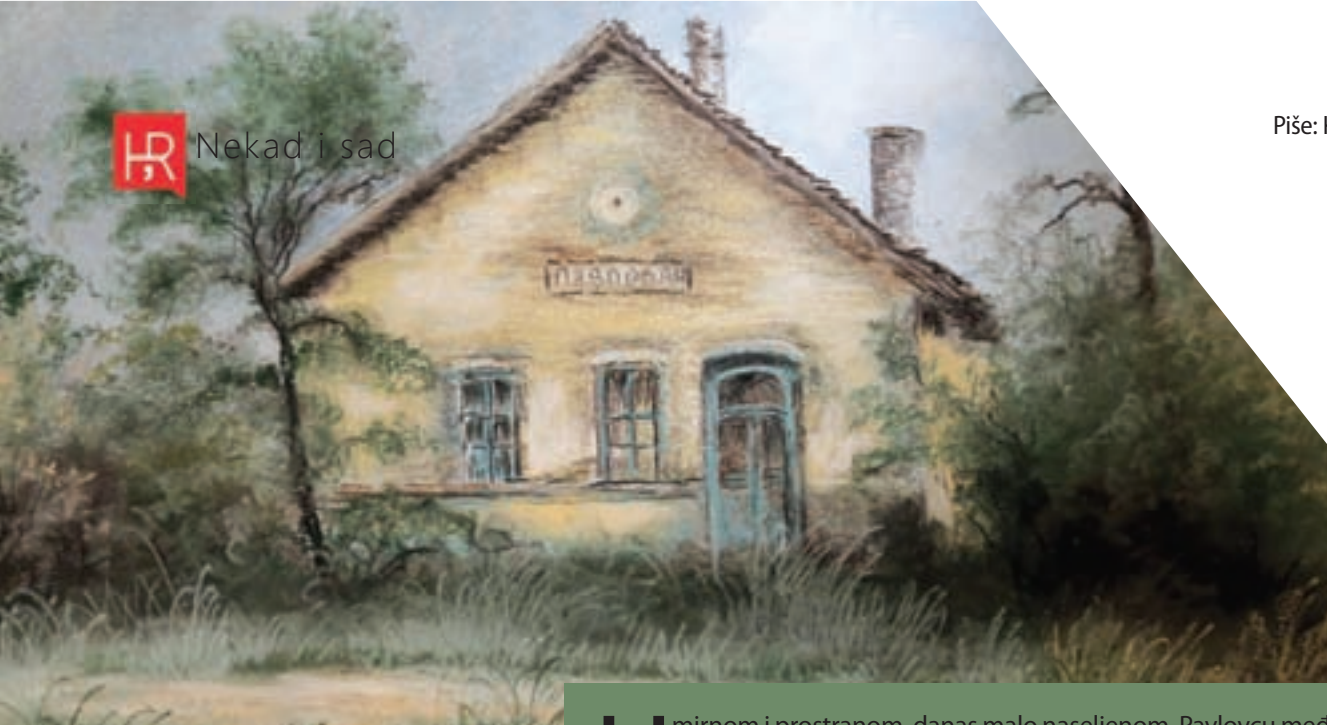
Sada već bivši Savjet, čiji ste bili član, veliki dio mandata bio je u svojevrsnoj blokadi rada, a bila je vidljiva i netrpeljivost izražena u odnosima predsjednika i tajnika. Je li formiranjem privremenog Vijeća postignut kakav boljitak u radu?

Navedeno ne bih komentirao, neka svatko preispita svoju savjest. Najviše me je smetalo gubljenje vremena na razne jalove rasprave, umjesto da zajednički radimo u interesu mjesta. Mi nastavljamo rad bez tenzija, poštujemo sve procedure, a osobno bih želio da mi po isteku ovog krnjeg mandata nitko od sumješтана ne bude u situaciji bilo što spočitavati.

Sončani Vas znaju kao mjesnog lidera i općinskog dužnosnika Demokratske stranke. Što Vas je motiviralo za prijelaz u SNS?

Mislim da ljudi koji prate lokalnu politiku mene mogu pronaći samo na jednom putu. To je put na kojem sam isključivo mještatin Sonte i bez obzira na bilo koju političku opciju želim raditi samo za dobrobit našega sela. Bio sam u DS-u, nisam pobjegao, s dojučerašnjim stranačkim kolegama ostao sam u vrlo korektnim odnosima. U lokalnom programu SNS-a pronašao sam nove šanse za naše selo i to me je motiviralo na novi angažman, iako sam već najozbiljnije razmišljao o potpunom povlačenju iz svih javnih aktivnosti. Mislim da se svi moramo angažirati i dati sve od sebe kako bismo u našoj sredini pod svaku cijenu stvorili uvjete koji će spriječiti odlazak mladih s kartom u jednom pravcu.

Ivan Andrašić

Tihi svjedok starog doba

U mirnom i prostranom, danas malo naseljenom, Pavlovcu među dobrim poznavateljima povijesti tog dijela subotičkog atara sačuvano je predanje o jedinom živom svjedoku vremena još od prvih godina nastanka željezničke postaje u ovom mjestu (pruga Subotica – Crvenka) u prvom desetljeću prošlog stoljeća, do danas. Svjedok je drvo, stablo kruške, koje se nalazi u blizini lokacije nekadašnje postaje, isključene iz uporabe gašenjem željezničke linije 1979. godine. Stablo kruške ovog proljeća je prvi put bez cvjetova, suši se. Donedavno tu je postojalo još jedno takvo staro stablo kruške.

Objekt postaje ostao je i nakon ukidanja prometa ovom trasom; u dvadeset prvom stoljeću porušen je već oronuo i nekorišten. Njegova lokacija danas može se prepoznati samo uz pomoć mještana; pokazao ju je i opisao **Ivan Perčić**. Trag stare zgrade, veliko udubljenje u tlu – nekadašnji podrum i okolina, obrasli su šikarom. U blizini još postoje i ruševine starog skladišta, jer se u zlatno doba Pavlovca ovdje obavljao utovar stoke i žitarica; odvijala se živa i bitna komunikacija radi koje je postojao i sporedan kolosijek za utovar.

Željezničku postaju Pavlovac iz vremena bližeg nama, kada su već bili povučeni pragovi i tračnice, a objekt stanice još postojao, ovjekovječila je slikarica **Ruža Tumbas**, »slikarica salaša, litnjih puteva, šumskih staza – svega onoga što čini pejzaž ravnice...«. Osim objekta, na slici se vidi »tvrđi put«, podloga željezničke trase koja i danas traje, mještani je još koriste. Slika Pavlovca iz privatne zbirke prikazana je u svibnju ove godine, na izložbi kojom je obilježeno 60 godina likovnog stvaralaštva Ruže Tumbas.

Suptilni terorizam

Sredinom XIX. stoljeća skoro usporedno su se rodila dva europska pokreta koja i danas djeluju u cijelom svijetu. To su bili komunizam i anarhizam. U suštini, oba ova pokreta bila su okrenuta protiv tada već ojačalog kapitalizma. Jedan od anarhističkih pravaca, nazvan i plemeniti anarhizam, tvrdio je kako nitko ne može vladati nad drugim čovjekom ni u ime Boga ni u ime države. Drugi pak pravac tvrdio je da se društvene promjene mogu izazvati i ubojstvima istaknutih članova vladajućeg sloja, kraljeva, prinčeva, predsjednika država itd. Inače, ovo se nazivalo i individualnim terorom. Rodonačelnik anarhizma **Mihail Bakunjin** je žestoko kritizirao **Karla Marxa**, tvrdeći da će krajnji rezultat komunizma biti državni terorizam. Povijest je dokazala da je Bakunjin bio u pravu. Serija montiranih procesa protiv nepodobnih je potresala cijeli »socijalistički tabor«, i u našoj bivšoj zajedničkoj državi ih je bilo nekoliko. Ni »kapitalistički svijet« nije ostao dužan, jer anarhisti i komunisti su poslužili kao dobar alibi u borbi protiv radničkih pokreta, naročito u SAD. Najpoznatiji slučaj je tzv. proces protiv dvojice siromašnih talijanskih imigranata nazvan »Slučaj Sacco i Vanzetti«, koji su, usprkos prosvjeda širom svijeta, na koncu smaknuti na električnoj stolici. Kao i mnogi nedužni akteri, i oni su danas rehabilitirani.

Terorizam bombama

Europski anarhisti su ponekad svoje ciljeve napadali i primitivnim ručnim bombama. Na Bliskom istoku »bombaški napadi« su počeli imati i masovne ciljeve. Tako je grupa Židova u borbi protiv Engleza digla u zrak cijeli jedan hotel, gdje je bio smješten glavni štab engleske vojne komande. Ti atentatori su kasnije postali rukovoditelji nove države Izraela. Za trajanje oslobodilačkog rata protiv Francuske u Alžiru, bombaški napadi bili su korišteni od strane Alžiraca ali ne samo na vojne ciljeve. Kao odgovor i »europski Alžirci« stvorili su OAS (Organisation Armée Secrète) koja je u Alžiru, ali i u Francuskoj, vršila napade tzv. plastičnim bombama, najčešće u kinima ili slastičarnicama. Tako je započet jedan đavolji krug u kojem se sve više napadaju civilni ciljevi i ubija se masovno u Europi ali i na Bliskom istoku. SAD je proklamirao »rat protiv terorizma« poslije napada u New Yorku, ali nekako ne vidimo kraj ovome ratu. Dapače, danas je već i Europa postala ratno poprište. Daleko bismo otišli da počnemo analizirati kome to odgovara. No, zapravo želio sam pisati o jednom po meni suptilnijem ali isto tako opasnom terorizmu protiv kojega smo također nemoćni. A to je terorizam reklamama – komercijalnim, ali i političkim.

Simpatična viseća reklama pivnice u Pragu

Teror reklame

Već u antičko doba postojale su tzv. viseće reklame koje su pomagale kupcima robe ili usluga da lakše nađu ono što žele. U srednjem vijeku pripadnici pojedinih cehova na zid ispred radnje postavljali su viseće štitove svojih cehova. Od ovog običaja se razvila danas uobičajena viseća reklama, koja naročito stare dijelove europskih gradova čini simpatičnim i rustikalnim. Meni se osobno takve, često duhovite, reklame dopadaju. Pronalaskom svijetlećih reklama polako ali sigurno se mijenja opća slika gradova, napose velikih. Možemo reći da zidovi velegradova postaju agresivni. Nekima to ne smeta, za njih je to neminovni razvoj. Koliko me sjećanje služi, na početku ere televizora nije bilo TV reklama. Danas otvoriš bilo koji kanal državne ili privatne TV postaje redovito, svakih pola sata, te bombardiraju svakakvim reklamama počevši od ženskih uložaka do afričke šljive, da i muški dio gledatelja ima svoj »mamac«. Ako je objašnjenje za neprimjerenu primjenu reklama to da komercijalne televizije žive od reklama, mogu to prihvatiti i imam pravo ne gledati te kanale. Koje je objašnjenje reklamiranja na državnom TV kanalu? Svatko od nas koji koristi struju plaća i pretplatu, to nije mali iznos, i trebalo bi biti dosta da makar jedan stariji film (najnovijih nema) pogledam u kontinuitetu. Od nas se krije bitna informacija, npr. koliko je proračun RTS-a, koliko ima zaposlenih i kolika im je visina plaća. Kvaliteta njihove proizvodnje je prilično niska, pogotovo ako promatramo najčešće gledanu emisiju TV dnevnik čiji prilozi često nemaju veze s vijestima od općeg značaja. Nažalost, nemam veliki izbor: ili ne gledati TV ili bjesniti s razlogom, ali bez rezultata. TV reklame vladaju nad nama. No, ipak se nešto kreće: u susjednoj Mađarskoj, za vrijeme dječjih emisija na drugom programu neće biti reklama. Možda je i to reklama. Pa, onda da gledam te emisije?

Kakav je značaj Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan Hrvatske?

Elektroničko glasovanje

Darko Sarić Lukendić,
Subotica

Najveći izazov Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Hrvatske je još od njegovog osnivanja, 2013. godine, prepoznati ona pitanja koja su od interesa Hrvatima iz cijelog svijeta. Ono što znam iz kontakata s Hrvatima iz cijeloga svijeta, s obzirom na to da djelujem i unutar Hrvatskog svjetskog kongresa, su pitanja koja su i za nas značajna. Na primjer, pitanje olakšavanja stjecanja hrvatskog državljanstva je iznimno izražen problem na koji smo i mi u više navrata ukazivali institucijama Hrvatske, jer je procedura previše ovisna o odlukama državnih činovnika koji je provode, te u tome smislu kriteriji moraju biti znatno labaviji. Smatramo važnim da se osiguraju svojevrzne kvote za maturante Hrvate iz Srbije za upis na hrvatska sveučilišta, i još značajnije od toga: smatramo važnim pitanje osiguravanja stipendija za studente koji žive i potječu odavde, jer je standard u Hrvatskoj znatno veći nego kod nas i često su financije prepreka odlaska na studije u Hrvatsku. Možemo djelovati i u vezi s iniciranjem izmjene izbornog zakonodavstva Hrvatske na način da se omogući elektroničko glasovanje. Ukoliko netko od Hrvata iz Srbije želi iskoristiti svoje ustavno pravo i glasovati prigodom izbora za saborske zastupnike ili predsjednika države on mora doći ili u konzulat u Suboticu ili u Veleposlanstvo u Beograd. S ovim problemom susreću se Hrvati diljem svijeta, jer nekima je toliko udaljeno mjesto za glasovanje da do njega putuju i avionom.

J. D. B.

Ubrzavanje dobivanja državljanstva

Snežana Periškić,
Monoštor

Osnivanjem Savjeta uključeni su i Hrvati izvan Hrvatske u najviše sfere političkog života države, a sve u cilju uzajamne suradnje, pružanja pomoći i jačanja hrvatke zajednice. Za nas je iznimno značajna suradnja na području obrazovanja i znanosti. Također, očekujemo potporu Savjeta i inzistiranje na potpunoj provedbi Akcijskog plana za poglavlje 23 i Akcijskog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, posebice bilateralnih sporazuma o zaštiti manjina koje su potpisale obje države. U Srbiji ni na jednoj razini ne postoji obveza da predstavnici nacionalnih manjina sudjeluju u vlasti i očekujemo od Savjeta da na to utječe preko Vlade RH. Savjet može i trebao bi utjecati i na ubrzanje dobivanja hrvatskog državljanstva, te da se članak 16 Zakona o hrvatskom državljanstvu, kojim se dokazuje pripadnost hrvatskom narodu, tumači šire i time olakša postupak dokazivanja. S obzirom na to da Savjet pruža i potporu medijima, značajno je što su u njega uključeni i Hrvati iz Srbije jer se mogu identificirati problemi i predložiti mjere za njihovo otklanjanje.

J. D. B.

Problemi iz Srijema

Krunoslav Đaković,
Srijemska Mitrovica

Bez dobrih i prijateljskih odnosa između Hrvatske i Srbije, i bez diplomatskog utjecaja Hrvatske, mi, Hrvati u Srbiji, nećemo moći ostvariti prava koja tražimo. Čini mi se jako dobra odluka Hrvatskog nacionalnog vijeća da u ovaj Savjet predloži predstavnike iz Subotice, Podunavlja i Srijema, jer nisu problemi svugdje isti. Nadam se da ću kroz ovu instituciju biti u mogućnosti iznijeti probleme Hrvata u Srijemu. Svakako se nadam i dobroj suradnji po ovom pitanju i sa svim srijemskim udrugama. Do sada smo imali jako dobru suradnju na razini udruga i nadam se da ću moći biti istinski predstavnik svih srijemskih Hrvata, za što će mi svakako trebati pomoć mojih prijatelja iz srijemskih hrvatskih udruga.

J. D. B.

Predstavljamo sponzore nagradne igre: **Arnold Masa, vlasnik prodavaonice Mobitel**

IGRAČKA za pokazivanje i posao

Preko puta Franjevačke crkve, na adresi Trg cara Jovana Nenada 7, nalazi se prodavaonica *Mobitel* u kojoj se mogu kupiti mobiteli i dodatna oprema za njih. Vlasnik radnje, strojarški inženjer **Arnold Masa**, koji se ovim poslom bavi već 20 godina, kaže da firma, osim prodaje, pruža i usluge servisa za sve vrste mobitela, bilo da je riječ o hardverskom ili softverskom kvaru. Također, u radnji se mogu kupiti i baterije, punjači, kartice, dodatna oprema (futre, silikoni, folije), dopune, navigacije, dijelovi za mobitel, tablet ili GPS uređaj i obaviti internet update. U ponudi su sve vrste mobitela, od starijih modela do najsuvremenijih, koje na tržište izbacuju tvrtke *Sony*, *Samsung*, *LG*, *Apple*, *Nokia*, *Microsoft*. Dijapazon se polako proširuje i brendiranim kineskim modelima poput *Meizu* i *Xiaomi*, telefona koji su kvalitetno i stručno napravljeni.

Kakav telefon izabrati?

Odgovor na ovo pitanje ovisi najviše o tome za što telefon služi. Ono što se prije nekoliko godina moglo raditi na laptopu ili tabletu, sada je dostupno i na telefonima. Te nove mogućnosti se odnose na navigaciju, aplikacije programa poput *excela*, *worda*, *facebooka*, *messengera*, *vibera*. Veliki izbor starijih tipova s gumbima postoji i za one kojima telefon služi samo za telefoniranje i slanje poruka. Starije osobe koje žele koristiti pametan telefon, sada za manje od 100 eura, mogu kupiti neki jednostavniji model. Takvi aparati nisu toliko brzi niti atraktivni izgledom, ali obavljaju minimalne funkcije pametnih telefona. Ovakav aparat pruža mogućnost vrlo jeftine komunikacije s rodbinom ili prijateljima u inozemstvu. Onima, pak, koji uredske ili druge poslove obavljaju telefonom, dostupni su smart telefoni sa svim potrebnim aplikacijama. Posjedovanje skupog mobitela je više stvar prestiža, iako ima osoba koje ga zbog potreba zanimanja ili struke moraju imati.

Od 20 do 1.000 eura

Raspon cijena telefona je ogroman i kreće se od minimalnih 20 do oko tisuću eura, kaže Arnold Masa, te zaista svatko može pronaći nešto odgovarajuće za sebe. Nekim korisnicima i tvrtkama je važno imati telefone s većim stupnjem zaštite, kako se povjerljivi podaci tvrtke ne bi širili internet mrežom. Na takvim telefonima, ili *blackberryjima*, postoji mogućnost odabira informacija koje će biti javne, a više osigurati one koje nisu za javnost. Na tržištu sada ima telefona u kojima je takva zaštita već

ugrađena u softver i hardver. Druga vrsta zaštite je ona protiv krađe i nestručnog ili neovlaštenog korištenja telefona. Ako se, na primjer, izgubi telefon s ugrađenom takvom zaštitom i kartica i aparat se daljinski mogu deaktivirati. U tom slučaju vlasnik može preko interneta poslati poruku onome tko je telefon našao da ga vrati, jer ga neće moći koristiti niti doći do informacija, imenika, poruka ili fotografija.

S obzirom na to da se najmanje svake dvije-tri godine uvode neke nove stvari u tehničku opremljenost telefona i njihova trajnost je otprilike tolika. Sve je u redu dok ne prođe garantni rok od dvije godine, ali tada već stižu nove sigurnosne funkcije, dodatne funkcije vezane za internet i komunikacije, drukčiji protokoli, koje takvi telefoni ne podržavaju. Tvrtka servisira čitav postojeći dijapazon mobitela, ali je za neke modele iz inozemstva jako teško nabaviti dijelove. Neki aparati nisu niti predviđeni za servis, oni su zapečaćeni, zablokirani, na njima korisnik ne može promijeniti čak niti bateriju. Neki proizvođači ciljano proizvode i takve aparate koji su nakon 2 godine garantnog roka predviđeni za bacanje.

Po mapi pa u zid

Za one koji često putuju uz pomoć navigacijskih sustava važno je znati da nove mape izlaze nekoliko puta godišnje, pa se i one u *Mobitelovoj* radnji mogu ažurirati na telefonima korisnika. Ako se mape ne ažuriraju prije putovanja, može se dogoditi da se tvornički ugrađene mape same ažuriraju tijekom vožnje u inozemstvu, u romingu ili u uvjetima nepovoljnih tarifa. U tom slučaju bi korisniku za automatsko ažuriranje mogao stići račun i od 5-6 tisuća dinara, kaže Masa. GPS sustav nije samo aplikacija, ističe Masa, već hardverski ugrađeni čitač GPS pozicija. Da bi se program mogao koristiti, potrebno ga je nadograđivati i dodavati aktualne mape.

Nela Skenderović

Povijesni trenutak za Maradičane

Za katoličke vjernike iz Maradika i okolice 27. svibanj ostat će duboko urezan u sjećanjima. Na mjestu nekadašnje kapele izgrađene sredinom XIX. stoljeća sagrađena je nova crkva posvećena svetoj Ani, zaštitnici vjernika ovog malog srijemskog mjesta. Uz prisustvo velikog broja crkvenih velikodostojnika, predstavnika Hrvatskog nacionalnog vijeća, brojnih vjernika kako iz samog mjesta, okolice tako i iz susjednih država: Hrvatske i Mađarske, posvećena je novoizgrađena crkva. Nova crkve svete Ane u Maradiku je treća u Srijemu izgrađena u posljednjih 25 godina gdje će se, kako mještani Maradika ponosno kažu, s radošću okupljati vjernici na euharistijskim slavljinama.

Velika pomoć župljana

Za samo tri godine na mjestu stare kapele, na kojoj je samo zvonik bio izgrađen od tvrdog materijala, zahvaljujući pomoći Đakovačko-osječke nadbiskupije, Srijemske biskupije, kao i veli-

kog broja donatora, prijatelja župe i domaćih župljana, izgrađena je nova crkva kakvom se može pohvaliti mali broj župa:

»Rimokatolička župa u Maradiku nema kroz povijest značajnih vjerskih i kulturnih objekata i spomenika kao što to imaju neke župe u našoj Srijemskoj biskupiji. Vjernici su kroz povijest vođeni brigom svećenika iz Srijemskih Karlovaca, Golubinaca, Iriga, Indije i Beške, kao što i ja vodim brigu o ovoj župi danas. Krajem XIX. stoljeća u Maradiku je bilo oko 1.200 katolika. Vjernici koji su se okupljali u kapeli sredinom XIX. stoljeća, na kojoj je u Drugom svjetskom ratu dograđen zvonik, tek 1948. su prvi puta dobili svog župnika, kada je Maradik proglašen župom«, ističe župnik u Maradiku vlč. **Božidar Lusavec**: »Sa svojim vjernicima sam ovdje uložio mnoge dane i trenutke. Radili smo uz majstore i ovo što se dogodilo to je velika sreća i radost. Sada se nalazimo pred crkvom koja je dostojna da je posvetimo. Ovaj trenutak posvete je iznimno važan za ovu župu i njene župljane, koji su, a neki i s posebnim osjećajem, gledali rušenje stare crkve koja ih je emotivno vezivala za njihov vjerski život. Vjerujem da su

»Vjerujem da su danas župljani Maradika kao i ja ponosni i radosni što je podignut novi Božji dom, ljepši i snažniji i na ponos svih nas«, kaže župnik u Maradiku vlč. Božidar Lusavec

danas kao i ja radosni i ponosni što je podignut novi Božji dom, ljepši i snažniji i na ponos svih nas. Iznenaden sam brojem vjernika i crkvenih velikodostojnika koji su ovdje skupa s nama da podijele sreću i radost. Također mi je drago što će ovaj događaj ostati zapamćen, ne samo po tome što je posvećena nova crkva nego i po broju uzvanika.«

Simbol vjerskog identiteta

Svečanost posvete počela je procesijom iz dvorišta župne kuće ka novoj crkvi u kojoj su sudjelovali biskup Srijemske biskupije msgr. **Đuro Gašparović**, nadbiskup Đakovačko-osječke nadbiskupije msgr. **Đuro Hranić**, nadbiskup Beogradske nadbiskupije msgr. **Stanislav Hočevar**, nuncij **Luciano Suriani**, te svećenici iz Srijema, ministranti, djeca, folkloristi, te predstavnici župe i vjernici. Prema protokolu, prije ulaska u samu crkvu, biskupu Srijemske biskupije svečano je uručen ključ crkve nakon čega je uslijedilo euharistijsko slavlje i posveta crkve:

»Ovakav događaj zahtijeva poseban protokol. Prije gradnje same crkve bilo je potrebno prikupiti veliki broj dozvola i dokumentacije od raznih državnih institucija, naše biskupije i odobrenje od Svete stolice. Sretni smo što i ovdje u Maradiku imamo sada novu crkvu koju smo posvetili, predali Bogu i otvorili je vjernicima. Značaj je velik, jer sada vjernici u Maradiku, iako malobrojni, imaju novu crkvu gdje će se s radošću okupljati. Kolika je njihova želja bila da se ona izgradi potvrđuje njihov volonterski rad prilikom izgradnje i mi smo im na tome puno zahvalni«, kaže biskup Đuro Gašparović.

Osim velikog broja donatora za izgradnju crkve, najveću donaciju je dala nadbiskupija Đakovačko-osječka, koja je sve do 2008. godine bila jedna biskupija zajedno sa Srijemskom:

»Drago mi je što je naša nadbiskupija pomogla u izgradnji crkve. Mi vjernici smo ljudi i koliko god da je na prvom mjestu

živa crkva, ljudima je potreban krov nad glavom, prostor u kome će se okupljati. Crkva je simbol i našega vjerskoga identiteta, da bismo ga snažili. Kad čovjek ima svoj identitet, onda ima što ponuditi drugima. A isto tako ima potrebu da ga drugi obogaćuju svojim identitetom. Zato se radujem da se ova zajednica gdje ima i Srba i Hrvata i Mađara snaži i izgrađuje kako bi mogli ovdje normalno živjeti i kako bi mogli s radošću susretati druge ljude i davati svoj doprinos sredini u kojoj žive«, istaknuo je Đuro Hranić.

Tijekom svečane mise apostolski nuncij Svete stolice u Beogradu predao je župniku bulu, blagoslov pape Franje novoizgrađenoj crkvi:

»Papa je želio poslati svoj blagoslov i za ovako malu zajednicu kao što je župa Maradik. Koliko god da je ona mala, ona pripada sveopćem univerzumu, Katoličkoj Crkvi«, rekao je Luciano Suriani.

A kako za Srijemsku biskupiju i njene vjernike, novoizgrađena crkva u Maradiku od velikog značaja je i za Beogradsku nadbiskupiju:

»Svi mi znamo da samo ciljevi omogućuju nama da znamo izabrati putove i da napredujemo. Zato je i crkva kao zgrada veliko nadahnuće i na neki način prostor u kome ljudi provode nov način života. Želim da svi cijene, i u povijesnom i u punom smislu riječi, tu novu stvarnost, izjavio je Stanislav Hočevar.

Dojmovi župljana

Malo je riječi kojima bi se mogli opisati osjećaji župljana Maradika zbog nove crkve u svom mjestu. Njihovi izrazi lica govorili su više od riječi:

»Krštena sam, pričešćena i krizmana ovdje u Maradiku. Sretna sam što se ovo dogodilo u mom selu. Koliko volim svoje mjesto dovoljno govori što pišem monografiju o njemu, i to dvojezično: na mađarskom, svom materinjem jeziku, i srpskohrvatskom. Čuvam i stare fotografije Maradika i jako volim i poštujem tradiciju. Jako sam ponosna što sam odavde i sam ovaj sveti čin posvete nove crkve probudio je u meni mnogo lijepih emocija«, kaže **Ana Berta**.

Emocije nije mogla sakriti ni **Marica Šanta**:

»Rođena sam Maradičanka i, iako dugi niz godina živim i radim u Austriji, u srcu i duši mi je moje mjesto. Ova crkva našoj zajednici puno znači i zahvalila bih se našem dragom velečasnom Božidar koji je uspio u svojoj namjeri i poklonio nam ovo prelijepo sveto zdanje, gdje ćemo s radošću dolaziti slaviti Boga.«

S. Darabašić

Godišnji koncert KUD-a Hrvata *Bodrog*

Rapsodija hrvatske baštine

Kulturno-umjetničko društvo Hrvata Bodrog iz Monoštora održalo je Veliki godišnji koncert Iđu kola priko šora * Ovoga puta članovi Bodroga priredili su, kroz igru i pjesmu, šetnju Hrvatskom, od Panonije do Dalmatinske zagore

Godišnji koncert *Bodroga* prigoda je da se Monoštorcima predstave svi članovi ove udruge, od onih najmlađih koji još nisu stasali ni za školu, pa do onih starijih. Tako je bilo i ovoga puta, ali su oni koji su i ovoga puta na pozornici očekivali kitnjastu šokačku nošnju, onu Monoštorsku, bili u krivu, jer je ono što su spremili članovi *Bodroga* bilo nešto sasvim drugačije. A da bi na pozornici sve bilo savršeno i bez pogreške trebalo je mnogo sati napornih proba, mnogo truda i znoja. A onda je krenula pjevačko-igračka šetnja, od Baranje, preko Posedarja u okolici Zadra, do Mirlović zagore. »Igrali smo do sada *Bunjevac* i Slavoniju i Baranju, ali su ovi plesovi iz Mirlović zagore nešto skroz drugačije. Mogu reći da nas i pete i listovi užasno bole. Trudili smo se uhvatiti taj stil plesa. Dali smo sve od sebe, a jesmo li uspjeli ili ne najbolje bi rekli ljudi iz Mirlović zagore«, kaže **Sonja Periškić**, nekoliko minuta nakon završetka koncerta, još uvijek u nošnji koju im je za ovu prigodu posudio KUD *Izvor* iz Stanišića.

Marijan Pejak član je *Bodroških bečara*, ali ovog puta oprobao se u skroz drugačijem načinu pjevanja. Netipičnom za Bečare.

»Bilo je teško i probe su stvarno bile teške. Na nekoliko posljednjih proba s nama je radio jedan momak iz Stanišića koji nam je pomogao da što bolje svladamo taj način pjevanja. Lijepo je to, ali meni više leži ovo naše monoštorsko pivanje«, kaže Marijan.

A glavni krivac što su se članovi *Bodroga* oprobali i u drugim plesovima i pjesmama netipičnim za ovo podneblje je potpredsjednica Bodroga i voditeljica folklorne sekcije **Anita Đipanov-Marijanović**, koja je spretno primijenila ono što je naučila na seminaru koji je pohađala u Hrvatskoj.

»Moja zamisao je bila da koncert bude jedna rapsodija hrvatske baštine, jedan kotač koji će se okretati od panonske do dinarske zone. Krenuli smo iz Baranje s plesovima podunavske i

podravske Baranje, a za sam kraj koncerta odabrali smo plesove i pjesme iz Mirlović zagore. Tu koreografiju i plesove ja sam pohađala ove zime u školi folkloru u Koprivnici i ovu koreografiju sam igrala na završnom koncertu. Moja zamisao je bila da dio tog svog znanja prenesem na folkloršaše u Bodrogu i da ih naučim novom načinu i stilu plesa. Jer iz jednog laganog panonskog koraka mi smo otišli u Dinaru. Kada smo probali, rekla sam im da zamisle da plešu na kamenu, s tvrdim i jakim koracima. Mislim da smo danas prikazali nešto novo i drugačije i truditi ćemo se da svake godine za našu publiku priredimo nešto novo«, kaže Anita.

Plesnu postavu pojačala su i petorica momaka, koji su novi članovi *Bodroga*, a udruzi su se priključili na početku priprema za godišnji koncert.

Poslije ovako uspješnog koncerta predsjedniku *Bodroga* **Željku Šeremešiću** ostalo je jedino da bude zadovoljan onim što su na pozornici pokazali članovi udruge koju vodi.

»Iskreno rečeno, nije bilo straha kako će gledatelji prihvatiti ovo što smo pripremili za godišnji koncert. Uložili smo mnogo truda, od pripreme koreografije, do nabave nošnje. Više sam se možda bojao kako će ova bina izdržati ovako žestok nastup naših folkloršaša«, našalio se na kraju Šeremešić.

Gosti ove, više nego uspješne, večeri bili su članovi TO *Matija Gubec* iz Tavankuta pod dirigentskim vodstvom prof. **Vojislava Temunovića** i **Igor Macura** iz Stanišića, koji je u Monoštor donio zvuk gusli i frule dvojnice.

Godišnji koncert je iza članova *Bodroga*, a još dok se ne slegnu dojmovi s koncerta početak će nove pripreme jer članovi *Bodroga* spremaju se za zagrebačku Smotru folkloru, a nakon toga za *Vinkovačke jeseni*.

Z. V.

Radovi u Franjevačkom samostanu u Baču

Novi izgled uz očuvanu autentičnost

U Franjevačkom samostanu u Baču u tijeku su radovi na obnovi koji se provode u okviru projekta *Revitalizacija Franjevačkog samostana*. Službeno su radovi na obnovi počeli polovicom studenog prošle godine, ali je njihova dimanika bila uvjetovana vremenskim uvjetima. Radi se na obnovi fasade, krovšta, ali i unutar-njem dijelu samostana. Tijekom ovih radova bit će urađena elektro, vodovodna i kanalizacijska instalacija, fasada cijelog kompleksa uz isticanje elemenata koji svjedoče o prvobitnim oblicima, sanirana krovna konstrukcija, izvršena konzervacija dotrajalih vrata i prozora i zamjena neodgovarajuće stolarije novom po uzoru na postojeću.

»Sve vanjske instalacije su završene što podrazumijeva da će ovaj kompleks biti priključen na gradsku mrežu. Planiramo grube radove završiti do početka zime, a kompletni radovi po ugovoru moraju biti završeni do travnja naredne godine«, kaže dr. sc. **Slavica Vujović**, restaurator-konzervator iz Pokrajinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture.

Ona kaže da će autentičnost Franjevačkog samostana biti sačuvana.

»I ono što se mijenjalo tijekom godina bit će vraćeno u prethodno stanje. Također, materijali koji se koriste su u skladu s autentičnim. Ali, da bi se nešto stavilo u suvremenu namjenu mora zadovoljiti visoke standarde sigurnosti što znači da su neke promjene neminovne, ali one se rade na jedan odgovoran način kako bi bile što manje primijećene«, kaže Slavica Vujović.

Radove na revitalizaciji Franjevačkog samostana u Baču financira Europska unija, a uvjet za tu potporu je proširenje namjene samostana kako bi korist imala i lokalna zajednica.

Prema ugovoru koji su potpisale Vlada Srbije i Europska komisija za projekt *Revitalizacija Franjevačkog samostana* planirano je 890.000 eura.

Z. V.

Tjedan u Bačkoj

Tko nas TRUJE?

Pišući o jednoj temi iz poljoprivrede ovih dana čula sam riječ desikacija. U kontekstu rečenice u kojoj je izrečena shvatila sam njeno okvirno značenje, ali sam za svaku sigurnost, jer ipak treba stati iza toga što se napiše, i provjerila značenje te riječi. A njeno značenje objašnjava se u kontekstu poljoprivredne proizvodnje. Te bi tako desikacija bila proces gubljenja vode iz svježih zelenih dijelova biljke. Taj proces se može ostvariti uporabom neselektivnih herbicida koji razaraju zelene dijelove biljke, a istodobno ubrzavaju proces sazrijevanja. Desikacija se koristi širom svijeta kao redovita mjera u proizvodnji soje, suncokreta, uljane repice, krumpira, sjemenske lucerke. Nigdje ni riječi koliko su ta ista soja, suncokret, uljana repica, krumpir zatrovani istim tim herbicidom i koliko ono što donosi korist proizvođačima šteti onima koji te iste proizvode koriste. Vodi li se uopće računa o tome kada se samo nekoliko dana poslije primjene totalnog herbicida i naglog zrenja usjevi skinu s njiva i krenu u dalju preradu, sve dok primjerice ne dođu u naša kućanstva u boci jestivog (pazi, jestivog!) ulja?

Nekako s tim mojim traganjem za objašnjenjem ove nove agrotehničke mjere u poljoprivredi dogodilo se i nevjerojatno u Somboru. Dakako da nema nikakve veze s desikacijom, ali ima s poljoprivredom, jer oštetila je tuča, i to ozbiljno, jedan dio atara u okolici Sombora. Dvojili su neki poljoprivrednici poslije toga sijati li novo kukuruz ili ga ostaviti, pa što mu Bog da. Odlučili su se za ovo drugo, ali se ne uzdaju samo u Boga. Za svaku sigurnost pripomoći će malo i sami, a kako drugačije nego kemijom. Jer svemoćna industrija ima i za to odgovor – stimulator rasta. Kažu nije više ni skup, jedno špricanje i bit će dobro. (I bez vjere u Boga.) Znači li to da uskoro neće morati ni sijati? Jedno-dva špricanja i njive će nicati i rađati same od sebe.

Bilo je tuče i u Somboru, ali u gradu mogu nastradati samo vrtovi i pokoja voćka. Nastradala je i naša kajsija, ali ne od tuče, već od neke bolesti koja je doslovno ubila preko noći, sa sve načičkanim rodnom. A nijednom špricana za ovih desetak godina, ponosno kažem prodavaču u poljoprivrednoj apoteci. Čudi se on i (čini mi se) prijekorno pita – što ste mislili, pa voće se mora špricati radi zaštite najmanje nekoliko puta godišnje! To vam izgleda dođe kao neka nova moda. Što više špricanja, to si više kul i u trendu. Pa na zdravlje nam bilo.

Z. V.

Hodočasnička misa

Godišnja hodočasnička misa na prostoru crkvice Sv. Antuna pustinjača u šumi Guvnište kod Bače bit će slavljena na drugi dan Duhova, 5. lipnja. Misa počinje u 10 sati, koncelebiraju svećenici Bačkog dekanata, a propovijeda fra **Josip Špehar**, bački gvardijan.

Crkvice Sv. Antuna pustinjača nalazi se 4 km sjeverozapadno od Mladenova. Iz Mladenova do nje vodi asfaltni put, a pristup asfaltnim putem moguć je i sa suprotne strane: put prema crkvi odvaja se od puta Bač – Tovariševo kod motela *Vranjak*.

Više informacija: vlč. **Josip Štefković**, župa Sv. Pavla u Baču, JNA 3, Bač; tel. 021/770-093.

U požaru ostali bez krova nad glavom

VJERUJEMO U POMOĆ dobrih ljudi

Koliko se život ponekad može okrutno poigrati najbolje znaju **Cvijetko Miletić** i **Živoratka Bozalo** iz malog fruškorskog mjesta Đipša. Za nepunih pola sata, prošloga tjedna, ovaj bračni par u vatrenoj stihiji izgubio je krov nad glavom; dom koji su godinama teškim radom gradili. Na mjestu nekadašnjeg obiteljskog doma ostali su samo zidovi, dijelovi namještaja i posuđa. Inače, ovaj bračni par živi od novca tuđe njege i pomoći koju Cvijetko dobiva od ustanove Centar za socijalni rad u iznosu od 25.000 dinara. Ovu pomoć on dobiva za njegu svoje supruge koja je potpuno slijepa. No, i pored toga, oni su uspjeli podići dva sina: **Stjepana** i **Nenada**, koji su danas odrasli ljudi. Oni su otišli iz Đipše u veće gradove, tražeći bolje uvjete za život. Na poziv organizacije Crvenog križa i Centra za socijalni rad Šid posjetili smo ovu obitelj. Na zgarištu kuće za-
tekli smo ih oboje u maloj šupi koja je jedino ostala poslije

požara. No, ono što nas je impresioniralo, to je njihov optimizam i vjera da postoje dobri ljudi koji će im izaći u susret i pomoći. Njihove skromne želje potaknule su nas na ovu priču.

Trenutak nepažnje

U Đipši, malom selu u blizini fruškogorskog manastira, danas živi tek 20-ak obitelji. Ovo mjesto čine dijelom obnovljeni manastir Đipša, nekoliko vikend kuća i ostaci nekadašnjeg starog prnjavora. Tijekom ratnih devedesetih godina tu se naselilo nekoliko obitelji:

 Cvijetko Miletić pokazuje ostatke svog doma

 Živoratka Bozalo

Tjedan u Srijemu

VJERA u pravdu

»Ovdje živim od 1965. godine. Tu sam podigao svoja dva sina i ostao živjeti ovdje. Odrastao sam u Bosni i navikao na prirodu, izvorsku vodu i slobodu. Đipša me podsjetila na rodni kraj«, kaže Cvijetko: »Kuću sam kupio. Vremenom sam dozidao što je trebalo, uredio koliko sam mogao. Sada je više nemam. U vrijeme kada je izbio požar, otišao sam donijeti drva. Supruga je ostala sama u kući da pripremi ručak. Iako je slijepa, kroz svoj život navikla je obavljati sve kućanske poslove, nekad sama, a nekad uz moju pomoć. Pretpostavljam da joj je ispala žar dok je ložila vatru. Požar je prvi primijetio susjed. No, i pored njegovog pokušaja da ugasi požar, nije uspio. Vraćajući se kući, ugledao sam veliki oblak dima i jedino pomislio: »samo da ne gori moja kuća!« Nažalost, moje su se strepnje obistinile. Kada sam došao u dvorište, već je bilo kasno i nisam uspio ništa spasiti.« U vatrenoj stihiji, osim pokušaja, izgorjeli su i njihovi osobni dokumenti. Socijalna radnica posjetila je ovu obitelj kako bi ustanovila njihove osnovne potrebe, kao i mogućnosti da im se pomogne.

»Za sada smo im dopremili ono što im je u ovom momentu najneophodnije: deke, vreće za spavanje, hranu, sredstva za higijenu. Ono što je nadležnost Centra za socijalni rad to je da im se pomogne u sređivanju neophodne dokumentacije oko reguliranja njihovog statusa, koji je potpuno nedefiniran. Također, treba se opremiti prostor za njihovo stanovanje. Moramo krenuti od najelementarnijih stvari: kreveta, peći, stolova, stolica, garderobe, obuće...Vjerujemo da ćemo uspjeti u tome, navodi socijalna radnica **Milena Peškir**.

Vjera u dobre ljude

Ovoj unesrećenoj obitelji ponuđena je još jedna mogućnost: da budu smješteni u neku od ustanova socijalne zaštite. Ali, njihova želja je da i pored neodgovarajućih uvjeta za život ipak ostanu na svom ognjištu:

»Ja ne volim tražiti ništa. Imate priliku vidjeti što mi je poslije požara ostalo, a tako i drugi. Ako netko može, neka nam pomogne. Ako ne... polako ću sam. Ne želim otići odavde. Najviše bih volio svoju kuću ponovno srediti, pa makar i samo jednu prostoriju. Ja sam Đipšu zavolio. Volim ovu prirodu, tu imam svoj vrt, uzgajam životinje i nigdje mi neće biti bolje nego ovdje«.

Kako kaže, u kontaktu je i sa sinovima koji su izrazili želju da mu pomognu. Vjeruje u državne institucije. Također vjeruje da postoje dobri ljudi, uz pomoć kojih će, uz svoj rad, uspjeti osigurati elementarne stvari za život i u dogledno vrijeme, do zime, osigurati i krov nad glavom.

S. Darabašić

O slučaju **Mate Žarka**, učitelja iz Srijemske Mitrovice, donosimo priču u ovom tjedniku. U pojedinim lokalnim medijima dosta se pisalo o tome, posebice od kada je Apelacijski sud donio presudu u njegovu korist. Prema presudi, učitelj Mate Žarko je vraćen na posao, jer je, kako se navodi, nezakonito dobio otkaz. Učitelju bi prema presudi Apelacijskog suda trebali biti isplaćeni troškovi sudskog postupka, kao i zaostale plaće. Prema informacijama kojima raspolažemo, odluka suda bit će ispoštovana, a o daljim koracima znat će se uskoro nakon konzultiranja s gradskim pravobraniteljem. Pitanje koje se nameće svakako je je li moralo tako biti? I je li slučaj učitelja Žarka morao biti povod raznim spekulacijama u pojedinim medijima? Učitelj Mate se obratio za pomoć Hrvatskom nacionalnom vijeću, koje je reagiralo. Kako su nam rekli, u višestrukoj državi kakva je Srbija i kulturno-šarolikoj zajednici kakva je Srijemska Mitrovica nedopustivo je da se bilo tko osjeća ugroženim samo zbog svoje različitosti, bilo etničke, vjerske, jezične ili kakve druge. Ono što je svakako potvrđeno, to je da pravna država može funkcionirati i da pripadnici nacionalnih manjina mogu dobiti zadovoljstina na sudu, ističu u Hrvatskom nacionalnom vijeću, kao i da će ova institucija nastojati svim građanima hrvatske nacionalnosti pružiti potporu u skladu sa svojim kapacitetima. Presudu Apelacijskog suda i odvjetnica učitelja Mate Žarka **Zorica Cundra** komentira kao pobjedu pravne države. Njome se preinačava presuda Osnovnog suda u Srijemskoj Mitrovici tako što se usvaja tužbeni zahtjev tužitelja i poništava se rješenje tuženog donijeto od direktora škole od 29. ožujka prošle godine. Nažalost, golgota kroz koju je prošao ostavila je traga, kako kaže, i na članove njegove obitelji. No, ono što je važno to je da mu je vraćena vjera u pravni sustav i, kako on kaže vjerovao je da ima pravde što mu je davalo snage za sve ovo vrijeme. Učitelj Žarko trebao bi se vratiti na svoj posao u učeničke klupe, 1. lipnja. O djelovanju i upletenosti visokih predstavnika Hrvatske u cijeli ovaj slučaj dobili smo priopćenje DSHV-a, gdje se, među ostalim, navodi da se odbijaju bilo kakve medijske insinuacije o tome. Također, izražena je nada da će mjerodavna tijela odgovarajuće reagirati kada su u pitanju netočni i zlonamjerni medijski napisi, u kojima su pripadnici hrvatske zajednice u Srbiji negativno predstavljeni.

S. D.

Politehnička škola

Hrvatski odjeli Gimnazije Svetozar Marković i Politehničke škole

MATURANTI

Prošloga tjedna srednjoškolsko obrazovanje maturantom večeri završili su učenici subotičke Gimnazije Svetozar Marković i Politehničke škole. Među maturantima ovih škola bilo je i učenika iz dva hrvatska odjela – opći smjer u gimnaziji i tehničar tiska/fotograf u Politehničkoj školi. Od 24 ma-

turanta koji su nastavu pohađali na hrvatskome jeziku – 16 ih je išlo u Politehničku školu, a 8 u gimnaziju.

Politehnička škola

Psihologinja škole **Aleksandra Radulović-Zelenika** bila je razrednica maturantima hrvatskog odjela u Politehničkoj školi. Kao problem s kojim se ovaj odjel susretao tijekom školovanja Radulović-Zelenika je istaknula nedostatak motivacije učenika i izostajanje s nastave uz napomenu da je u ovaj razred došao izvjestan broj ponavljača koji su sigurno utjecali na navedene probleme. Radulović-Zelenika je rekla da se u odjeljenju izvjestan broj učenika izuzetno zalagao, puno učio i radio, a također i da je postojao i onaj dio razreda koji se zadovoljavao prolaznim ocjenama.

»Smatram da su izrasli u osobe koje će uspjeti realizirati započete ciljeve i usmjeriti se k radu i napredovanju«, rekla je ona.

Među učenicima koji su išli na republička natjecanja iz područja rada kemije, nemetala i grafičarstva najuspješniji su bili **Tijana Stajić, Aleksandar Lacko i Aleksandar Sabo**. Učenik **Nemanja Dimić** bio je aktivan u radu dramske sekcije u školi.

Daljnje školovanje planira nastaviti većina učenika, i to na Sveučilištu u Novom Sadu na Fakultetu tehničkih znanosti i Fakultetu za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, na Visokoj školi strukovnih studija za obrazovanje odgojiteljica i trenera i Visokoj tehničkoj školi strukovnih studija u Subotici.

Gimnazija

Razrednik gimnazijalaca, profesor tjelesnog odgoja **Aleksandar Barašić Huba** o svojim učenicima ima samo riječi hvala.

»Oni su dobra djeca, dobri ljudi i dobri učenici«, rekao je Barašić Huba i dodao da se učenici nisu susretali s većim problemima u školi, osim što im je nekada bilo teško jer ih je bilo malo u razredu. Tijekom protekle četiri godine na natjecanjima se istaknuo **Mrvoje Benčik** iz matematike i **Ana Dulić** i **Maja Andrašić** iz natjecanja recitatora. Također je veći dio razreda često sudjelovao na školskim priredbama. Svi maturanti planiraju nastaviti školovanje. Jedna učenica želi upisati primije-

njenu kemiju na Sveučilištu u Zagrebu, a ostali planiraju na novosadskom sveučilištu studirati grafički dizajn, stomatologiju, glumu, Pedagoški, Poljoprivredni fakultet i Visoku tehnološku školu u Subotici.

Maturantica gimnazije **Majda Stantić** na priredbi je poželjela cijeloj generaciji da postanu studenti fakulteta kog žele te da naposljetku svatko stigne do svoga cilja ma koliko on dalek bio. Majda im je poručila i da »ne treba biti čovjek uspjeha već čovjek vrijednosti«!

J. Dulić Bako

Predavanje Franjevci i Subotica

SUBOTICA – *Franjevci i Subotica od predturskih vremena do 1717. godine* naziv je predavanja koje će održati mr. Bela Tonković u Gradskoj knjižnici u Subotici, u petak. 2. lipnja 2017. u 19 sati. Ovo se predavanje održava u sklopu obilježavanja 300. obljetnice osnutka franjevačke rezidencije u Subotici. Organizatori su: Franjevački samostan Subotica, Hrvatski dokumentacijsko-istraživački centar, Subotica, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Gradski muzej Subotica.

Denis Kovač gostovao u Somboru

SOMBOR – Slobodni umjetnik, pjesnik, pisac, crtač, ilustrator, kantautor, kompozitor, svirač na gitari, zabavljač, humanitarac, vječiti putnik. Sve je to **Denis Kovač**, rođeni Monoštorac sa zagrebačkom adresom i radnim mjestom knjižničara u knjižnici u Sesvetama. Prošlog tjedna družio se sa Somborcima, kako onim najmađim tako i onim nešto starijim, a njegovo gostovanje u Knjižnici *Karlo Bijelicki* u Somboru organizirala je Udruga građana *Centra za prevenciju, edukaciju i bezbednost* (Centar PEB) iz Sombora. Gostovanje u Somboru Denis je započeo druženjem s mališanima iz osnovnih škola *Bratstvo-jedinstvo* i *Nikola Vukičević*. Ovim mališanima, koji su osim pažljivih slušatelja i sami bili sudionici zanimljivog programa Denis je predstavio svoju zbirku pjesama *Ajd mi čitaj*, za koju je uradio i ilustracije. Ali Denis nije samo čitao svoje pjesme već je i pričao zanimljive priče o odrastanju svojih troje mališana, te svirao i pjevao uz aktivno sudjelovanje radoznalih, malih gledatelja.

Nekoliko sati kasnije na istom mjestu upriličeno je druženje sa Somborcima uz stihove posvećene ljudima i običajima iz Denisovog rodnog Monoštora. I kao i pri susretu s mališanima, Denis je i ovoga puta animirao gledatelje koji su zajedno s njim pjevali pjesme *Knjiga*, *Dug* i druge Denisove autorske kompozicije. Svi sudionici ovog susreta na kraju su na poklon dobili njegov glazbeni CD *Narandsti san*.

Z. V.

Archeobus

SRIJEMSKA MITROVICA – U okviru projekta *Archest*, Edukacija posjetitelja arheoloških lokaliteta duž rimskog Akvileja – Emona – Sirmij – Viminacijum, u Srijemskoj Mitrovici je organiziran *Archeobus*. Tim povodom je grupa novinara iz Italije, Slovenije, Hrvatske i Srbije, turističkih vodiča i drugih stručnjaka posjetila 24. i 25. svibnja Srijemsku Mitrovicu i antičke lokalitete Sirmija. Tom prilikom snimljen je materijal koji će biti preoblikovan u televizijske reportaže i novinske tekstove te predstavljen turistima, ljubiteljima povijesti i arheologije u Sloveniji, Hrvatskoj, Italiji i drugim zemljama u regiji, a sve u cilju predstavljanja povijesnih znamenitosti i kulture grada na Savi.

S. D.

Obljetnica rođenja i smrti Ilije Okrugića Srijemca

PETROVARADIN – Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo *Jelačić* iz Petrovaradina održava svečanost obilježavanja dvos-

truke obljetnice – 190 godina od rođenja i 120 godina od smrti poznatog srijemskog poligrafa (opata, književnika, dramaturga i skladatelja) **Ilije Okrugića Srijemca**.

Tom prigodom će u Biskupijskom svetištu Gospe Tekijske u Petrovaradinu u subotu, 3. lipnja, u 17 sati biti služena svečana sveta misa poslije koje će članovi glazbenih sekcija Društva prirediti kraći koncert sa skladbama Ilije Okrugića Srijemca.

VIII. susreti u Neudorfu

NEUDORF – Hrvatski kulturni centar *Bunjevačko kolo* iz Subotice sudjelovalo je u subotu, 25. svibnja, na *VIII. susretima u Neudorfu* kraj Vinkovaca. Na manifestaciji se predstavilo osam kudova, a bunjevački plesovi su tradicionalno za ovu manifestaciju bili posljednji, kao šećer za kraj, objašnjava koreografinja HKC-a *Bunjevačko kolo* **Senka Horvat**. *Kolo* je prvi puta sudjelovalo na ovoj manifestaciji, a predstavili su se s prvim ansamblom koji je plesao *Bunjevačko momačko kolo*. Manifestaciju je organiziralo Kulturno-umjetničko društvo *Izvor* iz Vinkovaca.

J. D. B.

Šokci i baština u Somboru

SOMBOR – Zajednička manifestacija šokačkih udruga *Šokci i baština* bit će održana 25. lipnja u Somboru. Kako je na sastanku sudionika ove manifestacije rečeno program će biti priređen u Narodnom pozorištu, a kazalište će Grad Sombor besplatno ustupiti za ovu manifestaciju. U programu će sudjelovati uduge iz Berega, Monoštora, Sonte, Plavne, Bača i Sombora kao i gosti – recitatori i tamburaši. Ove godine nije zadana generalna tema te će svaka udruga sama odabrati tematiku svog nastupa. Tako će se vidjeti običaj *košuljara* iz Berega, *pudarenja* iz Sonte, dio pokladnih običaja iz Plavne. Organizator i domaćin ovogodišnje manifestacije *Šokci i baština* je UG *Urbani Šokci* iz Sombora.

Z. V.

27. Međunarodna Smotra folklora Čuvajmo običaje zavičaja i 8. Najduži stol u Hrvata

VELIKA – U organizaciji Turističke zajednice Općine Velika i KUD-a *Ivan Goran Kovačić* Velika, u Velikoj je održana 27. Međunarodna smotra folklora *Čuvajmo običaje zavičaja* koja je okupila brojne folklorne skupine iz Hrvatske, ali i susjednih zemalja. Općina Velika, koja se nalazi u podpapučkom kraju, već osmu godinu za redom organizira i tradicionalnu gastronomsku manifestaciju *Najduži stol u Hrvata*. Na više od pola kilometra stolova našle su se razne delicije, slastice i vinske kapljice koje su bile dostupne za tisuće posjetitelja koji su došli u mjesto Velika. Svojom gastronomskom ponudom predstavili su se i Hrvati iz susjednih zemalja, Bosne i Hercegovine, Mađarske te Srbije. Hrvate iz Srbije već godinama predstavljaju HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta, koji su na svojem stolu, osim dobre tavankutske rakije »s-piska«, od marelice i dunje, ponudili domaći sir, kobasicu, kulen i razne tradicijske kolače. Drugog dana održana je smotra folklora koja se organizira već 27 godina pod pokroviteljstvom općine Velika, te Požeško-slavonske županije. Tavankutsko Društvo na ovoj smotri sudjeluje već 14 godina s uvijek traženim bunjevačkim plesovima.

I. D.

Znanstveni kolokvij ZKVH-a

O naseljavanju Hrvata u Banat

*Ne sat povijesti, već želja za upoznavanjem
i suradnjom i poziv za pomoć*

Naseljavanje Hrvata u Torontalsku županiju s osvrtom na familiju Pozojević, putem koje se vidi sudbina svih Hrvata koji su, igrom sudbine, doseljeni na ove prostore, tema je znanstvenog kolokvija Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata održanog 24. svibnja u prostorijama Zavoda. Predavač **Gaja pl. Pozojević**, inače član Hrvatskog plemićkog zbora, je na primjeru svoje hrvatske plemićke obitelji prikazao povijesne okolnosti za vrijeme kolonizacije hrvatskih predijalaca (plemića) s teritorija Vojne krajine u današnji Banat.

Pozojevići – rizničari Zrinskih

Osvrćući se na povijesne okolnosti, Pozojević je iznio podatke kako se tek s formiranjem Vojne krajine u XVIII. stoljeću ustalila crta razgraničenja između Otomanskog i Habsburškog imperija. Područje između Une, Save i obje strane Kupe bilo je u vlasništvu Zagrebačke biskupije na kojoj su bili naseljeni predijalci čija su imanja potpala pod Vojnu krajinu. Civilna vlast nije priznavala vojnu, niti je ova priznavala plemićke privilegije. Tako su odlukom carskog Beča i zagrebačkih biskupa naši preci preseljeni na ovaj teritorij. Hrvata je tada u Srednjem Banatu bilo oko 3.000, bili su izolirani i malo se o njima zna. Malo se zna i o familiji Pozojević, koja je, prema riječima Gaje pl. Pozojevića, bila rizničar Zrinskih. Naime, njegovi su preci bili čuvari kovnice novca u starohrvatskoj utvrdi u Gvozdanskom koju su podigli hrvatski plemenitaši Zrinski. Također, jedan njegov predak – **Đorđe Pozojević**, skupa s **Nikolom Šubićem Zrinskim**, bio je jedan od kapetana na Sigetu i jedan od rijetkih koji je preživio bitku te proveo šest godina u turskom ropstvu.

Hrvati u srednjem Banatu gotovo nevidljivi

O Hrvatima koji su se doselili u banatska sela Radojevo (nekadašnju Klariju), Boku i Neuzinu, te u rumunjsko selo Keča, nažalost i danas se malo zna, istaknuo je Pozojević. Zbog toga, kako je rekao, namjera predavanja nije bila držanje sata povijesti, već želja za njihovim boljim upoznavanjem kao i poziv za pomoć.

Hrvatska zajednica u srednjem Banatu je praktično nevidljiva. Konkretno, u Radojevu, rodnom selu predavača, živi petnaestak

Hrvata, a problemi postoje. Kao primjer, Pozojević je naveo podatke da su Hrvati, dolaskom u Radojevo, napravili sebi crkvu u gotskom stilu, posvećenu sv. Urbanu, koja je danas u veoma lošem stanju i zahtijeva adaptaciju, za što nedostaje sredstava. A želja mještana hrvatske nacionalnosti je da se ova crkva sačuva kao jedan spomenik kulture, kao trag postanka i opstanka Hrvata na ovim prostorima. To je potvrdio i župnik **Tibor Király**, koji, inače zadužen za četiri sela, drži službe i u radojevačkoj katoličkoj crkvi i to svega dva puta mjesečno. Urušavanje prijeti i nekolicini kuća ondašnjih hrvatskih mještana.

U srednjem Banatu danas veći dio stanovništva čine Srbi i Mađari i iako su pripadnici hrvatske zajednice oduvijek živjeli u slozi s njima, čak su zahvaljujući predsjedniku Općine dobivena inicijalna sredstva za obnovu crkve, predstoji veliki posao, zbog čega se očekuje pomoć s više strana, poručio je Pozojević.

Da bi se pomoglo, potrebno je prvo čuti probleme, a ovaj kolokvij Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata bila je, među ostalim, prilika i za to.

I. P. S.

Prema posljednjem popisu stanovništva 2011. godine, u Srednjobanatskom okrugu živjelo je 796 pripadnika hrvatske nacionalne manjine, u Sjevernobanatskom 530, a u Južnobanatskom 1.512 Hrvata. Kada su u pitanju regije Vojvodine, u Bačkoj je tada popisano 35.437 Hrvata, u Srijemu 8.758, a u Banatu 2.838.

XV. Pokrajinski susret pučkih pjesnika *Lira naiva* održan u Gradištu

LIRA briše granice

Prvi puta u Hrvatskoj, a petnaesti put po redu, susret hrvatskih pučkih pjesnika *Lira naiva* 2017. održan je u Gradištu kraj Županje, a na poziv domaćeg pjesnika **Ivice Mijatovića – Ice**. U subotu, 27. svibnja, organizatori Hrvatska čitaonica i Katoličko društvo *Ivan Antunović* iz Subotice okupili su u Gradištu četrdesetak pjesnika iz Srbije i Hrvatske, od šezdeset koliko ih je zastupljeno u knjizi izabranih stihova *Riječi za nebo – Lira naiva 2017.* za koju je izbor sačinila subotička pjesnikinja **Željka Zelić**.

Uz Ivicu Mijatovića pjesnike su dočekale članice udruge *Vezi-lje*, na čelu s predsjednicom **Ljiljanom Gagulić** i sami **Vinko Babić**, voditelj KUD-a *Seljačka sloga* koji je susret otvorio šokačkom pjesmom na samici.

U iznimno lijepo uređenoj župnoj crkvi sv. Franje Asiškog uz pjesmu i blagoslov pjesnike je dočekaio župnik **Alojzije Asić** čestitajući im na ljubavi prema jeziku i narodu čiji identitet čuvaju. Osim crkve, Gradište se može pohvaliti uređenom kalvarijom i kapelicom u kojoj je jedan od najstarijih očuvanih kipova Crne Gospe u Hrvatskoj s početka 18. stoljeća. Impresivna je i kolekcija slika slikarice naivke **Marice Žigmundovac** koju je s ponosom pokazao njezin sin **Đuro**. Lijep se pogled na Gradište pružio s uzvišenja na kojem je meteorološka stanica i radar, no prava je oaza tradicije i gostoprimstva u *Snašini kućarima*, čija je vlasnica **Marica Jovanovac-Firova** otvorila svoje srce za Hrvate iz dviju država. Osim za objed, *Snašini kućari* su poslužili za upoznavanje s tradicijskom baštinom Šokaca koju nude turistima željnim seoskog ambijenta.

Vrhunac susreta i ove je godine bila pjesnička večer u općinskoj vijećnici gdje je organizatorica i pokretač *Lire naive* **Kata-**

rina Čeliković pjesnicima uručila autorske primjerke ovogodišnje zbirke stihova, a na kojoj se pjesnicima pridružio načelnik općine Gradište **Srećko Papac**. Svoju radost kao domaćin načelnik općine je izrazio stihovima i potvrdom da radosno stoji iza ovakvog događaja koji spaja pjesnike i briše granice. Program je vodila predsjednica Hrvatske čitaonice **Bernadica Ivanković** i izrazila radost što su se u program uključile pjesnikinja iz Gradišta **Božica Zoko**, te maturantica **Martina Čolakovac**, ali i **Katarina Saračević**, kći domaćeg pjesnika Ivice Mijatovića.

Organizatori su svojim domaćinima osim ovogodišnje knjige izabranih stihova ponijeli i slike u tehnici slame koje će ih podsjećati na susret pun emocija i prijateljstva, zauzvrat su dobili autentični suvenir Gradišta – ukrasne šarane tikvice, a ovu tradicijsku umjetnost još njeguje **Vinko Babić**.

Susret bez granica, susret pjesnika završio je dogovorom – naredni će se održati u Maloj Bosni kraj Subotice na poziv **Branka Ivkovića**.

L. N.

Slikari i šahisti iz Vinkovaca gosti CroArta i HAŠK-a Zrinjski

Suradnja udruga

Prošlog vikenda 27. i 28. svibnja petero umjetnika iz Vinkovaca, među kojima i jedan kipar, boravili su u Subotici gdje im je domaćin bila HLU CroArt. Bio je to četvrti susret slikara dviju udruga od kako je na inicijativu i pod pokroviteljstvom Tehničkog učilišta Vinkovci i Građanskog društva *Moji Vinkovci* dogovorena bijenalna suradnja. Istovremeno su u subotu šahisti šahovskog kluba *Vinkovci* bili gosti HAŠK-a Zrinjski. Domaćini su goste dočekali u prostorijama Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, gdje je održan šahovski turnir, dok su slikari radili u dvorištu. Na početku programa goste su riječima dobrodošlice, uz predsjednika udruge HAŠK Zrinjski **Marinka Mikovića** i CroArta **Josipa Horvata**, pozdravili pre-

sjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **Slaven Bačić** i generalni konzul Generalnog konzulata R. Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša** i tom prilikom istaknuli značaj ovakvih susreta koje udruge iz hrvatske zajednice njeguju sa sličnim udrugama iz Hrvatske. Po završetku šahovskog turnira u predvečernjim satima svi zajedno, slikari i šahisti, krenuli su u šetnju gradom kojom prigodom su se uz stručna objašnjenja **Svetislava Milankovića** iz gradskog protokola upoznali sa najznačajnijim kulturnim znamenitostima grada. Program je nastavljen zajedničkim druženjem u večernjim satima, a goste je tom prilikom pozdravio republički zastupnik, v. d. ravnatelja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov**. Po ispraćaju šahista sutradan slikari su nastavili svoj rad, a rezultat tog rada je 12 djela koja su ostala domaćinu u različitim slikarskim tehnikama bakrotiska, ulja i akrila na platnu i pastela. U popodnevnom satima gosti umjetnici upoznali su se s ljepotama Palića i dobrim vinima vinarije *Zvonko Bogdan*. Dogovoren je nastavak suradnje iduće godine, kada će domaćini biti Hrvatsko društvo likovnih umjetnika *Vinkovci* i Šahovski klub *Vinkovci*, uz podršku i pokroviteljstvo Tehničkog učilišta Vinkovci i Građanskog društva *Moji Vinkovci*.

Koncert polaznika škole tambure u Sonti

Velika svirka malih tamburaša

Za samo sedam mjeseci djeca pokazala da dolazi nova generacija čuvara sončanske tamburaške tradicije

Prvi javni koncert polaznika Osnovne glazbene škole *Stevan Hristić* iz Apatina, odsjeka tambure, isturenog odjeljenja na hrvatskom jeziku u Sonti, održan je u srijedu, 24. svibnja, u velikoj dvorani Doma kulture. Ove školske godine učenici prvog razreda su se upoznali s glazbalima, naučili note i započeli svirati svoje prve pjesme, glazbene komade i igre. Nekoliko naprednijih učenika već je sudjelovalo na pojedinim priredbama i natjecanjima, a najbolji dojam ostavili su sudionici 14. Festivala vojvođanske tambure, održanog početkom travnja u Sonti. Osvajanjem prvih nagrada nadahnuli su svoje drugare na još predanije učenje i vježbanje, pa je ovaj vrlo uspješan koncert plod zajedničkoga rada i velikog zalaganja, kako učenika, tako i njihove nastavnice, diplomirane muzikologinje **Emilije Pušić**.

»Dolazak u Sontu za mene je pun pogodak. Za kratko vrijeme spoznala sam da je tradicija tambure i tamburaša u ovom mjestu vrlo duga i jaka, a otvaranje našega odjela samo je novi iskorak u sustavno izučavanje svirke na ovom glazbalu, ovoga puta i uz obvezno učenje nota. Kao njihova nastavnica neizmjereno sam ponosna na sav rad i trud, a kao glazbenik divim im se, jer su za svega 7 mjeseci glazbenog obrazovanja shvatili kako treba svirati i uživati u glazbi u isto vrijeme. Hvala svima koji nas podržavaju, a mi nastavljamo svirati. Želimo vam pokazati i da tambura nije samo glazbalo za zabavu, pa ćemo vam izvesti i više numera ozbiljne glazbe«, navela je Pušićeva u najavi koncerta.

Stotinjak okupljenih gledatelja sat vremena je uživalo u nezaboravnoj svirci djece, od kojih se većina s tamburama susrela prije samo sedam mjeseci. Po riječima Pušićeve svi njezini učenici su vrlo uporni, radišni i vrlo predani učenju i vježbanju, tako da su otišli i korak dalje od planiranoga, što su tijekom koncerta i pokazali. Svi su se predstavili kratkim solo numerama, predstavila se i njihova nastavnica numerom Bachov *Preludij* iz *Partite*

za violinu u E-duru, a na koncu su se predstavili i zajedničkim sviranjem popularnih napjeva, skupa sa svojom nastavnicom. O kakvoći svirke svjedoči podatak da je u više navrata nagrađivana dugim pljeskom. Svirkom malih tamburaša prezadovoljan je bio i ravnatelj OGŠ-a *Stevan Hristić* **Ferenc Kovács**.

»Viđenim sam izuzetno zadovoljan. Planom je predviđeno da djeca dva puta tijekom školske godine imaju interni sat. Međutim, kako su pokazala neočekivano veliki napredak, riješili smo da ovaj sat bude javni. Poslije ovoga maloga koncerta mislim da svi možemo biti oduševljeni brzinom napretka djece, što je svakako najbolji pokazatelj kvalitete rada i predanosti ovom glazbala kolegice Emilije Pušić«, prokomentirao je koncert Kovács.

Najveće razočaranje svakako je neprisustvo većeg broja javnih, kulturnih i prosvjetnih djelatnika Sonte ovom hvale vrijednom koncertu.

»Djeca, sudionici večerašnjeg koncerta, na najljepši mogući način pokazala su svu opravdanost formiranja ovoga odjeljenja. Njihov napredak u ovako kratkom vremenu je fantastičan, a očekujem da će najmanje troje-četvero jako brzo postati istinsko osvježenje i pojačanje za tamburaški sastav naše Šokadije«, rekao je ravnatelj OŠ *Ivan Goran Kovačić* i predsjednik KPZH-a *Šokadija* prof. **Zvonko Tadijan**.

S velikom pozornošću koncert je ispratio i jedan od legendarnih sončanskih glazbenika **Andrija Adin**.

»Vrlo sam zadovoljan, pa čak iznenađen njihovom razinom svirke u ovako kratkom vremenu. Za svaku je pohvalu potez vraćanja tambure u okrilje škole. Stari sam tamburaš i obučio sam mnoge Sončane koji sviraju još i danas, a najveće mi je zadovoljstvo što su se tamburi okrenula i njihova djeca«, prokomentirao je Adin.

Ivan Andrašić

VELEPOSLANSTVO REPUBLIKE HRVATSKE
BEOGRAD
Kneza Miloša 62, 11000 Beograd, Republika Srbija
Telefon: (+381 11) 3679 150
Fax: (+381 11) 3610-032
e-mail: croebg@mvep.hr

KLASA: 016-02/17-12/1
URBROJ: 521-SRB-01-17-58
Beograd, 17. svibnja 2017. godine

Temeljem članka 7. Pravilnika o uvjetima i postupku za dodjelu financijske potpore programima i projektima udruga, ustanova i organizacija hrvatske nacionalne manjine (KI: 011-02/15-03/01; Urbroj: 537-03-02/1-15-01 od 13. ožujka 2015. godine) i točke 6. Javnog natječaja za prijavu programa i projekata udruga, ustanova i organizacija hrvatske nacionalne manjine u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2017. godinu (Klasa: 016-02/17-12/1, Urbroj: 521-SRB-01-17-2, od 20. veljače 2017. godine), te slijedom suglasnosti državnog tajnika Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske (KI: 016-02/17-12/12; Urbroj: 537-03-02/2-17-02 od 9. svibnja 2017. godine) donosim:

ODLUKU O RASPODJELI SREDSTAVA

programima i projektima udruga, ustanova i organizacija hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji za 2017. godinu

1. Festival hrvatskih duhovnih pjesama HosanaFest, Stari Žednik, Subotica

- »Vodi me«, XI. Festival modernih duhovnih pjesama - **14.000,00 kn**

2. Hrvatska likovna udruga CroArt, Subotica

- VII. saziv umjetničke kolonije »Panon - Subotica 2017« - 3.000,00 kn
- VI. saziv umjetničke kolonije »Stipan Šabić 2017« - 4.000,00 kn

Ukupno: - 7.000,00 kn

3. Hrvatska nezavisna lista, Subotica

- Održavanje portala »Hrvatske novine-vijesti« - 4.000,00 kn
- Izdavanje mjesečnika »Hrvatske novine« - 3.000,00 kn

Ukupno: - 7.000,00 kn

4. ZHB Tin Ujević, Beograd

- Dokumentarni film »A. G. Matoš u Beogradu« - **5.000,00 kn**

5. Udruga hrvatske mladeži KROV, Subotica

- Kamp mladeži - **3.000,00 kn**

6. Subotički tamburaški orkestar, Subotica

- Tradicionalni Uskrsni koncert 2017 - 3.000,00 kn
- Tradicionalni Božićni koncert u katedrali u Subotici - 4.000,00 kn

Ukupno: - 7.000,00 kn

7. HKPD Matija Gubec, Tavankut

- VII. Seminar bunjevačkog stvaralaštva - **22.000,00 kn**

8. HAŠK Zrinski, Subotica

- Organiziranje šahovskih turnira u zemlji i sudjelovanje na šahovskim turnirima u Hrvatskoj - **4.000,00 kn**

9. Hrvatska nezavisna lista, Subotica

- Izdavanje knjige »Hrvatski glas iz Vojvodine II i 26 godina institucija Hrvata u Vojvodini« - 3.000,00 kn
- Prela u Subotici - 1.500,00 kn
- »Slamarke« - 2.500,00 kn

Ukupno: - 7.000,00 kn

10. ZHZ Ilija Okrugić, Zemun

- Rad knjižnice i čitaonice »Ilija Okrugić«, Zemun (povećanje broja članova, osiguranje uvjeta za redoviti rad, nabavka novih knjiga itd.) - 10.000,00 kn

- Djelovanje pjevačke sekcije zbora »Odjek« - 20.000,00 kn

Ukupno: - 30.000,00 kn

11. HGU Festival bunjevačkih pisama, Subotica

- XVII. Festival bunjevačkih pisama - 20.000,00 kn
- XIII. Smotra dječjih pjevača i zborova - 7.000,00 kn
- IV. Tambura instrumental Festival - 5.000,00 kn
- Godišnji koncert - 3.000,00 kn

Ukupno: - 35.000,00 kn

12. Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame, Tavankut

- Slamarstvo - tradicija koja ima budućnost - **21.000,00 kn**

13. KPZH Šokadija, Sonta

- »Šokačka kuća« - završno opremanje, održavanje i Prezentacija kulturnih programa - **10.000,00 kn**

14. UG Tragovi Šokaca, Bač

- Stručni skup - »Žensko tradicijsko češljanje i oglašja Hrvatica u regiji« - **7.000,00 kn**

15. Društvo hrvatske mladeži Zemuna, Zemun

- Aktivnosti Društva hrvatske mladeži Zemuna u 2017. godini - **20.000,00 kn**

16. Društvo Široko, Niš

- Hrvatska manjina Niša ka kulturnoj autonomiji - 3.000,00 kn
- Tamburaši i Festival Filipovi dani - 5.000,00 kn
- Božićni koncert u Nišu - 5.000,00 kn

Ukupno: - 13.000,00 kn

17. Hrvatski dokumentacijsko-istraživački centar, Subotica

- Matica krštenih crkve sv. Mihovila u Subotici (1687.-1756.) - **10.000,00 kn**

18. Franjevački samostan u Subotici

- Obilježavanje 300. obljetnice osnutka Franjevačke rezidencije u Subotici (manifestacija u suradnji s partnerima) - **15.000,00 kn**

19. Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Subotica

- Izrada kataloga nematerijalne kulturne baštine Hrvata u Vojvodini - 15.000,00 kn
- Kvalitetna prezentacija hrvatske kulture i baštine u 2017. godini - 35.000,00 kn

Ukupno: - 50.000,00 kn

20. Udruga Naša djeca, Subotica

- Hrvatska, bunjevačko-šokačka priča (tko čuva prošlost ima i budućnost) - 15.000,00 kn

21. KUDH Bodrog, Bački Monoštor

- Festival Marijanskih pjesama (Marijansko pučko pjevanje) - 7.000,00 kn
- Manifestacija »Divanım šokački« - 7.000,00 kn
- Nabavka narodne nošnje - 6.000,00 kn

Ukupno: - 20.000,00 kn

22. HKPD Vladimir Nazor, Stanišić

- Radio emisija »Glas Hrvata« - 8.000,00 kn
- IX. Saziv likovne kolonije »Ivan Gundić Čiso - Dalmata« - 2.500,00 kn
- Manifestacija »Irkavica - govor hercegovačkih, dalmatinskih, ličkih, bosanskih, šokačkih i bunjevačkih Hrvata« - 4.500,00 kn
- Manifestacija »Obilježavanje 72. obljetnice Savezne kolonizacije Hrvata iz Hrvatske i BiH« - 2.500,00 kn
- Kupovina muške dalmatinske narodne nošnje iz Cetinske krajine - 2.000,00 kn

Ukupno: - 19.500,00 kn

23. HKD Šid, Šid

- Kompletiranje ozvučenja i osvjetljenja na izgrađenoj otvorenoj pozornici u svrhu održavanja priredbi - 14.000,00 kn

24. Matica hrvatska, Subotica

- Izdavačka djelatnost - 8.000,00 kn

25. HKPD Matija Gubec, Ruma

- Koncert povodom Dana HKPD »Matija Gubec« - 7.000,00 kn
- Sudjelovanje na Festivalu tamburaških orkestara Srbije u Rumi - 1.000,00 kn
- Cjelovečernji koncert u Bjelovaru RH - 3.000,00 kn
- Sudjelovanje na 15. Susretima KUD-ova »Matija Gubec« u Rumi - 1.000,00 kn
- Godišnji koncert Velikog tamburaškog orkestra - 4.000,00 kn
- Rad malonogometne sekcije HKPD »Matija Gubec« - 1.500,00 kn
- Maškare 2017. - - - - -
- Sudjelovanje na 5. Susretima hrvatskih srijemskih društava »Srijemci Srijemu« u Staroj Pazovi - 1.000,00 kn
- Sudjelovanje na tamburaškoj večeri povodom manifestacije »Dužijanca« u Subotici - 1.500,00 kn
- Škola tambure - 10.000,00 kn

Ukupno: - 30.000,00 kn

26. Udruga bunjevačkih Hrvata Dužijanca, Subotica

- »Natjecanje risara 2017« (jedna od manifestacija žetvenih svečanosti) - 12.000,00 kn
- »Dužijanca« - 20.000,00 kn

Ukupno: - 32.000,00 kn

27. HKD »Hrvatski kulturni centar - Beograd«

- Organizacija događaja »Kao nekad pred Božić« i gostovanje hrvatskog komornog zbora »Val« - 16.110,00 kn
- Rad književne sekcije HKD-HKC - Beograd i gostovanje hrvatskog književnika Željka Ivankovića - 10.000,00 kn
- Gostovanja hrvatskih glazbenih umjetnika u Beogradu - 12.000,00 kn

Ukupno: - 38.110,00 kn

28. HKPD »Tomislav« Golubinci

- Škola tambure - 20.000,00 kn
- Manifestacija »Srijemci Srijemu« - 20.000,00 kn
- Kupovina računala - - - - -

Ukupno: - 40.000,00 kn

29. UG Urbani Šokci, Sombor

- Dani hrvatske kulture 2017 - 8.000,00 kn
- Manifestacija »Šokci i baština« - 25.000,00 kn

Ukupno: - 33.000,00 kn

30. HKC Srijem - Hrvatski dom, Srijemska Mitrovica

- Obilježavanje 20 godina od obnove rada udruge - 35.000,00 kn

31. HKUPD Matoš, Plavna

- IX. Dani A. G. Matoša i Josipa Andrića - 12.000,00 kn

32. HKUPD »Dukat«, Vajska

- Radio emisija »Zvuci Bačke ravnice« na hrvatskom jeziku - 10.000,00 kn

33. HPD Franjo Štefanović, Petrovaradin

- Formiranje biblioteke - 2.000,00 kn
- Koncert djela Franje Štefanovića - 2.000,00 kn

Ukupno: - 4.000,00 kn

34. HKUD Sveta Barbara, Vrdnik

- Dani blagdana »Svete Barbare« - 7.000,00 kn
- Malonogometni turnir udruga - 1.000,00 kn

Ukupno: - 8.000,00 kn

35. NIU »Hrvatska riječ«, Subotica

- Besplatna podjela tjednika »Hrvatska riječ« i podlistaka »Hrcko« i »Kužiš« - 22.000,00 kn

36. Hrvatsko akademsko društvo, Subotica

- Objavlivanje književnih ogleda i kritika Tomislava Žigmanova »Vivisekcije književnosti« - 10.000,00 kn
- Godišnje održavanje internetske stranice - 2.000,00 kn

Ukupno: - 12.000,00 kn

37. Udruga novinara Cro-info, Subotica

- Televizijski program na hrvatskom jeziku »Hrvatska panorama« - 35.000,00 kn

38. Hrvatska udruga Cro-news, Subotica

- Radijski program na hrvatskom jeziku »Naša riječ« - 30.000,00 kn

39. Hrvatski kulturni centar, Novi Sad

- DVD Spomenici hrvatske kulture u Novom Sadu - 5.000,00 kn
- Predstava Mire Gavrana »Ljubavi George-a Washington-a« -----

Ukupno: - **5.000,00 kn**

40. HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević«, Bački Breg

- Obljetnica povodom »90 godina postojanja i neprekidnog rada«

- **20.000,00 kn**

41. HKPD Jelačić, Petrovaradin

- Povijesno-turistička monografija »Kulturna blaga Petrovaradin-grada« - 12.000,00 kn
- Redovite djelatnosti društva - 20.000,00 kn
- Gostovanje društva na festivalu u Istri - 12.000,00 kn
- Gostovanje društva u Bjelovaru - 12.000,00 kn
- (CRO)z kuhinju Vojvodine (gastro festival) - 38.000,00 kn

Ukupno: - **94.000,00 kn**

42. HKUPD Stanislav Preprek, Novi Sad

- »Preprekovo proljeće« - održavanje manifestacije i tiskanje knjige - 4.000,00 kn
- »Preprekova jesen« - održavanje manifestacije i tiskanje knjige - 4.000,00 kn
- Izrada Internet knjižare HKUPD »Stanislav Preprek« - 2.000,00 kn
- Nastup na Međunarodnom folklornom festivalu »Ohridski biser« - 5.000,00 kn
- Kazališna predstava »Noć Bogova« -----

Ukupno: - **15.000,00 kn**

43. HKC Bunjevačko kolo, Subotica

- Godišnji koncert folklornog odjela - 14.000,00 kn
- Gostovanje folklornog odjela - 11.390,00 kn
- Smotra dječjeg folklora »Djeca u Dužijanci« - 13.000,00 kn
- XXI. Međunarodna likovna kolonija »Bunarić 2017« - 8.000,00 kn

Ukupno: - **46.390,00 kn**

44. Hrvatska čitaonica, Subotica

- XVI. Dani Balinta Vujkova - dani hrvatske knjige i riječi - 20.000,00 kn
- XV. Pokrajinski susret pučkih pjesnika »Lira naiva 2017« - 12.000,00 kn
- XVI. Pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku - 13.000,00 kn
- X. Etno kamp - 14.000,00 kn

Ukupno: - **59.000,00 kn**

45. Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost Ivan Antunović, Subotica

- Postavljanje biste Alekse Kokića - 9.000,00 kn
- Dan društva - Književna večer - 3.000,00 kn
- Nakladnička djelatnost - 5.500,00 kn
- Izložba »S Božjom pomoći - bunjevačka nošnja oblačena za crkvene godove« - 2.500,00 kn

Ukupno: - **20.000,00 kn**

46. HKUD »Vladimir Nazor«, Sombor

- Popravak i rekonstrukcija krova zgrade udruge V. N. - 11.500,00 kn
- Radionice rukotvorina - 1.500,00 kn
- Izdavanje knjige »Moj Nenadić« - 5.500,00 kn
- »Divojački vašar« (revija narodnih nošnji i običaja) - 2.000,00 kn

- Manifestacija »81. obljetnica Nazora« - 1.500,00 kn
- »Miroљub« - izdavanje kvartalno lista - 3.000,00 kn
- Međunarodna smotra amaterskih dramskih društava - 3.000,00 kn
- Međunarodna likovna kolonija »Colorit 2017« - 2.000,00 kn
- 83. »Dužionica 2017« žetvene svečanosti - 8.000,00 kn

Ukupno: - **38.000,00 kn**

47. Hrvatsko nacionalno vijeće, Subotica

- Nabavka udžbenika za nastavu na hrvatskom jeziku - 68.000,00 kn
- Izrada elaborata za otvaranje školskog centra u Subotici - 30.000,00 kn

Ukupno: - **98.000,00 kn**

Sveukupno raspodijeljeno:

- **1.100.000,00 kn**

Sukladno odredbama Pravilnika o uvjetima i postupku za dodjelu financijske potpore programima i projektima udruga, ustanova i organizacija hrvatske nacionalne manjine ova Odluka biti će javno objavljena, te će sa svakim od primatelja potpore Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu sklopiti odgovarajući zaseban ugovor.

Gordan Markotić, Veleposlanik

.....

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 10 i 29 Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl glasnik RS* br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTEJU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta JOVANOVIĆ & SINONI – MASTER FOOD DOO, Maksima Gorkog 7, Bačka Topola, podnio je Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »TNG stanica i adaptacija kotlarnice u parnu kotlarnicu« zaveden pod brojem IV-08/I-501-131/2017, a koji se planira na katastarskoj parceli 3974/1 KO Žednik. (45.939237; 19.686369)

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se obaviti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg slobode 1, Gradska kuća, I. kat, soba 128).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronički na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

Natječaj za dodjelu sredstava radi sufinanciranja projekata crkava i vjerskih zajednica

Na temelju članka 7. stavak 1. Pravilnika o načinu, postupku i kriterijima za dodjelu sredstava crkvama i vjerskim zajednicama koje djeluju na području Grada Subotice («Službeni list grada Subotice», br. 15/13), gradonačelnik Grada Subotice dana 25. 5. 2017. godine raspisuje

Javni natječaj za dodjelu sredstava

radi sufinanciranja projekata crkava i vjerskih zajednica koje djeluju na području Grada Subotice za 2017. godinu.

Javni natječaj i obrazac »Prijava na Natječaj za dodjelu sredstava radi sufinanciranja projekata crkava i vjerskih zajednica« (Obrazac broj 1) koji je u prilogu Javnoga natječaja, dostupni su na službenoj internetskoj stranici Grada www.subotica.rs u odjeljku Natječaji i oglasi.

Gradonačelnik, Bogdan Laban

RADIO MARIJA

NOVI SAD	90,0 MHz
SUBOTICA	90,7 MHz
SOMBOR	95,7 MHz
PLANDIŠTE	88,4 MHz
NIŠ	102,7 MHz
LESKOVAC	107,4 MHz

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Suradnja s Duhom Svetim

Suvremeni čovjek pokazao je napredak na svim područjima života, no u području vjere našao se u krizi. Mnogi su toliko zaokupljeni napretkom da su izgubili osjećaj za Boga, pa žive kao da ga nema, te zaneseni uspjehom na području znanosti ponašaju se kao da su oni bogovi. S druge strane, oni koji za Boga mare kao da su se umorili, pa cijelo kršćanstvo postaje umorno i uspavano. Čini se često kao da nedostaje neka pokretačka snaga koja bi oživjela suvremenog vjernika i privukla ga zajednici kojoj pripada.

Ovonedjeljno slavlje Duhova podsjeća nas da je Duh Sveti onaj koji daje snagu i privlači: »Duh je onaj koji sve oživljuje« (Iv 6,63). Tamo gdje njega nema vlada pasivnost i umornost, nema poticaja i inspiracije za buduće djelovanje. Isus je za vrijeme svog javnog života svojim učenicima govorio: »Ne budite zabrinuti kako ćete se ili čime braniti, što li reći! Ta Duh Sveti poučit će vas u taj čas što valja reći« (Lk 12,11). Na drugom mjestu kaže: »Branitelj – Duh Sveti, koga će Otac poslati u moje ime, poučavat će vas u svemu i dozivati vam u pamet sve što vam reko« (Iv 14,26) »Primit ćete snagu Duha Svetoga koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci« (Dj 1,8).

Ispunjenje obećanja

Svoje obećanje Isus je ispunio na dan Pedesetnice. No, ono nije samo povijesni događaj koji se dogodio prije gotovo dvije tisuće godina nego se ponavlja u svako doba i u svakom vjerniku, jer je Duh Sveti trajno Očevo obećanje dano svim naraštajima sve do danas. Duh nam je dan, ali čeka da ga uvijek iznova primimo i prihvatimo suradnju s njim.

On je dar Božji »koji izlazi od Oca i Sina«, kako ispovijedamo u Vjerovanju, on se izliva na nas po beskrajnoj Božjoj ljubavi kako bismo mogli izvršiti svoje poslanje: »Kao što mene šalje Otac i ja šaljem vas« (Iv 20,21). Ovaj nalog primljen od Krista učenici su postali sposobni izvršiti tek po izlivanju Duha. Tako od Pedesetnice započinje ostvarivanje poslanja prenošenja radosne vijesti do nakraj zemlje. To je trajni Kristov nalog novom Božjem narodu, Crkvi, koji ona može izvršiti tek u suradnji s Duhom koji nam je dan.

Dakle, Krist, počevši od apostola, pa do nas danas, svim svojim nasljedovateljima

daje važan zadatak – biti donositelj Božjeg kraljevstva i širitelj Radosne vijesti. Mi često zaboravimo da smo s krštenjem primili i ovo poslanje, te da nas punina darova Duha Svetog koju primimo sakramentom potvrde osposobljava za to. Primamo sakramente iz običaja, ne shvaćajući njihovo pravo značenje. Po njima se na nas izliva Duh kao na učenike na dan Pedesetnice, da bi postali apostoli ovog vremena. Praštanje, ljubav, pomaganje, radost zbog uspjeha drugog i potpora onima koji pate, sve je to dio širenja evanđelja, a da tako živimo i djelujemo potiče nas nitko drugi nego Duh Sveti. Prva kršćanska zajednica širila se nezaustavljivo, jer je bila otvorena tim poticajima, te živjela u bratskoj ljubavi. Nama danas manjka otvorenosti ovim poticajima Duha, jer to odudara od suvremenih normi ponašanja. No, potrebno je dopustiti mu da u nama djeluje protivno svijetu, a na korist Božjeg kraljevstva.

Snaga Duha

Duh je naš pratilac i naša snaga na kršćanskom putu. On zrakom svoje milosti ispunjava svaku dušu koja želi biti njime pokrenuta, on je Duh utjehe koji smiruje tjeskobu i ohrabruje plašljive na njihovom kršćanskom putu, usmjerava našu naglu narav, jača ustrajnost i od slabih ljudi čini neustrašive navjestitelje evanđelja. Povijest Crkve prepuna je primjera čudesnog djelovanja Duha Svetog po običnim ljudima, koji su svojom otvorenosti njegovom djelovanju mijenjali Crkvu, donosili u nju svježinu i privlačili ljude k Bogu. Tako je bilo s apostolima i nastavilo se do danas.

Svatko je od nas po sakramentu potvrde primio darove Duha Svetog, a svedjedno smo se utopili u uspavanost kršćanstva i mislimo kako smo previše obični i nevažni da bismo učinili nešto za Božji narod i širenje njegovog kraljevstva. A nije tako! I apostoli su bili obični ljudi, progonjeni i odbačeni jer su slijedili Krista, a i mnogi sveci u povijesti bili su obični ljudi, puni mana, pa su ipak učinili mnogo za Božje kraljevstvo. Kako? Otvorili su se djelovanju Duha Svetog, tražili su ga i zazivali, dopustili su da njegova snaga djeluje po njima. Tako su postali hrabri pronositelji evanđelja u svom vremenu i u svojoj sredini.

Mini intervju:

Nikola Teskera, tamburaš iz Subotice

Čelist

Nikola Teskera član je Subotičkog tamburaškog orkestra 20 godina. U orkestru svira čelo, a u slobodno vrijeme voli svirati gitaru i usnu harmoniku. Nikola je po zanimanju diplomirani inženjer pejzažne arhitekture, a trenutačno

radi s rasvjetom, rezervnim dijelovima i elektroinstalacijskim materijalima u firmi *Lumen*.

Od kada svirate čelo?

Čelo sviram, ako me sjećanje dobro služi, od veljače 1997. godine, što bi značilo da sam ove 2017. godine u veljači napunio 20 godina sviranja.

Možete li nam pojasniti taj nesvakidašnji instrument?

Ljudi se iznenade na prvu loptu kad čuju što sviram, jer im nije jasno koji je to baš točno instrument ali kad im objasnim da je to u biti mali begeh ili bas onda im bude za nijansu jasnije, ali ne u potpunosti. Smiješnog li instrumenta...

Koji su Vaši učitelji sviranja?

Ruža Tumbas i **Stipan Jaramazović** su »glavni i odgovorni krivci« koji su me naučili čitati note i svirati i s kojima sam prošao kompletnu obuku, juniorski i seniorski Subotički tamburaški orkestar. Što se tiče dirigenata, izdvojio bih **Zorana Mulića** i **Marijanu Marki** kao dirigente s kojima je prava čast i zadovoljstvo surađivati.

Je li teško uskladiti probe orkestra s ostalim obavezama koje život nosi?

Bude ponekad teško, ali uglavnom se sve može postići s dobrom organizacijom.

Imali ste sa Subotičkim tamburaškim orkestrom puno koncerata. Koji Vam je bio »za pamćenje«?

Svaki koncert je značajan i nosi određenu težinu, a izdvojio bih koncert u Izraelu 2004. godine gdje smo svirali pred 2.000 ljudi, potom u Belgiji 2007. godine na Festivalu orkestara iz svih krajeva svijeta, kao i koncerte koje sam imao sa Subotičkim tamburaškim kvartetom u Sarajevu, Pljevljima, Bijelom Polju i Subotici. U Subotičkom tamburaškom kvartetu sam svirao rame uz rame s **Goranom Ivkovićem** (prim), **Vladimirom Vukovićem** (basprim 1) i **Marijanom Marki** (basprim 3).

Koju vrstu muzike slušate?

Iako sam tamburaš i volim tamburašku muziku, moram priznati da nju najmanje slušam. Ono što mi godi ušima i što volim slušati, osim tambure, su blues i jazz, pogotovo gipsy jazz i njih bih izdvojio kao pravce muzike koji dosta utječu na mene.

Što volite raditi u slobodno vrijeme?

Volim svirati gitaru i usnu harmoniku, jer je to nešto što me opušta i rasterećuje. Odnedavno sam se počeo zanimati i za grafički dizajn, tako da vidim sebe, u neko dogledno vrijeme, i na tom polju.

J. D. B.

KUŽIŠ?!

Emanuela Bošnjak, učenica Gimnazije Svetozar Marković

PRVO MJESTO za multimedijalni rad

Emanuela Bošnjak ima 17 godina i živi u Subotici. Učenica je 2. f odjela na hrvatskome jeziku Gimnazije Svetozar Marković. U slobodno vrijeme voli crtati grafičke radove, a prošloga mjeseca je na natjecanju *Čitanjem do zvijezda* osvojila prvo mjesto u kategoriji multimedijalnih uradaka na razini cijele Hrvatske!

Emanuela je za natjecanje *Čitanjem do zvijezda* izradila video inspiriran knjigom *Patnje mladog Werthera* **Johanna Wolfganga von Goethea**, što joj je bio ujedno i prvi multimedijalni rad. Za potrebe rada nacrtala je preko tisuću digitalnih slika koje je potom spojila i ubacila muziku koja ih prati.

»Sve slike u radu su moje i crtala sam ih u *Paintu*. Koristila sam svoje računalo, digitalnu ploču i najosnovnije programe za animaciju. Muzika koja u pozadini prati slike je iz uvodnog dijela serije *Sao*«, kaže Emanuela i dodaje da je baš tu muziku odabrala jer je gledala seriju i učinila joj se prikladnom za temu koju je obrađivala u radu.

Emanuela objašnjava da temu nije sama birala nego je ona bila zadana i jednaka za sve natjecatelje: »Kada nas je profesorica hrvatskog **Ana Gaković** upoznala sa zadacima natjecanja, učinilo mi se interesantno i nisam ništa očekivala. Dobili smo knjigu koju trebamo pročitati i svi smo obrađivali istu temu«, kaže Emanuela koja je prikazala mladog Werthera kako dolazi u malo mjesto gdje živi Lota, zaljubljuje se u nju i na kraju, kad ne dobije njezinu pažnju, upada u depresiju i izvršava samoubojstvo.

Emanuela najčešće crta prirodu i ljude, a inspiraciju za digitalne radove pronalazi u književnosti, umjetnosti i klasičnoj glazbi.

»Za crtanje digitalnih radova nije toliko potrebno informatičko znanje, čak mislim da ono može biti na osnovnoj razini, a ono što je najpotrebnije jeste inspiracija«, kaže Emanuela. »Najdraži predmet u školi mi je hrvatski i jako volim čitati knjige«, dodaje ona.

Emanuela kaže da bi voljela da joj crtanje digitalnih radova postane profesija i da ju razvije na razinu višu od hobija, ali da za to trenutačno nema tehničku podršku.

J. D. B.

Preporuke iz prve ruke

Boris Kovač & La Campanella orchestra,
World After History, CD album, Berlin 2005.

Nakon **TRAGEDIJA**, nakon **KOMEDIJA**

Jednoga ljetnog predvečerja, kada su klupe pred kućama u tim ulicama ostale prazne, kada je na štriku ostalo samo nepokupljeno rublje, kada su svi otišli i kada se Historija završila, Historija mnogih ljubavi, ratova, bola. Kada je posljednji vlak, iz Dijona preko Sežane... stao u Panoniji. Čovjek, mogao je krenuti bilo gdje. I tada tango. Kretnje poprimaju formu, strukturu, dostojanstvo, strast, ples, ritam, ljubav, ponovo, sve se boji mekim, mirnim panonskim bojama.

Na posebnoj listi

Teško se čovjek odluči posvetiti isključivo slušanju glazbe koja traje pola sata ili sat vremena. No, album *World After History* **Borisa Kovača** je zasigurno ušao na moju listu onih dobrih utjecaja koji uvijek »pale«.

Tako su gornje riječi prvi i upečatljivi odjek ušućenja nakon slušanja albuma *World After History* Borisa Kovača i *La Campanella* koji ima podnaslov »Panonsko mediteransko kružno putovanje« (A Pannonian-Mediterranean Round-Trip). Boris Kovač je glazbenik i umjetnik iz Bukovca kod Novog Sada. Njegova se glazba obično svrstava u *world music*. Iako slabo poznat domaćoj javnosti, njegovo ime je jedno od nekoliko imena s Balkana koji su u Zapadnoj Europi i Americi vrlo prepoznatljivi. Rođen 1955. godine, Boris Kovač se školovao u Novom Sadu i Beogradu. Od 1991. do 1996. živi i radi u Italiji, Sloveniji, Austriji, a nakon toga se vraća u Bukovac. Bio je vođa glazbenih sastava *Ritual Nova ensemble*, *LaDaABa orchestra*, *La Campanella orchestra*. Na početku karijere Kovač se bavi *tape-music* projektima, te izdaje album napravljen od kombinacije *semplova* različitih folklornih motiva. Eksperimentira sa sastavima koji sadrže akustične instrumente poput klarineta, saksofona, harmonike, udaraljki.

Finoća i mjera

Ono što očarava i slušatelja čini zarobljenikom njegove glazbe je prefinjeni osjećaj za boje i uloge u orkestru, mjera koja orkestraciju čini finom igrom komplementarnosti ritmova, zvučnog dojma, boja i glazbenog govora. Slušatelja u svoj svijet uvodi bez imalo agresivnosti, a nakon meditativnih zvučnih tokova, obično slijedi veseli, nekad pomalo i raskalašni tango. Mnoge glazbene boje Vojvodine tanano se čuju u njegovoj glazbi. Album koji sam odabrala za ovu preporuku samo je jedan od mnoštva njegovih radova koji se mogu vidjeti i kupiti na njegovoj mrežnoj stranici www.boris-kovac.net. Od mnoštva Kovačevih nagrada možemo izdvojiti onu za najbolju kazališnu glazbu 2007. godine, nagradu za najbolju glazbu filmskog festivala *Cinema city* 2008. i 2011., nagradu FIPRES-

CI za najbolju filmsku glazbu u Srbiji 2011. Osim toga, 2006. godine je Kovačev album *The Last Balkan Tango*, uvršten u listu 50 esencijalnih albuma »rhythms of the world« svih vremena, a vijest o ovome je objavljena u britanskom časopisu *Songlines*.

Dom, put, postojanje

Skladatelj, instrumentalist i multimedijalni umjetnik, Boris Kovač ističe tri bitne faze u svom kreativnom razvoju, to su Dom, Put, Postojanje. One odgovaraju određenim životnim razdobljima te ih to smješta na linearni vremenski tijek. S druge strane, one se često prepliću, traju istodobno, a njihov međuođnos podgrijava lavu u grotlu vulkana tog osobenog kreativnog putovanja. *La Campanella Orchestra* čine **Vukašin Mišković** koji svira akustične i električne gitare, **Miloš Matić**, kontrabas, na udaraljka **István Csík**, **Goran Penić**, harmonika i Boris Kovač, saksofoni i glas. Na albumu *World After History* sudjelovao je i gudački kvartet *TAJ* koji čine **Aleksandra Krčmar**, prva violina, **Jovanka Mazalica**, druga violina, **Jelena Filipović**, viole i **Timea Kalmar**, violončelo.

CD i video

Ovdje skrećem pozornost slušateljima ovog albuma na to da je compact disc objavila izdavačka kuća *Piranha Records* u Berlinu 2005. godine. Međutim, video uradak istog naziva *World After History* je slikovna nadopuna glazbi i nešto što donosi potpuni užitek. Naime, ovo »sentimentalno putovanje svijetom nakon povijesti«, kao autor filma potpisuje Boris Kovač. Maestralno odabrane lokacije i pejzaži snimanja, precizna montaža, čine ovaj film savršenim umjetničkim djelom. U njemu su iskorišteni i *live* snimci s koncerata u Sinagogi u Novom Sadu i *Sava centru* u Beogradu, režija je djelo Borisa Kovača i **Miloša Pušića**, a plesni par čine **Anastasia Ferer** i **Luigi Zola**. Nazivi instrumentalnih numera već opisuju vrstu putovanja koja nas na ovom »tripu« čekaju. *Danza Transilvanica*, *Limping Waltz*, *Damar of Istanbul*, *Dukeland in your heart*. Ovu preporuku završavamo iskrenim riječima iz numere *To entertain you*.

We would like to entertain you
We are here that you have fun
We would like to make you happy
For the moment for tonight
At the end of comedy
At the end of tragedy
At the end of misery
At the end of history...

Nela Skenderović

DOBRO STILIZIRANI lirski i dramski kontrasti

Istodobno s početkom priprema premijernog izvođenja opere *Tosca* (sezona 1953./54.) urednik lista *Naša pozornica* razgovara s redateljem **Nikolom Cvejićem**, propitujući se i za njegova gledišta o skladatelju i libretistu. Za dramu *Tosca* poznatog francuskog dramatičara **Victorien Sardoua** (1831. – 1908.), vrhnog poznavatelja, pače majstora kazališne tehnike, zanimali su se mnogi talijanski skladatelji, pa i sam **Giuseppe Verdi** – ističe Cvejić. Među njima i **Giacomo Puccini**, koji se oduševi njome, vidjevši je s glasovitom francuskom glumicom **Sarah Bernhardt** u naslovnoj ulozi. Izdavač **Giulio Ricordi** (1840. – 1912.) otkupi prava na libreto, a **Luigi Illica** (1857. – 1919.) i **Giuseppe Giacosa** (1847. – 1906.), stalni Puccinijevi suradnici, započnu je prilagođavati zahtjevima operne scene, držeći se Sardouova djela gdje god je moguće.

Skladatelj Puccini

Giacomo Puccini je glavni predstavnik talijanske opere iza Verdija, a po uspjehu i izvođenju svojih djela spada među najpopularnije europske operne skladatelje. Njegova je glazba u ovoj operi izrazita, efektna, bogate melodike i dinamike, s mnogo dramskih akcenata, majstorski izrađena i vješte instrumentacije. Dobro stilizirani kontrasti, dramski i lirski čine ovu operu neobično zanimljivom, od početka do kraja.

Na pitanje o redateljskoj koncepciji operne režije ovoga djela, Cvejić je istaknuo kako je već postignut svojevrstni maksimum u mizanscenskoj ilustraciji glazbe, te su po njegovu mišljenju dosegnute krajnje mogućnosti u realističnom izgrađivanju likova i situacija. I mada se ovo operno djelo sastoji iz dva nerazdvojiva di-

jela – teksta, koji pruža dramski element, i glazbe koja nudi bogatstvo muzičkog elementa – redatelj je ipak odlučio da će glazbena partitura *Tosce* biti njegova knjiga režije, a sukladno tomu njegov najbliži suradnik bit će dirigent ove opere, maestro **Milan Asić**.

I kao što redatelj dramskoga teksta na čitaćim probama upoznaje ansambl, tako i on kao redatelj ove opere mora najprije upoznati izvođače s kompozitorom i njegovim djelom, razlažući njegove temeljne misli i nakane, ukazujući na odlike razdoblja u kojem se radnja odigrava, podvlačeći karakter pojedinih likova, gradeći njihovu psihološku vjerodostojnost, približujući izvođačima vlastitu režijsku koncepciju, a kada nastupi faza iščitavanja svake pojedinačne uloge, započet će unutarnje oblikovanje likova. Tomu će s jedne strane pridonijeti svojevrstan duhovni plan ličnosti, a s druge, pak, stanovite mizanscenske ilustraciji glazbe, koje je publika naučena prepoznati.

Mladi pjevači

Redatelj Nikola Cvejić, prema vlastitom sudu, solistima uvijek daje punu slobodu stvaranja, postavljajući im najmanja moguća ograničenja, budući da od njih ne kani stvarati svoje učenike nego im omogućiti slobodan razvoj pod njegovom paskom. Drugim riječima, ne utvrđuje granice slobodi niti jednoj umjetničkoj kreaciji, jer ne želi sputavati niti jednu umjetničku individualnost, ukoliko ne remeti opći dojam cjeline. Od izvođača traži da na sceni pokažu istinsko proživljavanje unutarnjih zbivanja, kako bi svaki lik ispunili vlastitim osjećajima, da uzmognu reći: »lik je u meni i ja u njemu«. Budući da u subotičkom opernom ansamblu prevladavaju mladi pjevači, redatelj im nastoji pokazati kako bi sam, kao izvođač nastupio, ali uz pripomenu da ga se ne smije oponašati, već da svatko sam treba nakon toga tražiti putove uspostave vlastite kreacije i interpretacije lika koji mu je povjeren. Redatelj tada može brižljivo graditi one spone koje logično povezuju operne prizore, plastično ocrtavajući karaktere dramskih ličnosti, spajajući glavne pokretače dramske radnje, ostvarujući na sceni procese koji pridonose uspostavi dramskih odnosa i sukoba glavnih lica operne radnje, logičnom postupnošću i gradacijom koja izvire iz unutarnjeg odnosa glazbe i teksta. Ovako zamišljena režijska postavka, prema riječima Nikole Cvejića, trebala bi uroditi očekivanim rezultatom, kako se izvođenje ove opere ne bi svelo na »koncert u kostimu«.

Puccini započinje skladati *Toscu* lipnja 1898. godine, partituru završava rujna 1899. a opera je praprevedena 14. siječnja 1900. u *Teatro Costanzi* u Rimu, pod ravnanjem **Leopolda Mugnonea** (1858. – 1941.), talijanskog dirigenta svjetskog glasa, a redatelj je bio **Tito Ricordi** (1865. – 1933.), najstariji sin izdavača **Giulija**.

REPUBLIKA HRVATSKA

Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Javni poziv

Učenje hrvatskoga jezika

Objavljen je Javni poziv za učenje hrvatskoga jezika u Republici Hrvatskoj i za internetsko učenje hrvatskoga jezika u akademskoj godini 2017./18. S ciljem upoznavanja i njegovanja hrvatske kulture i nacionalnog identiteta te promicanja suradnje i povezanosti s iseljenim Hrvatima, kao i poticanja povratka potomaka hrvatskih iseljenika, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske objavio je 18. svibnja 2017. godine Javni poziv za dodjelu naknada/stipendija za učenje hrvatskoga jezika u Republici Hrvatskoj i za internetsko učenje hrvatskoga jezika u akademskoj godini 2017./2018.

Na Javni poziv mogu se prijaviti pripadnici hrvatskoga naroda, njihovi supružnici kao i prijatelji hrvatskoga naroda i Republike Hrvatske koji njeguju hrvatski identitet i promiču hrvatsko kulturno zajedništvo, s navršenih 18 godina, završenom najmanje srednjom školom te s prebivalištem izvan Republike Hrvatske ili pak s prebivalištem/boravištem u Republici Hrvatskoj najviše dvije zadnje godine zaključno s danom objave Javnog poziva. Prijave se dostavljaju isključivo elektroničkom poštom na adresu:

tecaj-hrvatskog-jezika@hrvatiizvanrh.hr

Rok za slanje prijave je 19. lipnja 2017.

Kako bi budućim polaznicima Programa učenja hrvatskog jezika u Republici Hrvatskoj pomogli u prvim koracima tijekom boravka u domovini svojih predaka, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske pripremio je i Vodič za stipendiste Programa učenja hrvatskoga jezika u Republici Hrvatskoj (više na www.hrvatiizvanrh.hr).

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske
Trg hrvatskih velikana 6
10000 Zagreb

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 10 i 29 Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS* br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Investitor: »4CAM S.r.l.« ogranak Novi Sad, Maksima Gorkog 17 a, Novi Sad, podnio je Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »Fabrika za termoplastičnu izradu kalupa putem injekcijskog ubrizgavanja« zaveden pod brojem IV-08/I-501-196/2017, a koji se planira na katastarskoj parceli 33928/34 KO Donji grad, novoformirana ulica (46.075873^o, 19.636153^o).

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se obaviti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg slobode 1, Gradska kuća, I. kat, soba 129), svakog radnog dana od 8 do 14 sati.

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja obavijesti u sredstvima javnog informiranja u skladu s članom 29, stavak 1 Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS* br.135/04 i 36/09) mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronički na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu i životnog okoliša i održivi razvoj, na temelju članka 10 i 29 Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS* br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Investitor »Telekom Srbija« a. d., Izvršna jedinica Subotica, Prvomajska 2-4, Subotica, podnio je zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: BAZNE STANICE MOBILNE TELEFONIJE »SU02, SUU02, SUL02 PALIČKO JEZERO« zaveden pod brojem IV-08/I-501-198/2017, a koji se planira na katastarskoj parceli 1028/1 KO Palić (46.1039920, 19.7658160).

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se obaviti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg slobode 1, Gradska kuća, I. kat, soba 129), svakog radnog dana od 8 do 14 sati.

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja obavijesti u sredstvima javnog informiranja u skladu s člankom 29, stavak 1. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS* br. 135/04 i 36/09) mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronički na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

ZAHVALNICA na kraju školske godine

Vrtićanci, osnovci i srednjoškolci Subotice i okolice zahvalili su Bogu protekle subote, 27. svibnja, za proteklu školsku i vjeronaučnu godinu. Svetu misu zahvalnicu u kojoj je sudjelovao veeeeliki broj djece ali i odgojitelja, učitelja, nastavnika, ravnatelja, roditelja... predvodio je mons. **Stjepan Beretić**, katedralni župnik u zajedništvu s preč. **Franjom Ivankovićem**, dr. **Marinkom Stantićem** i **Draženom Dulićem**. Nekolicina svećenika je bila na raspolaganju za svetu ispovijed. Baš je lijepo bilo što je misa održana u Franjevačkoj crkvi, i to ove godine kada slavimo 300 godina kako su se franjevci trajno nastanili u Subotici. Oni su bili prvi učitelji u školama i prvi profesori u subotičkoj gimnaziji. Bogu hvala na tome. Hvala mu i na svemu

lijepom i manje lijepom što smo doživjeli protekle školske godine. Nažalost, bilo je trenutaka kada nismo bili za pohvalu, kada smo bili lijeni ili neposlušni. I za to smo molili našeg Oca da nam oprost. Još samo malo i početak će raspust, pa ćemo moći odmoriti od obaveza. Mali i veliki maturanti su već završili s nastavom, ali se vrijedno pripremaju za sljedeću razinu svoga života. Neka nam svima dobri Bog udijeli potrebne milosti i nek čuva naše odgojitelje, učitelje, nastavnike, ravnatelje, roditelje... Zato smo složno na kraju mise zapjevali Tebe Boga hvalimo!

Svima puuuuno lijepih trenutaka na ferijama uz savjet da ne zaboravimo na Isusa tijekom ljetnog odmora.

Pčelarstvo Sudarević

Vam nudi prirodni vrcani med.

Od davnina poznat kao lijek, nezaobilazan dodatak toplim napitcima, aktivni učesnik zdrave ishrane, najbolji prijatelj naše kože i kose - njegovo veličanstvo, MED

BAGREM MED - CVETNI MED - MED SA MATIČNIM MLEČOM
MED SA POLENOM I MATIČNIM MLEČOM - PROPOLIS - POLEN

Kontakt:

Sudarević Kalman: 064/21 31 871

Sudarević Ivan: 060/036 82 27

U Tavankutu održano Republičko natjecanje iz hrvatskog jezika

Tavankut je i ove godine bio domaćin najvažnijeg natjecanja za djecu koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku. Vjerujem da već pogađate o kojem natjecanju je riječ – Republička razina poznavanja materinskog jezika, odnosno natjecanje iz hrvatskog jezika i jezične kulture. Održano je u petak, 26. svibnja, u OŠ *Matija Gubec* u Tavankutu. U natjecanju je sudjelovalo pet učenika sedmog i deset učenika osmog razreda subotičkih osnovnih škola *Ivan Milutinović* i *Matko Vuković*, te *Vladimir Nazor* iz Đurđina i *Matija Gubec* iz Tavankuta.

Natjecanju je u ime republičkog ministarstva prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja prisustvovala prosvjetna savjetnica **Jadranka Kojić**. Darove za sve sudionike osigurala je NIU *Hrvatska riječ*. Svi su dobili knjigu poezije **Vojislava Sekelja** *Životopis jedne sjene*, a posebne nagrade za najbolje plasirane dodijelit će Hrvatsko nacionalno vijeće na svečanosti za najuspješnije učenike hrvatskih odjela, u okviru Dana hrvatske zajednice – Dana rođenja Ivana Antunovića. Ova svečanost bit će upriličena 23. lipnja u Velikoj vijećnici subotičke Gradske kuće. Tada će biti uručene i

diplome koje potpisuje republički ministar prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja **Mladen Šarčević**.

Najbolji su bili:

VIII. razred:

1. mjesto – **Marija Dulić**, OŠ *Matko Vuković*, Subotica
2. mjesto dijele: – **Ivana Imrić**, OŠ *Matko Vuković*, Subotica – **Josipa Stantić**, OŠ *Vladimir Nazor*, Đurđin – **Kristina Crnković**, OŠ *Matija Gubec*, Tavankut
3. mjesto – **Anamaria Tumbas**, OŠ *Matko Vuković*, Subotica

VII. razred:

1. mjesto – **Leona Matković**, OŠ *Matko Vuković*, Subotica
2. mjesto – **Donna Karan**, OŠ *Matko Vuković*, Subotica
3. mjesto – **Mihaela Dulić**, OŠ *Vladimir Nazor*, Đurđin

SUNČANA AKCIJA
-10%

SUBOTICA 024/ 551 045

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com	U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.
Prodaje se apartman od 36 m ² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.	
Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetskom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.	Starija kuća (4 sobe, ručiona, 2 kupaone, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupaona) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.
Prodajem stroj šivače marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.	Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m ² , topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.
Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Kata-rina Turkal. 025 5742 136.	Prodaje se stan na Radijalcu od 52 m ² . Tel.: 069 2887213.
Izdajem garsonjeru u Zemunu. Povoljno za dva člaka ili studenta. Lokacija Zemun Tel.: 011 3077036.	Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 metar po jutru. Tel.: 064 305 1488
Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.	Povoljno prodajem protočni bojler s 4 grejača od 24 kilovata i limene radijatore s 200 rebra različitih dimenzija. Tel.: 062 8687964.
Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.	Prodaje se veći i manji (skoro ne-korišten) trajno žareći štednjak. Tel.: 024 528682.
Tražim ozbiljnu žensku osobu za dvorbu bračnog para u Svetozar Miletiću za nekretninu. Tel.: 00385 32832310	Prodaje se dvosobna kuća u nizu kod Šibenika 65m ² , cijena 50.000. Kontakt telefon 064-11-31-287.

POGLED S TRIBINA MM

Nekoliko velikih riječi počinje glasom (i slovom) »m« (maestralno, monumentalno, maksimalno...) i sve one bi se mogle upotrijebiti kada bi se počeli opisivati dometi hrvatskog dvojca **Modrić – Mandžukić** (MM). Jer, već pri samoj pomisli što su ove dvije perjanice hrvatskog nogometa do sada osvojile u karijeri svakom ljubitelju nogometa jednostavno zastaje dah.

Luka Modrić ima priliku u Cardiffu (3. lipnja, 20.45) osvojiti triplu krunu u Ligi prvaka i postati prvim Hrvatom kojemu je to pošlo za rukom (nogom) u povijesti (osvajač 2014. i 2016). Uz prvi naslov u *Primeri*, ovo bi mogla biti još jedna sezona iz snova za briljantnog veznjaka *Real*a i Hrvatske.

Na drugoj strani terena istrčat će Mario Mandžukić, također već osvajač Lige prvaka (*Bayern* 2013.) i novi – stari prvak Italije sa svojim Juventusom, s kojim će pokušati »staroj dami« vratiti renome najbolje momčadi Starog kontinenta.

Bilo tko se na koncu susreta nad susretima bude radovao, jedno je

nepobitno sigurno: Hrvatska će imati, ponovno, osvajača najprestižnijeg klupskog natjecanja na svijetu. Ukoliko to bude *Real*, imat će čak dvojicu (Modrić, **Kovačić**) što se malo zemalja može podičiti.

Duet MM, svatko na svojoj strani, borit će se do posljednjeg atoma snage, a poznato je kako su i Luka i Mandž dzo veliki borci, kojih naprosto ima svugdje po terenu. I sigurni smo kako će obojica pružiti maksimalno – maestralnu partiju.

Kad smo već kod slova »m«, najšarenija momčad Hrvatske nogometne reprezentacije, otkad ona postoji (sastavljena gotovo isključivo od nogometaša iz 1. HNL uz nekoliko inozemnih), nedavno je u SAD svladala Meksiko u najjačem sastavu (2:1) i pokazala kako jedna mala zemlja ima veliki rudnik nogometnih dijamanta.

Hoće li netko od njih u budućnosti zasjati kao tandem MM, ostaje nam vidjeti.

Do tada, uživajmo sutra u mega nogometnoj predstavi velike poslastice.

Finala Lige prvaka: *Real Madrid* – *Juventus* ili Modrić – Mandžukić

M. D.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz *Hrvatske riječi* VAŽI DO 6. 6. 2017.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojima ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge.

Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218;
e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

internat

već od
649 din

SUBOTICA KARADORDEV PUT 2 TEL: 024/555765
WWW.TIPPNET.RS

Rukomet**TRLS, skupina Banat****Kraj nade za Sonćanke**

SONTA – U derbiju 12. kola ŽRK *Sonta* je na svojem parketu poražena od ŽRK *Naftagasa* iz Elemira rezultatom 25:26 (13:17). Sonćanke su loše otvorile utakmicu i osim dva poravnjenja, u prvom poluvremenu su bile u stalnom rezultatskom zaostatku od 2 do 6 pogodaka. Napad im je djelovao prilično smušeno, a plod takve igre bio je veliki broj izgubljenih lopti. Ni obrana nije bila na razini prethodnih utakmica, pa je već u prvom poluvremenu primljeno neuobičajeno puno pogodaka. Poslije odmora Sonćanke malo pojačavaju ritam, ali nedostatno za rezultatski preokret. Jedino su se uspjele u tri navrata primaknuti gošćama na zgoditak razlike. Najefikasnija kod Sonćanki bila je **Blanuša** s 9 pogodaka, a mrežu su zatresle još **Čonka** i **Šegrt** po 6, **Poturica** 2 puta, koliko i **Tančik**, najveće razočaranje ove utakmice. »Ovo je kraj našega sna o višem rangu natjecanja. Ne znam iz kojeg razloga, cure nisu ponovile odlične igre iz prethodnih utakmica. Najviše su podbacile one od kojih sam najviše i očekivao. No, idemo dalje, ipak je ovo mlada i neiskusna ekipa, s puno igračica koje tek stasavaju. Ukoliko se dobro pripremimo, mislim da ćemo u narednoj sezoni od početka jurišati na prvo mjesto«, rekao je poslije utakmice trener Sonte **Stevan Mihaljev**.

Nogomet**Vojvođanska liga Sjever****I dalje bez poraza**

ADORJAN – U pretposljednem, 29. kolu Vojvođanske lige Sjever *Tavankut* je i teško gostovanje u Adorjanu preživio bez poraza. Protiv vrlo čvrste ekipe *Tise* sigurnom igrom i rezultatom 1:1 osvojili su bod, a uz malo više sreće i spretnosti napadača mogli su se vratiti u Tavankut i s cijelim plijenom. U posljednjem, 30. kolu Tavankut će na svojem travnjaku dočekati ekipu *Radničkog* iz Sombora, a u klubu se nadaju da će se od vjernih navijača privremeno rastati dobrom igrom i novom pobjedom.

Subotičani nemoćni protiv lidera

SUBOTICA – Već odavno otpisana NK *Subotica* u 29. kolu je pred svojim navijačima do nogu je potučena od lidera prvenstva, ekipe *Bečej 1918*. Krajnji rezultat od 0:5 ne odražava pravi odnos snaga, dojam je da su gosti utakmicu odigrali s pola gasa. U posljednjem kolu Subotičani će gostovati kod susjeda na tablici pretposljednje plasirane ekipe OFK *Vrbas*.

Međuopćinska nogometna liga Sombor – Apatin – Kula – Odžaci 1. Razred**Izborili se za opstanak**

MONOŠTOR – U posljednjem kolu Monoštorci su na Doli podijelili bodove s uvijek neugodnom ekipom *Omladinca* iz Deronja, rezultatom 1:1 (0:1). Gosti su bolje otvorili utakmicu, imali su blagu terensku inicijativu, a u prednost su došli poslije

velike greške domaćeg vratara, koji je jedan njihov centaršut ubacio u vlastitu mrežu. Tek tada Monoštorci počinju ozbiljnije napadati i stvarati vrlo izgledne prigode za preokret rezultata. Zgoditkom **Marjanovića** u 53. minuti uspjeli su poravnati rezultat, pa je polovica plijena ipak ostala na Doli, a *Dunav* će i naredne sezone nastupati u ovom rangu natjecanja. »U klubu smo prezadovoljni igrama ekipe u ovoj sezoni, ali ne i rezultatima. Dečki su igrali dobro, stvarali prigode, ali realizacija je bila izuzetno loša. Prije početka sezone cilj nam je bio opstanak u ovom rangu natjecanja. Za narednu sezonu cilj nam je plasman među prvih pet, za što će nam biti potrebna nova pojačanja sa strane, jer se suočavamo sa sve više odlazaka mladih, a među njima je i dobar broj nogometaša iz našega mjesta. Kao ozbiljan klub, ne smijemo više dopustiti da na gostovanja putujemo s nekompletnom ekipom«, prokomentirao je ovu sezonu tajnik *Dunava* **Mladen Vakoš**.

Međuopćinska nogometna liga Sombor – Apatin – Kula – Odžaci 2. Razred**Bili nadmoćni, a spasavali bod**

KULA – U 21. kolu *Dinamo* je na gostovanju u Kuli, kod ekipe KFK, zabilježio neodlučno 2:2 (1:0). I ovoga puta nogometaši *Dinamo* su dali sve od sebe. Dominirali su na travnjaku, stvarali vrlo izgledne prigode, međutim, umjesto da protivnika potuku do nogu, zbog nespretnosti napadača jedva su izvukli bod. Sonćani sucima spočitavaju nedosuđeno zaleđe za domaćina u 34. minuti, iz kojega su Kuljani došli u prednost, a na 2:0 povišili su u 49. minuti, nakon katastrofalne greške vlastite obrane. U narednom, posljednjem kolu, *Dinamo* će biti slobodan zbog odustajanja ekipe *Jedinstvo 1947* od daljeg natjecanja, tako da je tekuće prvenstvo za modre završeno. »Pretposljednje mjesto na tablici nije realan domet naše ekipe, nego rezultat krajnje neodgovornog rada i ponašanja svih u klubu. Pred nama je ljetna pauza, u kojoj prvo moramo konsolidirati upravne strukture kluba, iznaći kvalitetno rješenje na mjestu trenera prve ekipe, a isto tako, moramo najozbiljnije razmisliti i o igračkim pojačanjima iz susjednih mjesta, kako bismo nadomjestili odlaske većeg broja naših nogometaša na sezonske poslove u inozemstvo«, rekao nam je član UO *Dinamo* **Lazar Čender**.

Revija umjesto gostovanja

BEREG – U 21. kolu *Dinamo 1923* trebao je gostovati u susjednom Kolutu, ali je pauzirao zbog odustajanja *Jedinstva 1947* od daljeg natjecanja. U pauzi su priredili pravu slasticu za svoje vjerne navijače. Odličnu revijalnu utakmicu odigrala je sadašnja natjecateljska ekipa protiv ekipe veterana. Gledatelji su uživali u vrlo efikasnoj igri, rezultat je na koncu bio neodlučan, 6:6, a boljim izvođenjem penala veterani su pokazali da još nisu za staro željezo.

Ivan Andrašić

Republika Srbija
Autonoma Pokrajina Vojvodina
Grad Subotica
Gradonačelnik
Broj: II-464-181/2017
Dana: 26.05.2017.
24000 Subotica
Trg slobode 1
Tel. 024/626-806
SK

Na osnovu članka 99. Zakona o planiranju i izgradnji («Sl. glasnik RS», broj 72/09, 81/09-ispred, 64/10-Odluka US i 24/2011, 121/2012, 42/2013-odluka US, 50/2013 – odluka US, 98/2013 – odluka US, 132/14 i 145/14) i članka 16. Odluke o pribavljanju, otuđenju i davanju u zakup građevinskog zemljišta i pretvaranja prava zakupa na građevinskom zemljištu u pravo vlasništva («Sl. list Grada Subotice» 14/2015 i 53/2016).

Gradonačelnik Grada Subotice donosi

ODLUKU

O RASPISIVANJU JAVNOG OGLASA ZA OTUĐENJE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA (ZEMLJIŠTE) U JAVNOM VLASNIŠTVU GRADA SUBOTICE RADI IZGRADNJE U POSTUPKU JAVNOG NADMETANJA (LICITACIJA)

I Predmet otuđenja:

- 1.parc.br. 33928/33 u površini 55a 35m2, upisana u list nepokretnosti br. 6608 K.O. Donji grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice
- 2.parc.br. 34428/3 u površini 14a 51m2, upisana u list nepokretnosti br. 6608 K.O. Donji grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice
- 3.parc.br.15879/6 u površini 04a 53m2, upisana u list nepokretnosti br. 1383 K.O. Novi grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice
- 4.parc.br. 15799/9 u površini 06a 28m2, upisana u list nepokretnosti br. 1383 K.O. Novi grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice
- 5.parc.br. 15799/8 u površini 05a 98m2, upisana u list nepokretnosti br. 1383 K.O. Novi grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice
- 6.parc.br. 15799/7 u površini 06a 17m2, upisana u list nepokretnosti br. 1383 K.O. Novi grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice
- 7.parc.br. 15799/6 u površini 07a 76m2, upisana u list nepokretnosti br. 1383 K.O. Novi grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice
- 8.parc.br. 15799/5 u površini 05a 85m2, upisana u list nepokretnosti br. 1383 K.O. Novi grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice
- 9.parc.br. 15799/4 u površini 06a 26m2, upisana u list nepokretnosti br. 1383 K.O. Novi grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice
- 10.parc.br. 17338/2 u površini 06a 18m2, upisana u list nepokretnosti br. 1383 K.O. Novi grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice

II Komunalna opremljenost:

- 1.parc.br. 33928/33 K.O. Donji grad, javna rasvjeta, vodovod, kanalizacija, kolnik, trotoar, plin, optički kabel (telefon, internet)
- 2.parc.br. 34428/3 K.O. Donji grad, javna rasvjeta, vodovod, kanalizacija, kolnik, plin
- 3.parc.br.15879/6 K.O. Novi grad, kanalizacija, kolnik (parcela se uzima u viđenom stanju, potrebno raščišćavanje)
- 4.parc.br. 15799/9 K.O. Novi grad, javna rasvjeta, vodovod, kolnik, plin
- 5.parc.br. 15799/8 K.O. Novi grad, javna rasvjeta, vodovod, kolnik, plin
- 6.parc.br. 15799/7 K.O. Novi grad, javna rasvjeta, vodovod, kolnik, plin
- 7.parc.br. 15799/6 K.O. Novi grad, javna rasvjeta, vodovod, kolnik, plin
- 8.parc.br. 15799/5 K.O. Novi grad, javna rasvjeta, vodovod, kolnik, plin
- 9.parc.br. 15799/4 K.O. Novi grad, javna rasvjeta, vodovod, kolnik, plin
- 10.parc.br. 17338/2 K.O. Novi grad, javna rasvjeta, vodovod, kolnik, plin

III Urbanistički uvjeti:

Uvidom u Plan detaljne regulacije za dio prostora u Mjesnoj zajednici »Mali Bajmok« namijenjen za komercijalne funkcije na potezu južno od Magistralnog puta M-17.1 Subotica-Sombor u Subotici («Službeni list Grada Subotice», broj 19/2010, 31/2010 i 3/2012), utvrđeno je da se parcela broj 33928/33 K.O. Donji grada nalazi u dijelu bloka F namijenjenom za izgradnju komercijalno-poslovnih objekata. Minimalna površina prostora u ovom bloku je 1500m2, dok je min. širina uličnog fronta 30m. Maksimalna površina se ne uvjetuje. Max. indeks zauzetosti parcele je 50%, a max. spratnost je P+2.

Parcela ispunjava uvjete za gradnju.

Uvidom u REGULACIJSKI PLAN za kompleks čiste industrije u M.Z. »Ker« u Subotici («Službeni list općine Subotica» broj 13/98 i 52/03), utvrđeno je da je parcela broj 34428/3 K.O. Donji grad namijenjena izgradnji proizvodnih objekata. Min širina parcele u ovoj zoni je 16m, dok je min. površina parcele 700m2. Max. indeks zauzetosti parcele je 40%. Max. visina objekata je P+1.

Parcela ispunjava uvjete za gradnju.

Uvidom u Plan generalne regulacije VIII za zone »Željezničko naselje« i »Makova Sedmica« i dio zone »Mali Radanovac« («Službeni list Grada Subotice», broj 52/2012), utvrđeno je da se parcele broj 15879/6, 15799/9, 15799/8, 15799/7, 15799/6, 15799/5 i 15799/4 K.O. Novi Grad, nalaze u dijelu prostora namijenjenog izgradnji objekata obiteljskog stanovanja srednjih gustina. Min. površina parcele u ovoj zoni je 300m2, dok je min. širina uličnog fronta 10m. Max. indeks zauzetosti parcele je 40%, a max visina je P+1+ Pk.

Sve parcele su uvjetne za gradnju.

Uvidom u Plan generalne regulacije V za sjeverni dio zone »Palić« i dio zone »Radanovac« u Subotici («Službeni list Grada Subotice» broj 15/2013), utvrđeno je da se parcela broj 17338/2 K.O. Novi Grad nalazi u dijelu prostora namijenjenog izgradnji objekata obiteljskog stanovanja srednjih gustina. Min. površina parcele u ovoj zoni je 300m2, dok je min. širina uličnog fronta 10m. Max. indeks zauzetosti parcele je 40%, a max visina je P+1+ Pk.

Parcela je uvjetna za gradnju.

Rok za podnošenje urednog zahtjeva za izdavanje građevinske dozvole: Osoba koja stekne vlasništvo (u daljem tekstu: Sticatelj) se obvezuje da tijelu nadležnom za izdavanje građevinske dozvole, u roku od osam mjeseci od dana zaključenja ugovora o stjecanju zemljišta podnese uredan zahtjev za izdavanje građevinske dozvole za izgradnju objekta čija je izgradnja predviđena važećim planskim aktom.

IV Tržišna cijena zemljišta:

Početna cijena (tržišna vrijednost) zemljišta koje se otuđuje je:

1. parc.br. 33928/33 u površini 55a 35m2 K.O. Donji grad, procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 8.181.529,25 dinara, iznos depozita: 2.454.458,77 dinara,
2. parc.br. 34428/3 u površini 14a 51m2 K.O. Donji grad, procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 1.876.689,08 dinara, iznos depozita: 563.006,72 dinara,
3. parc.br.15879/6 u površini 04a 53m2 K.O. Novi grad, procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 829.485,37 dinara, iznos depozita: 248.845,61 dinara,
4. parc.br. 15799/9 u površini 06a 28m2 K.O. Novi grad, procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 1.237.699,58 dinara, iznos depozita: 371.309,87 dinara,
5. parc.br. 15799/8 u površini 05a 98m2 K.O. Novi grad, procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 1.178.573,80 dinara, iznos depozita: 353.572,14 dinara,
6. parc.br. 15799/7 u površini 06a 17m2 K.O. Novi grad, procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 1.216.020,13 dinara, iznos depozita: 364.806,04 dinara,

7. parc.br. 15799/6 u površini 07a 76m2 K.O. Novi grad, procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 1.529.386,74 dinara, iznos depozita: 458.816,02 dinara,
8. parc.br. 15799/5 u površini 05a 85m2 K.O. Novi grad, procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 1.152.952,63 dinara, iznos depozita: 345.885,79 dinara,
9. parc.br. 15799/4 u površini 06a 26m2 K.O. Novi grad, procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 1.233.757,86 dinara, iznos depozita: 370.127,36 dinara,
10. parc.br. 17338/2 u površini 06a 18m2 K.O. Novi grad, procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 441.521,73 dinara, iznos depozita: 132.456,52 dinara.

Tržišnu vrijednost zemljišta utvrđuje ovlašteni sudski vještak.

Sudionici na javnom nadmetanju (u daljem tekstu: licitaciji) su dužni uplatiti depozit (garantni iznos) koji predstavlja iznos u visini od 30% od početne cijene zemljišta, na depozitni račun Grada Subotice br. 840-1027804-55 s pozivom na broj 69-236, model 97.

Sudioniku na licitaciji koji ne ostvari pravo na kupovinu zemljišta, uplaćeni depozit će se vratiti u roku od pet radnih dana od dana provedenog postupka (visina iznosa koji se vraća jednaka je dinarskom iznosu uplaćenom na ime depozita), izuzev ukoliko sudionik odustane od svoje ponude ili ne pristupi licitaciji.

V Postupak licitacije:

Postupak licitacije provodi Komisija za građevinsko zemljište (u daljem tekstu: Komisija).

Na licitaciji mogu sudjelovati pravne i fizičke osobe koje podnesu pismene prijave na adresu: Subotica, Trg slobode 1, putem Službe za opću upravu i zajedničke poslove Gradske uprave Subotica, u uslužnom centru, na prizemlju Gradske kuće, šalter broj 16 i 17 ili poštom.

Prijave se podnose u zatvorenoj kuverti s naznakom »Prijava na oglas za otuđenje građevinskog zemljišta u javnom vlasništvu Grada Subotice - NE OTVARATI«.

Prijave se podnose Komisiji za građevinsko zemljište putem Tajništva za imovinsko pravne poslove, Službe za imovinsko pravne poslove, stambena pitanja i građevinsko zemljište.

Na poledini se upisuje naziv i adresa podnosioca prijave, broj telefona i ime i prezime ovlaštene osobe za kontakt.

Oglas je otvoren od 02.06.2017. godine, zaključno s 03.07.2017. godine, što predstavlja rok za podnošenje pismenih prijava.

Prijava pravne osobe sadrži: pun naziv i sjedište, matični broj, porezni identifikacijski broj i broj rješenja o registraciji kod nadležnog tijela.

Prijava se ovjerava potpisom i pečatom ovlaštene osobe.

Prijava fizičke osobe sadrži: ime i prezime, adresu, jedinstveni matični broj građana, a ako je osoba poduzetnik i podatke o upisu u registar nadležnog tijela (broj, datum i naziv tijela) i porezni identifikacijski broj.

Prijava treba sadržati sve podatke o parceli za koje se ista podnosi.

Uz prijavu se prilažu:

ovjerena fotokopija akta o registraciji, za pravne osobe
fotokopija osobne iskaznice ili putovnice, za fizičke osobe,
rješenje o upisu radnje u Registar - za poduzetnike

- dokaz o uplati depozita,

izjava da prihvata sve posebne uvjete iz oglasa i

za osobe koje zastupa punomoćnik, ovjerena punomoć od strane javnog bilježnika.

Pravo sudjelovanja na licitaciji imaju samo osobe koje podnesu blagovremenu i potpunu prijavu, odnosno osobe koje po zahtjevu Komisije za građevinsko zemljište otklone nedostatke prijave.

Zemljište se otuđuje sudioniku licitacije koji ponudi najveću cijenu za predmetno zemljište, a koja se naknadno ne može umanjivati.

Sudioniku na licitaciji čija se ponuda prihvati, uplaćeni depozit će se uračunati u kupoprodajnu cijenu i oduzeti od vrijednosti postignute na licitaciji.

Licitaciju otvara predsjednik ili ovlašteni član Komisije i utvrđuje:

1. Broj blagovremenih i potpunih prijava
2. Broj neblagovremenih i nepotpunih prijava
3. Nazive odnosno imena sudionika koji su stekli pravo sudjelovanja
4. Prisutne sudionike javnog nadmetanja odnosno njihove zakonske zastupnike ili ovlaštene predstavnike i imaju li urednu punomoć-ovlaštenje da sudjeluju na licitaciji.

Licitacija se provodi po sljedećem postupku:

1. Predsjednik ili ovlašteni član Komisije objavljuje početni iznos koji je predmet licitacije i poziva sudionike da isti iznos prihvate
2. Ukoliko sudionik ne prihvati početni iznos gubi pravo na povraćaj uplaćenog depozita
3. Predsjednik ili ovlašteni član Komisije poziva sudionike da daju svoje ponude iznosa cijene, uvećane za najmanje 1% od početnog iznosa, odnosno od posljednje dane ponude
4. Sudionici se javljaju za davanje ponude podizanjem ruke
5. Predsjednik ili ovlašteni član Komisije pokretom ruke dozvoljava sudioniku koji se najranije javio, da da svoju ponudu
6. Sudionik licitacije dužan je da kaže u ime kojeg ponuđača koji iznos nudi
7. Predsjednik ili ovlašteni član Komisije pita tri puta daje li netko više od najvećeg prethodno ponuđenog iznosa i konstatira poslije trećeg poziva koji je najveći iznos ponuđen i ime ponuđača koji stječe pravo na stjecanje zemljišta.

Svaki sudionik licitacije ima pravo tijekom rada Komisije davati primjedbe na rad Komisije i na tijek postupka, što se unosi u zapisnik.

Po okončanom postupku licitacije, Gradonačelnik Grada Subotice će donijeti Rješenje o otuđenju zemljišta.

Rješenje se dostavlja svim sudionicima u postupku.

Stjecatelj je dužan najkasnije u roku od 30 dana od dana donošenja rješenja o otuđenju zemljišta, s Gradom Subotica zaključiti ugovor o otuđenju zemljišta.

Ukoliko Stjecatelj ne zaključi ugovor o otuđenju u navedenom roku, Rješenje o otuđenju zemljišta se stavlja izvan snage bez prava Stjecatelja na povraćaj uplaćenog depozita za sudjelovanje na licitaciji.

Stjecatelj zemljišta cijenu zemljišta postignutu na licitaciji plaća jednokratno u roku 15 dana od zaključenja ugovora o otuđenju.

Stjecatelj zemljišta preuzima zemljište u viđenom stanju.

Sudionicima će se dostaviti ugovor o otuđenju zemljišta s poukom da ukoliko smatraju da je zemljište otuđeno suprotno odredbama zakona, te da im je na taj način povrijeđeno pravo, mogu podnijeti nadležnom sudu tužbu za poništaj ugovora u roku od osam dana od dana saznanja za zaključenje ugovora, a najkasnije 30 dana od dana zaključenja ugovora.

Postupak licitacije će se u svemu ostalom provesti prema odredbama Odluke o pribavljanju, otuđenju i davanju u zakup građevinskog zemljišta i pretvaranja prava zakupa na građevinskom zemljištu u pravo vlasništva (»Sl. list Grada Subotice« 14/2015 i 53/2016).

Licitacija će se održati dana 12.07.2017. godine s početkom u 10:00 sati u Plavoj dvorani Gradske kuće, Subotica, Trg slobode br. 1.

Kompletan tekst Oglasa objavit će se u »Službenom listu Grada Subotice«, na oglasnoj ploči Gradske uprave Subotica, Trg slobode br. 1, u razdoblju od 02.06.2017. godine do 03.07.2017. godine, na internetskoj stranici Grada www.subotica.rs, u rubrici »Konkursi i oglasi« i u lokalnim listovima: »Subotičke novine«, »Magyar Szó« i »Hrvatska riječ«.

Sve informacije u vezi s oglasom, mogu se dobiti u Službi za imovinsko pravne poslove, stambena pitanja i građevinsko zemljište, kat II, ured broj 213 ili na tel: 024/626-806, svakog radnog dana od 08.00 do 12.00 sati.

Gradonačelnik, Bogdan Laban s.r.

U NEKOLIKO SLIKA

Nova crkva u Maradiku

Iz Ivković šora

Na kukalj

piše: Branko Ivković

Jeto, i onda da čovik ne budne bisan. Kako kiša zapada, čeljadi moja! Ode kod nas u našim lipim Ivković šoru nestane telefona, te štogod pišti, te mož zvati, te mož samo dobit, a najčešće ni jedno... A stalno nam divane da se vrlo paštre za selo, svi tako zdravo vole salaše a kad triba štogod opraviti za šorove i salaše svi se prave da nisu treću noć dočuvani jel ne daj bože plenuti mokrom čorapom. Kažu da mi salašari tribamo bit moderni. Kako možmo bit moderni kad su puštili ove što su stalno na državnoj milosti i na kojikaki davanjima cocijalne pomoći, a u slobodno vrime dok ne čekaje red u kancelarijama jel na šalterima di dobivaju novce lipo skupljaju sve gvozdeno jel plevano? Tako su i ove poklopce s telefonski škatulja na sokaku sve poskidali i odneli pa sad svaka kiša to lipo polije i sve se pokvari. A baš nam je tribala ova kiša, sad će i žito lipo naliť pa će bar bit krupnog zrna, a ne šturavo i gebavo kugod naše plate i penzije. Doduše, ja nemam ni jedno ni drugo, al žao mi ove mladeži što radi od jutra do sutra za to malo milostinje što sad ovi novi zovu plata. Al šta možmo kad nam taki oroskop, veli mi Josu. Baš me rasrdio. Kaki sad ti oroskop spominješ, čovče Božiji? Ta, nismo se valjda rodili da budnemo bidni jel siroti; svi smo valjdar prid Bogom isti! Meni borme ništa nije jasno, i sve mi se čini da je fajin lipče bilo dok su nam vladali kojikaki majstori, bravari i sabovi neg sad kad vladaju ovi s velikim školama. Već sam se puno puta pito jesu to samo velike škole po visini i s tušta spratova. jel su ta čeljad i stvarno išla u nji i posvršavala ji. Doduše, kako nam ide, baš niki ne virujem. Stvarno na me već fajin utiče ta politika, čeljadi moja. Jevo, lipo ne znam: danas tako kopam jamu za stup na mom novom poslovnom prostoru što sam ga sam opravio brez strani investitora, a domaćeg porikla i brez pomoći vlade, neg vlastitim sridstvima i skupljenom cigljom s diviji deponija i vućanja po šancima i kanalima. Kopam ja tako i kopam, kad sam onda ožuljo prste o betonski vinac! Čeljadi, tako me zdravo zabolilo da nisam stigo ni opcovat. Ogulio skroz članjkove na prstima da mi Jela morala oma oprat rakijom i spolja (a ja sam doduše malo i iznutra dezifikovo). Sad izgledam kugod da imam tri bebe na prstima, pa mi se smiju. Pera ne bi bio Pera kad ne bi divanio. Veli mi da sam cigurno turo prste di ne triba. Ne triba da, al ne triba turat nos di mu nije misto jel mož dobit po njem, pa se još moždar mora dat i ostavka. No, jedino je nama paorima zabranjena ostavka jel njiva ne čeka, čeljadi. Triba poraditi, polit od kojikaki bubetina i travetina; triba i ponamirivat na vrime jel josag ne priznaje uvriđene i nezadovoljne – on ište isti i pit! A kad nema, on se dere pa se komšije pobune i izviču te »kaki si ti domaćin jel gazda, sram te i stid bilo, viš ti njega samo kako se prokerio«. Tako i triba. Najbolja je kritika od svog čovika, to poštivam. Ajd zbogom.

Bać Ivin štodir

KANDA **više** **nema** ni stari nedilja

piše: Ivan Andrašić

Što stariji, bać Ivu sve više vata tuga za prošlima vremenima. Došlo u godine ka je čeljade dosta matoro da se sića puno toga što prošlo i proživilo u mlađi dana, al još ni toliko matoro da sve skroz pozaboravlja. Još davno o jednoga učitelja na malo veći škula naučijo da bi uvijek pri ruke tribalo imat kakigod klajbas i pisanku, pa no što ne bi tribalo zaboravit, valja i pribiližit. Sve take pisanke sačuvo, pa što stariji, sve češće ji uzimlje u šake i lista po zabiližitomu. Tako došo i do jedne pripovijetke što sastavijo davno, vada imo jedno deset–dvanajs godina, istom se krenijo u peti razred. Štim počo čitat, oma se sitijo kako brog njoje o učitelja dobijo griflonicom po glave. Samo se naškobijo, griflonica napukla, al glava bila dosta tvrda. Taka ostala za cili život. U no vrime mislijo da će svi učitelji bit dobri i blagi ko što bila njegova učiteljica, ko koje išo o prvoga do četvrtoga. Taj učitelj bijo puno drugači, u njevo selo došo iz nikaki brda. O prvoga dana ji učijo da triba pisat kako divaniš, a čitat kako napisano. Učijo ji i da to kako divanu njegovi doma i baka i dida i komšije i sva dica š kojom se odmalena cigro naskaku, ni kako triba, reko jim da je to jako glupavo i zaostalo. U škole se moralo divanit gospocki. A on, naki sitan, žgoljav, kaki bijo, a oduvik lajav, baš uvijek voljijo divanit ko njegovi dida i baka. Vaj put se zaglumo, pa tako i napiso u pisanke. Sastavijo pripovijetkicu o toga šta najviše volji. A odmalena jako voljijo nedilje. I radovo jim se. Bijo mu to najlipši i najsvčaniji dan. Nediljom pri podne sva dica što išla na vernauk išla na malu misu, a u podne bi se, jedino notaj dan, cila familija okupila zastalom. I danas, ka se toga siti, osića kako krož njega struji nikaka toplina. Ko nji na ručak bi potli mise došli i dida i baka. Pri ručka bi svi popili malo rakije, a dica bi dobila soka o baze. Ručalo se polako. Prvo supa, žuta ko dukat, sa rizančićima sitnima ko paučina, pa sve po redu, do ukiselo gibanice. Niko se ni žurijo. Dada jim puno radio, pa bi poslenim danom ritko kad stigo na ručak. A nediljom, ope, za sve novce svita, ne bi propušćo sist zastal sa familijom. Ni minut prija, ni minut potli, Očenaš bi se počo molit tačno ka otkuca podne. Za ručkom se puno toga divanilo i o toga što prošlo i o noga što bi istom tribalo bit. Dica bi se znala malo i džagat ispod astala, al ji nediljom ni brog toga niko ni diro. Potli ručka bi baka i dida ošli doma, a oni bi malo ispolegali u ladovinu. A najlipše mu bilo što zno da su nediljom i svi dućani pozatvarani, pa se mater neće u poslidnji tren sitit da je ništa fali i poslat ga da ide kupit. Bać Iva ostavijo pisanku u krilo i zagledo se u drugi zid. Jako izdanijo, misli se kako u tima vremenma svi bili više opušćani neg danas. Eto, dućani. Radili subotom do podne, pa ako si štogoda zaboravijo, do ponediljka ujutru nema kupovine. Pa i dućandžije kadgoda imale dušu i oni nediljom voljili otit na misu i u podne bit zastalom sa cilom familijom. A danas... bać Iva tako i zadrmo.

MISLI

Perl Bak: Čovjek sumnja dokle god živi – ako je pametan.

Picasso: Tko hoće, nađe način. Tko neće, nađe opravdanje.

Sokrat: Knjige su hladni, ali pouzdani prijatelji.

KVIZ

Bela Gabrić

Kada i gdje je rođen profesor, kulturni djelatnik, pisac, sakupljač narodnih pjesama Bela Gabrić?

Što je diplomirao na Filozofskom fakultetu u Zagrebu?

Zbog čega je 1972./73. utamničen u Srijemskoj Mitrovici?

Pod kojim je pseudonimima pisao?

Kome je ostavio svoju bogatu knjižnicu?

Kojim ga je priznanjem odlikovao papa Ivan Pavao II. 1990. godine?

Kada je otvorena Spomen-kuća Bele Gabrića?

Roden je 1921. godine u Verušiću. Južnoslavenske književnosti, ruski jezik i povijest. Zbog organiziranja simpozija o dr. Josipu Andriću '69. u Ristovaci kraj Bača. Al-Bé, Vojmir, V-r, Mirko Bunjevec i dr. Bunjevačko-šokačkoj knjižnici Ivan Kujundžić. Priznanjem Pro Ecclesia et Pontifice, za velike zasluge na području duhovne kulture. Godine 2005. na IV. danima Ballinta Vujkova.

VICEVI

Pita mama Juricu:

– Zašto ne jedeš? Rekao si da si gladan kao vuk.

Jurica joj odgovori:

– A kad si ti vidjela vuka da jede mahune?

Meni će na svadbi svirati skupina »Youtube«.

Nema pjesme koju momci ne znaju.

FOTO KUTAK

*Crkvice sv. Antuna
pustinjaka kod Bača*

**PETAK
2.6.2017.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:05 Imam problem
09:27 Gorski liječnik, serija (R)
10:14 Ljudi s rijeke: Colorado (2.dio)
11:12 Riječ i život
12:00 Dnevnik 1
12:20 Voli me zauvijek
13:12 Informativka
13:21 Rijeke Hrvatske: Ravničarske rijeke, dokumentarna serija
14:00 Kod doktora - izabrane epizode, talk-show
14:45 Normalan život
15:30 Znanstveni krugovi
16:00 Hanna, slušaj svoje
17:00 Vijesti u 17
18:07 Bonton
18:12 Manjinski mozaik
18:30 Moj HRT
19:00 Dnevnik 2
19:45 Tema dana
20:05 Ljeta u Indiji, serija
21:00 Hrvatska za 5
21:50 Otkrivamo Hrvatsku: Lastovo, dokumentarna serija
22:20 Dnevnik 3
22:58 Slučajni junak, američki film
00:53 Gorko-slatki život, južnokorejski film
02:48 Sitna riba, australski film
04:38 Skica za portret
04:59 Voli me zauvijek

05:53 Regionalni dnevnik
06:35 Džepni djedica, serija
07:00 Juhuhu
09:02 Noćne more iz svijeta prirode, dokumentarna serija
09:30 Školski sat: Zadruga u vrtu
10:00 Jeste li znali: Pašman
10:30 Na prvi pogled - serija
11:05 Paul O'Grady i ljubav prema psima, dokumentarna serija
11:30 Čarolija, serija
12:25 Sicilija s Aldom i Enzom, dok. serija
12:50 Svijet vrtlara, dokumentarna serija
13:35 Ispod površine, američki film

15:05 Ovisni o čišćenju, dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:42 U potrazi za malom Italijom: Umbrija, dokumentarna serija
17:35 Sve će biti dobro, serija
18:20 Ljubav u zaleđu, serija
19:05 POPROCK.HR
20:00 Ronaldo, film
21:45 Umorstva u Midsomeru, serija
23:25 Nijemi svjedok, serija
01:10 F/X - Ubojstvo trikom, američki film
02:55 Ispod površine, film
04:20 Noćni glazbeni program

**SUBOTA
3.6.2017.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
09:10 Teritorij Komanča, američki film - Ciklus klasičnog vesterna
10:25 Uvijek otvoreni, humoristična serija
11:00 Kućni ljubimci
12:00 Dnevnik 1
12:25 Veterani mira
13:15 Duhovni izazovi
13:50 Prizma
14:40 Kemijsko oružje pod morem
15:38 Gradionica vrtova: Ivana
16:08 Zdrav život
17:00 Vijesti u 17
17:20 Kulturna baština: Košljun
17:40 Lijepom našom: Đakovo
19:00 Dnevnik 2
19:45 Tema dana
20:00 LOTO 7/39
20:05 Djevojka mog prijatelja, američki film
21:56 Dnevnik 3
22:33 Alex Cross, američki film
00:18 Teritorij Komanča, američki film - Ciklus klasičnog vesterna
01:33 Strana igrana serija
02:18 Carstvo poroka, serija
04:08 Kemijsko oružje pod morem
04:48 Reprizni program
05:43 Veterani mira
06:28 Prizma

05:53 Regionalni dnevnik
06:35 Džepni djedica, serija

07:00 Juhuhu
09:02 Noćne more iz svijeta prirode
09:30 Ljetni kamp, serija
10:20 Hestonova fantastična jela, dokumentarna serija
11:15 Vrtlarica
11:48 Botanički vrt Kew na tanjuru, dok. serija
12:48 Maher za putovanja: 48 sati u Beču, dokumentarna serija
13:45 Luka i prijatelji
14:20 Umorstva u Midsomeru
16:00 Regionalni dnevnik
16:25 Sjedni, odličan
17:00 Prvi olimpijac, dokumentarni film
17:55 Rukomet, LP (M) - polufinale, prijenos
20:00 Nogomet, LP - emisija
20:35 Nogomet, LP - finale: Juventus - Real Madrid, prijenos utakmice
22:35 Nogomet, LP - emisija
23:05 Ubojstva u Sandhamnu, serija
00:00 Ludnica u Clevelandu, humoristična serija
00:20 Uvijek je sunčano u Philadelphiji, serija
00:50 Noćni glazbeni program

**NEDJELJA
4.6.2017.**

07:30 Strani dopisnik, američki film - Zlatna kinoteka
09:30 Pozitivno
10:00 Zagreb - katedrala: Misa - Međimursko prošenje, prijenos
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro
15:51 Blaga Inđa - Druga strana Taj Mahala, dokumentarna serija
17:00 Vijesti u 17
17:15 Sve zbog jednog dječaka, serija
17:40 Cestovnica - Jozefina, dokumentarna serija
18:20 Lokalni izbori u RH
19:00 Dnevnik 2
19:42 Lokalni izbori u RH
23:05 Vijesti
23:27 Romano Bolković - 1 na 1: Gordan Jandroković, predsjednik Hrvatskog sabora, talk show
00:15 Nedjeljom u dva

01:15 Carstvo poroka, serija
03:05 Strani dopisnik, američki film - Zlatna kinoteka
05:00 Skica za portret
05:41 Reprizni program
06:08 Split: More

06:08 Regionalni dnevnik
06:35 Džepni djedica, serija
07:00 Juhuhu
08:30 Čudesne žabe, dokumentarni film (R)
09:18 Detektiv Murdoch, serij
10:58 Ciglu po ciglu - Bryk preuređuje
11:20 Vrtlarica
11:55 Nećemo reći mladenki, zabavno-dokumentarna serija
12:55 Dobar, bolji, najbolji... kroz ušicu igle
13:55 Lidijina kuhinja: Marinirani i pečeni odrezak za večeru, dokumentarna serija
14:20 (Re)kreativac
14:55 Leteći klinici, film
16:25 Nogomet, LP - finale
17:20 Maher za putovanja: 48 sati u Parizu, serija
17:50 Rukomet, LP (M) - finale, prijenos
19:45 Cesarica - hit godine
20:00 LOTO 6/45
20:06 Najstariji kompjutor na svijetu, dok. film (R)
21:00 Stara gundala, film
22:42 Svjedoci, serija
23:37 Crna Guja
00:21 Detektiv Murdoc, serija
02:01 Leteći klinici, film
03:31 Noćni glazbeni program

**PONEDJELJAK
5.6.2017.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
09:05 Imam problem
09:27 Gorski liječnik, serija (R)
10:15 Plodovi zemlje
11:10 Treća dob
12:00 Dnevnik 1
12:20 Voli me zauvijek
13:21 Rijeke Hrvatske: Cetina, dokumentarna serija
14:00 Kod doktora - izabrane epizode, talk-show
14:45 Društvena mreža
16:00 Hanna, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u 17
18:07 Bonton
18:12 Potjera

19:00 Dnevnik 2
19:45 Tema dana
20:00 Labirint
20:40 Glasovi promjene, dokumentarni film
21:40 Otvoreno
22:32 Dnevnik 3
23:07 Mali noćni razgovori
23:52 Istrage gospođice Fisher, serija
00:47 Zakon i red: Odjel za žrtve
01:32 Boja strasti, telenovela
03:02 Gorski liječnik, serija (R)
03:52 Kod doktora, (R)
04:37 Reprizni program
05:05 Dinastija, serija
05:50 Voli me zauvijek

06:03 Riječ i život
06:35 Pčelica Maja
07:00 Juhuhu
09:02 Noćne more iz svijeta prirode
09:30 Školski sat: Sunčeva energija
10:00 Sedam vrhova: Mount Vinson - vrh na dnu Zemlje
10:30 Na prvi pogled - serija
11:05 Sjedni, odličan
11:35 Čarolija, serija
12:25 Sicilija s Aldom i Enzom, dok. serija
12:50 Svijet vrtlara
13:35 Knjižara krimića: Tajna Divljeg zapada, američki film
15:05 Ovisni o čišćenju, serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:42 Stari Egipat - Blaga doline Nila: Piramide u Gizi, Nekropola u Saqqari, Hram u Edfuu, dokumentarna serija
17:37 Sve će biti dobro, serija
18:22 Ljubav u zaleđu, serija
19:07 POPROCK.HR
19:37 Glazbeni spotovi
20:00 Veliko pitanje: Trebamo li ići na Mars?, dokumentarni film
21:00 TV Bingo
21:45 Teška meta, film
23:20 Seks i grad, serija
23:50 Završni udarac, serija
00:35 Knjižara krimića: Tajna Divljeg zapada, film
02:00 Noćni glazbeni program

**UTORAK
6.6.2017.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska

07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:05 Imam problem
 09:27 Gorski liječnik, serija (R)
 10:14 Ljudi s rijeke: Amazona (1.dio), dok serija
 11:12 Glas domovine
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Voli me zauvijek
 13:21 Rijeke Hrvatske: Zrmanja, dok.serija
 13:53 Bonton
 14:00 Kod doktora - izabrane epizode, talk-show
 14:45 Društvena mreža
 16:00 Hanna, slušaj svoje srce
 17:00 Vijesti u 17
 18:12 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:45 Tema dana
 20:00 Global
 20:50 Mjesto koje zovem dom
 21:45 Otvoreno
 22:37 Dnevnik 3
 23:12 Ljudi s rijeke: Amazona
 00:07 Istrage gospođice Fisher, serija
 01:02 Zakon i red: Odjel za žrtve
 01:47 Boja strasti, telenovela
 03:17 Gorski liječnik, serija (R)
 04:07 Kod doktora, (R)
 04:52 Reprizni program
 05:07 Dinastija, serija
 05:52 Voli me zauvijek

05:53 Regionalni dnevnik
 06:35 Pčelica Maja
 07:00 Juhuhu
 09:02 Ubojice između polova
 09:30 Školski sat: Lepoglava
 10:00 Priče iz Prirodoslovnog muzeja: Prašuma
 10:05 Ciak junior: Zbogom
 10:15 Notica: Harmonika

10:30 Na prvi pogled - serija
 11:05 (Re)kreativac
 11:35 Čarolija, serija
 12:25 Sicilija s Aldom i Enzom, dokumentarna serija
 12:50 Svijet vrtlara
 13:35 Ubojiti reality, američki film
 15:05 Ovisni o čišćenju
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:40 Veliko pitanje: Trebamo li ići na Mars?, dokumentarni film
 17:40 Sve će biti dobro, serija
 18:25 Ljubav u zaleđu, serija
 19:10 POPROCK.HR
 20:05 Žene, povjerljivo!
 21:00 Nešto posuđeno, američki film
 22:55 Tajni život blizanaca, dokumentarni film
 23:50 Seks i grad, serija
 00:20 Završni udarac, serija
 01:05 Ubojiti reality, film (R)
 02:30 Noćni glazbeni program

SRIJEDA 7.6.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 09:05 Imam problem
 09:27 Gorski liječnik, serija (R)
 10:14 Ljudi s rijeke: Amazona (2.dio), dok. serija
 11:12 Eko zona
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Voli me zauvijek
 13:12 Informativka
 13:21 Rijeke Hrvatske: Krka
 13:53 Bonton
 14:00 Kod doktora - izabrane epizode, talk-show
 14:45 Društvena mreža

16:00 Hanna, slušaj svoje srce
 17:00 Vijesti u 17
 17:20 Hrvatska uživo
 18:12 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:45 Tema dana
 20:00 LOTO 7/39
 20:05 Potrošački kod
 20:40 Pola ure kulture
 21:15 Iza zavjese, politički talk show
 22:00 Otvoreno
 22:52 Dnevnik 3
 23:25 Ljudi s rijeke: Amazona
 00:20 Istrage gospođice Fisher, serija
 01:15 Zločinački umovi, serija
 01:55 Boja strasti, telenovela
 03:25 Gorski liječnik, serija (R)
 04:15 Kod doktora, talk-show (R)
 05:00 Skica za portret
 05:02 Dinastija, serija
 05:50 Voli me zauvijek

05:53 Regionalni dnevnik
 06:35 Pčelica Maja
 07:00 Juhuhu
 09:02 Ubojice između polova
 09:30 Školski sat: Miris i okus
 10:00 Ton i ton: Nekoliko glazbala i razne skulpture
 10:15 Navrh jezika: Vid i vidno polje
 10:30 Na prvi pogled
 11:05 Luka i prijatelji
 11:35 Čarolija, serija
 12:25 Sicilija s Aldom i Enzom, dok serija
 12:50 Svijet vrtlara
 13:30 48 sati straha, kanadski film
 15:05 Ovisni o čišćenju
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:40 Sjećanje na Dražena

Petrovića, dok film
 17:35 Sve će biti dobro, serija
 18:20 Ljubav u zaleđu, serija
 19:05 POPROCK.HR
 20:05 Kina - blaga carstva žada, dokumentarni film
 21:00 Bizant, američko-britansko-irski film
 23:00 Seks i grad, serija
 23:30 Završni udarac, serija
 00:15 48 sati straha, kanadski film
 01:45 Noćni glazbeni program

ČETVRTAK 8.6.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 09:05 Imam problem
 09:27 Gorski liječnik, serija (R)
 10:15 Tajnoviti život jezera: Bajkalsko jezero - led i voda, dok. serija
 11:10 Na početku je bio bajs, emisija pučke i predajne kulture
 12:00 Dnevnik 1
 12:20 Voli me zauvijek
 13:15 Rijeke Hrvatske: Neretva, serija
 13:51 Kod doktora
 14:35 Jezik za svakoga
 14:45 Društvena mreža
 15:35 Prometej
 16:00 Hanna, slušaj svoje srce
 17:00 Vijesti u 17
 17:20 Hrvatska uživo
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:45 Tema dana
 20:01 Šifra, kviz
 20:55 Hrvatska moj izbor, dokumentarna serija
 21:20 City Folk 2017.: Ponta

Delgada
 21:50 Otvoreno
 22:42 Dnevnik 3
 23:15 Romano Bolković - 1 na 1, talk show
 00:00 Crna lista, serija
 00:40 Zločinački umovi, serija
 01:20 Dragocjeni biser
 02:50 Gorski liječnik, serija (R)
 03:40 Kod doktora, (R)
 04:23 Skica za portret
 04:43 Imam problem
 05:03 Dinastija, serija
 05:48 Voli me zauvijek

05:53 Regionalni dnevnik
 06:35 Pčelica Maja
 07:00 Juhuhu
 09:02 Ubojice između polova
 09:30 Školski sat: Gluma na filmu
 10:30 Na prvi pogled - serija
 11:05 Pozitivno
 11:35 Čarolija, serija
 12:25 Sicilija s Aldom i Enzom, dok. serija
 12:50 Svijet vrtlara, serija
 13:25 Sad ti je žao!, nizozemski film
 15:00 Roland Garros 2017. - polufinale (Ž), prijenos
 17:35 Regionalni dnevnik
 18:20 Sve će biti dobro, serija
 19:05 Ljubav u zaleđu, serija
 20:05 Život u zraku: Gospodari neba, dokumentarna serija
 21:00 Točno u podne, američki film
 22:30 Seks i grad, serija
 23:00 Završni udarac, serija
 23:45 Sad ti je žao!, nizozemski film
 01:15 Noćni glazbeni program

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svjedok* nedjeljom od 16.30 sati. Polusatne emisije emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati na Trećem programu Radija Novi Sad.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekvenciji 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

Televizijska emisija *Glas domovine* ima stalnu rubriku o Hrvatima u Srbiji, a emitira se na HRT1 utorkom od 11.17 sati. Radijski program *Glasi Hrvatske* emitira se 24 sata dnevno i preko interneta se može pratiti u cijelome svijetu. Konkretno informacije o Hrvatima iz Srbije, koje nema nijedan drugi medij u Hrvatskoj, mogu se slušati i u radijskoj emisiji *Na valovima staroga kraja* ponedjeljkom u 10.05 u trajanju od 45 minuta, te u velikoj trosatnoj emisiji pod naslovom *Hrvatima izvan domovine*, četvrtkom u 20.15, koju prenosi i Prvi program Hrvatskoga radija. Pomoću nove multimedijске usluge HRTi u stvarnome se vremenu u cijelome svijetu može gledati i cjelokupni Četvrti program HTV-a. Taj se televizijski program sve više profilira kao program namijenjen međunarodnoj javnosti i Hrvatima izvan Hrvatske.

Božanstveno ROŽANSTVO

Kada se zovete Zlatibor, priroda vam daje da izaberete mjesto na kojem želite svom zelenilu dati visine, prostranstvima širine i da se onda ponosite njime. Zlatiborske ljepote uvijek zaslužuju rime. Ipak, u ovom krugu *Prirode i društva* ne idemo u sam centar Zlatibora nego u jedan njegov kut. Zlatiboru i njegovim ljepotama se dogodilo ono što se dogodi svim lijepim mjestima o kojima se priča: preplave ih turisti, što jest lijepo, ali ih onda preplave i građevine, pa izgube čar istinske prirodne ljepote i pretvore se u komercijalna mjesta u kojima se priroda štanca i plaća.

Dvorišna prostranstva

Pričamo o mjestu Rožanstvo. Udaljeno samo 15 kilometara od centra Zlatibora, s nekoliko kuća razvučenih po brdima, Rožanstvo je ono što svaki zaljubljenik u prirodu voli udahnuti i doživjeti.

Smještaj u Rožanstvu možete naći po veoma povoljnim cijenama. Uglavnom su u ponudi manje kućice, koje su opremljene svim što vam je potrebno, a tu prije svega mislimo na roštilj, drva i ostale dvorišne zanimacije. Što je najvažnije, opremljene su beskonačnim zelenim prostranstvima i vas će opsjedati *po-gledanja* i želja za šetnjom.

Okolica

Sama okolica Rožanstva je krasna, a nešto što biste svakako trebali obići jesu *Stopića pećina* i slap Gostilje. Špilja je udaljena oko 7 km od Rožanstva i ona vam može biti odlična odrednica za pješačku turu. Do špilje postoji asfaltiran put, koji uopće nije prometan, pa možete ići tim utabanim i sigurnim putem, a oni hrabriji mogu se skloniti s betona i istraživati. Drugi slučaj ne garantira obećane kilometre ali zato garantira užitak. Svaki korak će izmasirati unutrašnjost *Stopića pećine*. O tome nećemo pisati, ostavit ćemo da nešto i sami udahnete.

Sigurno je da će špilja kod vas probuditi želju za još, pa ukoliko tog dana imate vremena, obvezno produžite do slapa Gostilje, koji se nalazi 12 km od nje. Divlji, smjeli i vragolast pad vode ostavit će vas nedorečene svojom snagom i svojom gomilom

slapova. Nijedan slap nije isti, a Gostilje je svakako poseban.

Svašta lijepog za vas skriva Rožanstvo. Divan kajmak i odličan sir, nećemo ni pominjati, a vi svakako nemojte propustiti probati. Saznajte od prvog susjeda tko u selu ima domaći kajmak i uspjeh je zagarantiran. Od mještana možete čuti da su čuveni i po proizvodnji bačvi, a i da se u okolici nalaze toplice Vapa, rijeka Prištavica i još po neku simpatičnu priču i legendu o mjestu. Princip spoznaje malog mjesta je u »rekla-kazala« metodama, pa istražujte.

Slap Gostilje

Stopića pećina

Bakin kolač

Nezahvalno je predlagati hranu uz rubriku u kojoj pišete o Zlatiboru i okolici, jer je svima dobro poznato da je njihova trpeza neodoljiva, bilo da je riječ o lepinji u kajmaku, pršuti, siru i ostalim slasticama koje maste prste. No, postoje recepti koji su za sva vremena i sva putovanja i mogu parirati i ovakvom izboru. Rijetko tko je putovao na školske ekskurzije i rekreativne nastave, a da mu baka ili mama nisu napakirale *bakinog kolača*. Osim divnog okusa i mirisa, njegova neodoljivost je što ostaje fin i svjež čitavih tjedan dana.

Potrebno: 3 jajeta / 9 žlica šećera / 1 vrećica vanilin šećera / 500 g brašna / 1 vrećica praška za pecivo / 250 ml mlijeka / 1 dl ulja / strugana kora od jednog limuna.

Postupak: Umotiti čvrst snijeg od bjelanjaka, pa uz stalno miješanje dodavati šećer. Nakon toga umiješati jedno po jedno žumance i brašno s praškom za pecivo, struganu koru od limuna, mlijeko i ulje. Zagrijati aparat za bakine kolače pa kuhačom za juhu sipati po jednu u sredinu aparata. Kada spustite gornju ploču, masa će se lijepo rasporediti po cijelom aparatu.

Napomena: U posljednje vrijeme zdravih namirnica i raznoraznih zrnjevlja postala je popularna i slana varijanta bakinog kolača. Tko voli neka eksperimentira, ali uvijek jednu mjeru ostavite za tradiciju i osladite vaše putovanje.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 1300 dinara

☐ 1 godina = 2600 dinara

* INOZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 75 eura

☐ 1 godina = 150 eura

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

* Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje

* Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS3535500000200292421

NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:

NIU »Hrvatska riječ«,

Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

*Zbog povećanja troškova dostave novina primorani smo povišiti cijenu pretplate.
Hvala na razumijevanju.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

Међународни и регионални сајам Суботица
Nemzetközi és Regionális Vásár Szabadka
Međunarodni i regionalni sajam Subotica

11. SuSajam

1-3. 6. 2017. 6. 1-3.

Хала спортова | Sportcsarnok | Dvorana sportova